

THE GREAT COLLECTION V

ค ปู ช นี ย บุ ค ค ล

ดร.บัว องภากรณ์

ปรมาจารย์ทางเศรษฐกิจ-การคลัง

โครงสร้างและปัญหา
เศรษฐกิจไทย
ในทศวรรษ 2500

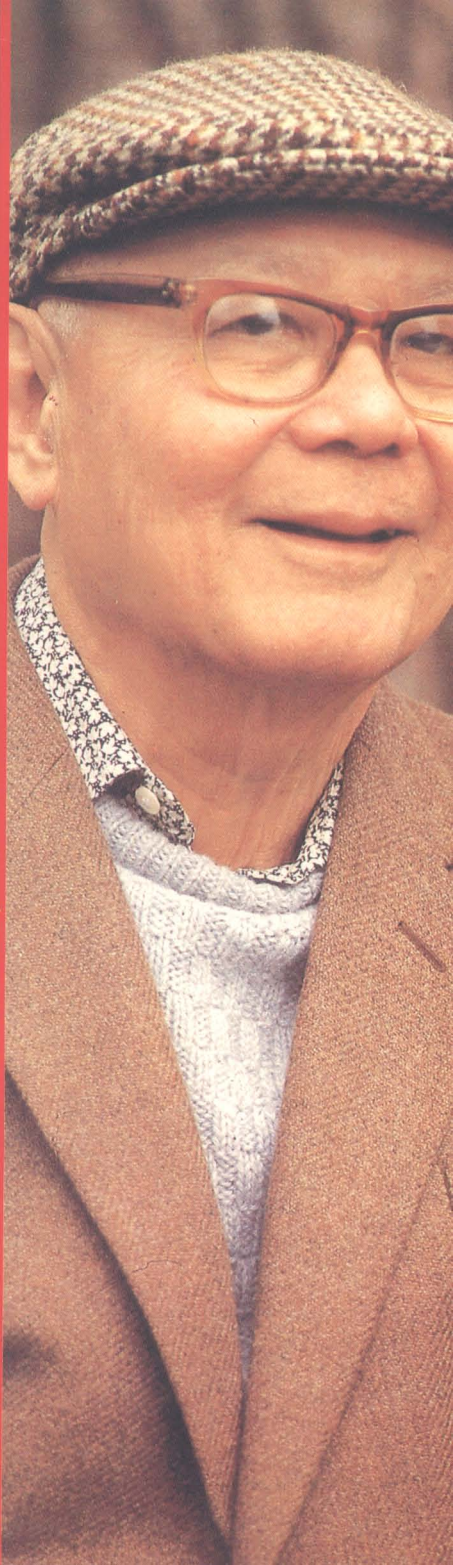
ผลงานและทรรศนะทางการเงิน-การคลัง
เผยแพร่เป็นชุดสะสมมตะเป็นครั้งแรก

รวบรวมและเรียบเรียงโดย วิฑากร เชียงกุล

ห้ามซื้อขาย

สำนักงานการพิมพ์พร้อม.ส.พ. "คำแห่งธุรกิจ" ราชสรีปไพบาห์ เงาะพะฉอนบี่ 103 วันที่ 28 ค.ค. 35-3 ม.ค. 36

TASTE
INTERCONTINENTAL

TASTE OF TASTE
TASTE OF TASTE
TASTE OF TASTE

TASTE®

INTERCONTINENTAL

shirts, casual, underwear and accessories.

ชุด ปุ ช นี ย บุ ค ค ล

โครงสร้างและปัญหาเศรษฐกิจไทย
ในทศวรรษ 2500

ดร. ป๋วย
อึ้งภากรณ์

ปรมาจารย์ทางเศรษฐกิจ-การคลัง

งานเลือกสรร ป่วย อังภากรณ์ โครงสร้างและปัญหาเศรษฐกิจไทย ในทศวรรษ 2500

วิทยากร เชียงกุล
บรรณาธิการ

สารบัญ

คำนำของบรรณาธิการ	3
สุนทรพจน์ สมาคมธนาคารไทย 2506	17
สุนทรพจน์ สมาคมธนาคารไทย 2507	23
ปัญหาว่าด้วยรัฐวิสาหกิจมองจากแง่เศรษฐศาสตร์ (2507)	28
คุยกันเรื่องเศรษฐกิจ (2508)	43
การวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย (2509)	65

คำนำของบรรณาธิการ

นี่เป็นหนังสืองานเลือกสรร ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ชุดที่ 5 ต่อจาก 4 ชุดแรก ซึ่งได้แจกไปพร้อมกับหนังสือพิมพ์คู่แข่งธุรกิจ 4 ฉบับที่ผ่านมา ชุดนี้เป็นการเลือกสรรงานของอาจารย์ป๋วย เกี่ยวกับโครงสร้างและปัญหาเศรษฐกิจไทยที่อ.ป๋วยเขียนขึ้นในช่วงปี 2500-2509 ก่อนที่จะกล่าวถึงที่มาและเหตุผลของการคัดเลือกบทความเหล่านี้ จะกล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางชีวิตการงานของอ.ป๋วย และบรรยากาศทางการเมืองในช่วงนั้นก่อน

ในราวปี 2498-2499 อ.ป๋วย ขณะนั้นเป็นผู้ชำนาญการคลัง กระทรวงการคลัง และเคยเป็นรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ระยะหนึ่ง รู้ตัวดีว่า “เป็นที่เกลียดชังของผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดินทั้งสาม คือ จอมพลป. พิบูลสงคราม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ จึงคิดขยับขยายจะไปเมืองนอกเสียพักหนึ่ง ให้ไม่ต้องทะเลาะกันต่อไป” (ป๋วย เหลียวหลังแลหน้า 2519) พอดีคุณพระบริกษัณย์ยุทธกิจ รัฐมนตรีคลังในสมัยนั้นทราบเรื่อง จึงขอร้องไม่ให้ลาออกจากราชการ และส่งอ.ป๋วยไปเป็นที่ปรึกษาเศรษฐกิจและการคลังที่สถานเอกอัครราชทูตที่ลอนดอน และเป็นผู้แทนไทยในคณะมนตรีศีกษา เหตุที่ผู้ยิ่งใหญ่ทางการเมืองต้องทะเลาะกับอ.ป๋วย ก็คือเรื่องท้อ.ป๋วย เป็นคนซื่อตรง ไม่ยอมให้หนักการเมืองหาผลประโยชน์ในบางเรื่องท้อ.ป๋วยรับไม่ได้นั่นเอง เช่นเรื่องพลเอกสฤษดิ์ (ยศขณะนั้น) มาขอร้องไม่ให้ปรับธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งที่ทำผิด พลตำรวจเอกเผ่าจะให้ว่าจ้างบริษัทอเมริกันที่ไม่มีชื่อ พิมพ์ธนบัตรไทยแทนบริษัทอมมัส เดอลารู ของอังกฤษ เป็นต้น

ในช่วงอ.ป๋วยอยู่อังกฤษ จอมพลสฤษดิ์ทำรัฐประหาร 2 ครั้ง ครั้งแรกในปี 2500 เพื่อโค่นจอมพลป.และพลตำรวจเอกเผ่า โดยยังรักษาระบบรัฐสภาไว้ต่อมาทำรัฐประหารครั้งที่ 2 ในเดือนตุลาคม ปี 2501 โดยล้มรัฐสภาและประชาธิปไตยโดยสิ้นเชิง จอมพลสฤษดิ์พยายามสร้างความชอบธรรมให้กับการรัฐประหารของเขา ด้วยการเรียกว่าเป็น “การปฏิวัติ” เพื่อพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง และพยายามชักจูงผู้มีความรู้ความสามารถให้มาช่วยเหลืองานปฏิวัติของเขา และอ.ป๋วยก็เป็นคนหนึ่งในกลุ่มนั้น แม้ว่าจอมพลสฤษดิ์จะเคยไม่พอใจอ.ป๋วยที่ไม่ช่วยเสี่ยงกฎหมายที่เขาเคยขอร้อง แต่จอมพลสฤษดิ์ก็ฉลาดพอที่จะรู้ว่าอ.ป๋วยเป็นคนดีและคนเก่งที่จะเป็นประโยชน์สำหรับเขา และสำหรับการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยแบบตะวันตก เขาจึงทำเป็นลืมข้อบาดหมางนั้นเสีย เพื่อประโยชน์อื่นที่มากกว่า

อ.ป๋วยนั้น แม้จะเคยมีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับจอมพลสฤษดิ์มาแล้วแต่ท่านในฐานะข้าราชการและคนรักชาติบ้านเมืองก็ไม่รู้จะปฏิเสธคำเชื้อเชิญของผู้มีอำนาจสูงสุดในประเทศไทยขณะนั้นได้อย่างไร แม้ท่านจะปฏิเสธตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่สฤษดิ์เสนอให้ได้ โดยอ้างว่าเพื่อไม่ให้ผิดคำสาบานสมัยเป็นเสรีไทย แต่ก็เป็นการยากที่จะปฏิเสธตำแหน่งทางราชการธรรมดาที่ไม่ใช่ตำแหน่งทางการเมือง ในที่สุดอ.ป๋วยก็ตัดสินใจกลับมาทำงานที่เมืองไทย โดยให้เหตุผลภายหลังว่า “ผมเห็นมีผู้หลักผู้ใหญ่ร่วมอยู่เป็นอันมาก เช่น ม.ล.เดช สนิทวงศ์ คุณแล้ง ศรีสมวงศ์ คุณทวี บุญยเกตุ คุณพระเวชยันต์รังสฤษดิ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นผู้ที่ผมเคารพนับถือทั้งนั้น จึงได้ตัดสินใจเข้ามาทำงานให้” (อ.ป๋วย เหลียวหลังแลหน้า 2519)

ดังนั้น อ.ป๋วยจึงกลับจากอังกฤษมาทำงานในเมืองไทยอีกครั้งหนึ่ง โดยครั้งแรกเป็นผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ซึ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี ในปีต่อมา ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

และปี 2503 ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีคลังอีกตำแหน่งหนึ่ง ทำให้เขากลายเป็นคนๆ เดียวที่คุมทั้งนโยบายการเงิน การคลัง และนโยบายงบประมาณ ซึ่งอ.ป๋วยเองก็รู้สึกว่ามันเกินไปและไม่ถูกต้อง ดังนั้น ท่านจึงได้ลาออกจากตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ หลังจากอยู่ในตำแหน่งนั้นมาได้ราว 3 ปี อ.ป๋วยเล่าในภายหลังว่าตอนนั้นจอมพลสฤษดิ์ตั้งใจทำนุบำรุงบ้านเมืองจริงๆ และเป็นงานที่“ผมเองรู้สึกสนุกมือและสนใจมาก ๆ และเข้าใจว่าเป็นราชการที่มีประโยชน์แก่ส่วนรวมจริงๆ” (ป๋วย เหลียวหลังแลหน้า 2519) ข้อสังเกตดังกล่าวชี้ให้เราเห็นว่า จอมพลสฤษดิ์เป็นคนฉลาดในการใช้คน เขารู้ว่าอ.ป๋วยเป็นคนเก่งที่จะช่วยเขาพัฒนาเศรษฐกิจไทยให้ทันสมัยแบบตะวันตก อย่างที่เขาเห็นสอดคล้องกับธนาคารโลกได้ และเขาก็รู้ด้วยว่าวิธีที่จะทำให้คนที่ซื่อตรงและมีหลักการอย่างอ.ป๋วย อยู่ร่วมงานได้คือต้องปล่อยให้อ.ป๋วยทำงานอย่างที่ท่านอยากจะทำ โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับมากนัก

จอมพลสฤษดิ์และที่ปรึกษาทางการเมืองของเขาจะรู้ด้วยว่า การปล่อยให้สถาบันการเงินที่สำคัญอย่างธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ในมือของคนที่ซื่อสัตย์และเก่งอย่างอ.ป๋วย จะเป็นประโยชน์สำหรับคณะปฏิวัติของเขา และการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทยในระยะยาว ดังนั้นจอมพลสฤษดิ์จึงไม่เข้าไปใช้อิทธิพลในเรื่องการเงินการคลังที่อ.ป๋วยรับผิดชอบอยู่ เหตุผลอื่นก็คงจะอยู่ที่จอมพลสฤษดิ์และพรรคพวกตอนนี้มีอำนาจมากอยู่กลุ่มเดียว ไม่ใช่คนที่เพิ่งก่อร่างสร้างตัวเหมือนสมัยที่เป็นรองจอมพล.อยู่ ดังนั้นเขาจึงสามารถหาทางฉ้อราษฎร์บังหลวงจากแหล่งที่อื่นๆ ได้มากมาย โดยไม่จำเป็นต้องไปรบกวนการทำงานของอ.ป๋วยและข้าราชการนักวิชาการที่อ.ป๋วย ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในสมัยจอมพลสฤษดิ์และเป็นกลุ่มคนที่สร้างชื่อเสียงที่เกินความจริงให้กับจอมพลสฤษดิ์ว่า เป็นนักพัฒนาคนสำคัญ ทั้งที่จริงๆ แล้วจอมพลสฤษดิ์เป็น

เพียงทหารนักการเมืองที่เผด็จการและฉ้อฉลคนหนึ่งเท่านั้น

โดยเนื้อแท้ อ.ป๋วยเป็นมนุษยชนละประเภทหรือแทบจะเป็นคนละเผ่าพันธุ์กับคนแบบจอมพลสฤษดิ์เลยทีเดียว แต่แนวคิดในการพัฒนาประเทศของอ.ป๋วยในคอนนั้นยังไม่ได้ขัดแย้งกับจอมพลสฤษดิ์และธนาคารโลก ซึ่งเป็นแนวความคิดกระแสหลักที่ครอบคลุมประเทศด้อยพัฒนาทั่วไป ไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทย ในเวลานั้นเท่านั้น ในฐานะของผู้สนับสนุนเศรษฐกิจแบบเปิด และการค้าระหว่างประเทศโดยเสรี ธนาคารชาติภายใต้การนำของอ.ป๋วย ได้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนากิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งนำไปสู่การขยายตัวของการค้าทั้งระหว่างประเทศและภายในประเทศ การสะสมทุน การลงทุน และการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในอัตราที่สูง โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีแรกหลังการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2504-2514)

นอกจากบทบาทในฐานะผู้ว่าการธนาคารชาติ อ.ป๋วยยังมีบทบาทที่สำคัญในการปฏิรูประบบราชการและการวางแผนจากส่วนกลางซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในปี 2502 และการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 ในปี 2504 เนื่องจากข้าราชการนักวิชาชีพที่มีความสามารถในสมัยนั้นยังมีน้อย อ.ป๋วยจึงต้องรับผิดชอบงานมากมาย นอกจากจะเป็นผู้ว่าการธนาคารชาติ เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแล้ว ท่านยังเป็นคณะกรรมการบริหารของสภาพัฒนาฯ และเป็นกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติอีกด้วย กล่าวโดยสรุปก็คือ ท่านเป็นเหมือนอย่าง ที่เพื่อนร่วมงานนักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกันที่ถูกส่งมาช่วยพัฒนาประเทศไทย คนหนึ่งกล่าวไว้อย่างเหมาะสมว่า “สถาปนิกใหญ่ของยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศในอัตราที่น่าประทับใจมาก” (Laurence D.Strife “Recollection of Dr.Puey” in Komol Keemthong A

Siamese For All Seasons 1984 p.18) ในปี 2503 ซึ่งท่านคุมตำแหน่งสำคัญๆ ทางเศรษฐกิจ การคลังการเงินอยู่ ณั้ ท่านอายุเพียง 44 ปี

ดั่งนั้น คนที่มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในประเทศไทยจริงๆ แล้วจึงเป็นคนอย่างอ.ป๋วยและเพื่อนร่วมงานข้าราชการ นักวิชาชีพในกระทรวง ทบวง กรมในเวลานั้นมากกว่าจอมพลสฤษดิ์ ซึ่งนักหนังสือพิมพ์และนักวิชาการบางคนให้เครดิตเขามากกว่าที่เขาควรได้รับ จอมพลสฤษดิ์ซึ่งเป็นผู้นำแบบเผด็จการเพียงแต่เอื้ออำนวย สนับสนุนให้มีการพัฒนาแบบนี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการสร้างความร่ำรวยมั่งคั่งให้เขาด้วยเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ถึงจะมีจอมพลสฤษดิ์หรือไม่การพัฒนาแนวเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและธุรกิจเสรีซึ่งถูกผลักดันมาจากธนาคารโลกและระบบเศรษฐกิจทุนนิยมก็คงจะต้องเกิดขึ้นอยู่ดี

แนวคิดการพัฒนากระแสหลักที่ครอบงำความรู้ความคิดของนักเศรษฐศาสตร์และข้าราชการประเทศด้อยพัฒนาทั่วโลกในเวลานั้น คือแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์อเมริกันชื่อ W.W.Rostow ผู้เสนอแนวคิดไว้ในหนังสือที่ขายดีและมีชื่อเสียงของเขา เรื่อง “Stages of Economic Growth” ว่าประเทศกำลังพัฒนาสามารถและจำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาให้เศรษฐกิจโดยส่วนรวมเจริญเติบโตในอัตราที่สูงโดยในตอนแรกไม่ต้องคำนึงการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม เพื่อที่จะหาทาง “ทะยานขึ้นฟ้า” สุ่ระดับการพัฒนาในแนวทางที่ประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมตะวันตกได้ผ่านมาแล้ว หนังสือเล่มนี้มีชื่อรองว่า Non-Communist Manifesto ซึ่งเป็นการจงใจล้อเลียนและทำลายหนังสือ Communist Manifesto ของคาร์ล มาร์กซ หนังสือเล่มนี้ได้กลายเป็นคัมภีร์ของประเทศพัฒนาบ่อยกว่านอกค่ายสังคมนิยมอยู่ราว 20 ปี ก่อนที่จะถูกพิสูจน์และถูกโจมตีว่าเป็นแนวคิดที่ผิดพลาดในเมืองไทยพวกนักเศรษฐศาสตร์และข้าราชการนักเรียนนอกในสมัยนั้นก็คงอ่านกันอยู่ ก่อนที่สภาวิจัยแห่งชาติได้จัดการแปลเป็นภาษาไทยและพิมพ์ขึ้นในปี 2508

โดยมือ.ปวย เป็นผู้ตรวจทาน (จันทร์แรม ศิริโชติ (แปล) ความเจริญทางเศรษฐกิจ ตามลำดับขั้น 2508)

การที่อ.ปวยซึ่งเป็นปัญญาชนนักวิชาชีพที่ฉลาดและมีอุดมคติ สามารถที่จะทำงานอย่างอุทิศตนภายใต้รัฐบาลทหารที่เป็นเผด็จการและฉ้อฉลมานานกว่าครึ่งหนึ่งของชีวิตการทำงานของท่าน นับเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับนักศึกษาคณะพัฒนาการทางการเมืองและภูมิปัญญาของไทย ที่จะทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์นี้ออกมา การจะทำเช่นนั้นได้เราคงต้องศึกษาพัฒนาการทางการรับรู้และทางความคิดของอ.ปวยในช่วงที่ท่านมีบทบาทในฐานะนักวิชาชีพของรัฐบาลอย่างละเอียด จึงจะเข้าใจปัจจัยต่างๆ อย่างรอบด้าน และอย่างไร้ความเป็นธรรมกับตัวละครต่างๆ ในประวัติศาสตร์

ในช่วงทศวรรษแรกของการทำงานรับราชการของอ.ปวย (2492-2500) ท่านมีผลงานเขียนไม่มากนัก นอกจากรวมคำบรรยาย 2 เล่ม คือ การคลังและเศรษฐกิจแห่งประเทศไทย (ซึ่งบรรณาธิการได้คัดนำไปพิมพ์ในงานเลือกสรรปวย ชุดที่ 4) แล้ว ก็มีบทความปาฐกถาเกี่ยวกับการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจทั่วไปอยู่ 2-3 ชิ้น งานเหล่านี้ส่วนใหญ่คือ การนำหลักวิชาความรู้เศรษฐศาสตร์ที่ท่านได้เล่าเรียนจากอังกฤษมาเผยแพร่ต่อ โดยที่อ.ปวยไม่ได้แสดงทรรศนะของตนเองต่อปัญหาของบ้านเมืองอย่างวิพากษ์วิจารณ์มากนักนอกจากการกล่าวตามหลักวิชาด้วยทรรศนะของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิกที่มองว่าการศึกษาเศรษฐศาสตร์ย่อมเกี่ยวพันกับการเมืองและสังคม ดังนั้น นักเศรษฐศาสตร์นอกจากจะต้องสนใจปัญหาสังคมแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจ ในการที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ดีขึ้นโดยทั่วถึงกันด้วย (ปวย คำพูดและข้อเขียน 2511)

กล่าวโดยรวมแล้ว งานเขียนของอ.ปวยในช่วงแรก คือ ช่วง 2492-

2500 ส่วนใหญ่เป็นงานประเภทผลิตทดแทนชิ้นใหม่ของความรู้ทางเศรษฐศาสตร์แบบทุนนิยมตะวันตก ขณะเดียวกันก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงทฤษฎีเสรีนิยมและมนุษยธรรมนิยมที่มีอยู่ในตัวท่านปรากฏออกมาบ้าง แต่เป็นการเสนอแบบกว้างๆ ตามหลักวิชา มากกว่าที่จะวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคมที่เป็นอยู่อย่างจริงจัง

อ.ป๋วย มีงานปาฐกถา คำบรรยาย และงานเขียนมากขึ้นในช่วงทศวรรษ 2500-2510 เป็นต้นไป งานเด่นในช่วงแรกๆ คือ สุทรพจน์ในงานเลี้ยงอาหารค่ำประจำปี ที่สมาคมธนาคารแห่งประเทศไทยท่านไปพูดในฐานะของผู้ว่าการธนาคารชาติ จนกลายเป็นธรรมเนียมติดต่อกันมาหลายปี ในฐานะของผู้ว่าการธนาคารชาติซึ่งต้องคอยควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์ให้ทำตามกฎระเบียบ เพื่อสร้างสถาบันธนาคารให้มีความมั่นคงเป็นที่น่าเชื่อถือ เป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ อ.ป๋วยได้ใช้โอกาสนี้ในการพูดจาชักจูงหวานล่อม นายธนาคารให้ปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควรเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมในระยะยาวมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนในระยะสั้น และบางครั้งก็ใช้เป็นเวทีในการวิจารณ์นักการเมืองและข้าราชการด้วย

ในยุคที่อ.ป๋วยเป็นผู้ว่าการธนาคารชาติ (2502-2514) เป็นยุคที่ธนาคารพาณิชย์กำลังอยู่ในระหว่างการสร้างเนื้อสร้างตัว เพื่อแสวงหาผลกำไรเป็นเป้าหมายในระยะสั้น ไม่ต่างไปจากธุรกิจอื่นๆ ขณะเดียวกันพวกทหารนักการเมืองซึ่งมีอำนาจเผด็จการในสมัยนั้น ก็พยายามเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์จากธนาคารพาณิชย์ และธนาคารพาณิชย์ก็ต้องเกรงใจ หรือร่วมมือด้วย เพื่อที่ตนจะได้ประโยชน์จากการคุ้มครองของผู้มีอำนาจ สภาพเช่นนี้คงทำความลำบากใจให้กับอ.ป๋วยไม่ใช่น้อย ดังนั้น นอกจากการพยายามจะใช้กฎระเบียบในการควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์เหล่านี้แล้ว อ.ป๋วยยังใช้สุนทรพจน์ประจำปีที่สมาคมธนาคารเป็นเครื่องมือในการชักจูงใจ การดักเตือน และการวิจารณ์ ทั้งนายธนาคารและนักการเมืองด้วย เมื่อเรากลับไปอ่านสุนทรพจน์เหล่านี้ของอ.ป๋วย เราจะพบว่าส่วนใหญ่

แล้วเป็นการกล่าวถึงปัญหาและการขอความร่วมมือด้วยท่าทีที่นุ่มนวล มากกว่าการตักเตือนอย่างตรงไปตรงมา ส่วนที่มีลักษณะเป็นการวิจารณ์ ก็จะเป็นการวิจารณ์แบบอ้อม ๆ ด้วยท่าทีที่สุภาพมีอารมณ์ขันแบบที่เล่นที่จริงมากกว่าการวิจารณ์แบบเอาจริงเอาจัง ลักษณะดังกล่าวส่วนหนึ่งคงเป็นบุคลิกของอ.ป๋วย ซึ่งเป็นสุภาพบุรุษที่ไม่ได้มีความคิดรุนแรงก้าวร้าว อีกส่วนหนึ่งคงจะเนื่องมาจากบรรยากาศทางการเมืองและภูมิปัญญาในสมัยนั้นซึ่งเป็นสมัยเผด็จการ ผู้คนไม่มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ทำให้คนต้องใช้ความระมัดระวังในการวิพากษ์วิจารณ์ โดยเฉพาะคนที่อยู่ในตำแหน่งทางราชการระดับสูงอย่างอ.ป๋วยด้วยแล้ว ก็คงจะต้องระมัดระวังมากพอสมควรทีเดียว

อย่างไรก็ดี ถ้าเราเข้าใจบรรยากาศของการเมืองแบบเผด็จการในยุคนั้น และตระหนักว่าสุนทรพจน์ของอ.ป๋วยในที่ประชุมประจำปีของนายธนาคารนั้น มีหนังสือพิมพ์และผู้คนนำไปเผยแพร่ต่อในวงกว้าง เราก็คงพบว่าอ.ป๋วยเป็นปัญญาชนที่กล้าวิจารณ์คนหนึ่งในยุคเผด็จการจอมพลสฤษดิ์ จอมพลถนอม ที่แม้แต่ปัญญาชนที่อยู่นอกวงราชการเองและเคยได้ชื่อว่าเป็นปัญญาชนปากกล้าอย่าง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชก็ค่อนข้างสงบเสงี่ยม ไม่วิพากษ์วิจารณ์มากเหมือนที่เขาเคยทำในสมัยรัฐบาลปรีดี และจอมพล.

สุนทรพจน์ของอ.ป๋วยชิ้นที่สร้างความฮือฮาชิ้นหนึ่งซึ่งบรรณาธิการได้คัดมาพิมพ์ในหนังสือชุดนี้ด้วย สุนทรพจน์ที่ท่านแต่งคือ สุนทรพจน์ในปี 2507 เป็นกลอน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอ.ป๋วยชอบวรรณกรรม รวมทั้งการแต่งกลอน แต่อีกส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะท่านต้องการผลให้การวิจารณ์มีลักษณะนุ่มนวลกว่าที่จะใช้ภาษาร้อยแก้วโดยปกติ เพราะในสมัยนั้นยังเป็นสมัยเผด็จการอยู่ แม้จอมพลสฤษดิ์จะเสียชีวิตไปแล้วในปี 2506 แต่จอมพลถนอมก็ยังสืบอำนาจเผด็จการต่อมา โดยที่ประเทศไทยไม่มีระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภามาตั้งแต่ปี 2501

ในสุนทรพจน์นี้ อ.ป๋วยได้อ้างถึงคำปรารภของจอมพลถนอม ที่เคยกล่าวไว้ว่า ไม่เห็นด้วยที่ข้าราชการใหญ่โต เช่น รัฐมนตรีจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการค้า แต่สิ่งที่อ.ป๋วยไม่แน่ใจคือ คำว่าการค้าจะหมายความรวมถึงธนาคารด้วยหรือไม่ (ป๋วย คำพูดและข้อเขียน หน้า 109)

เพียงการตั้งข้อสังเกตเช่นนี้ คนก็รู้กันว่าอ.ป๋วยวิจารณ์นักการเมือง ซึ่งเวลานั้นเข้ามาเป็นประธาน เป็นกรรมการและยุ่งเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์อยู่ มาก กล่าวกันว่าสุนทรพจน์ดังกล่าวมีผลให้จอมพลถนอมซึ่งยอมรับนับถือและเกรงใจอ.ป๋วยอยู่ ลาออกจากการเป็นกรรมการธนาคารพาณิชย์ 2 แห่ง ยกเว้นธนาคารทหารไทย (รังสรรค์ ป๋วย อึ้งภากรณ์ ชีวิต งานและความหลัง 2529 หน้า 17) แต่ไม่ได้มีผลต่อนักการเมืองอื่นๆ เช่น จอมพลประภาส จารุเสถียร ซึ่งไม่ได้ชอบอ.ป๋วยมากนัก ด้วยเหตุผลที่เป็นที่เข้าใจได้ เพราะจอมพลประภาสเป็นนักการเมืองที่มีหุ้นและธุรกิจมากที่สุดในเวลานั้น

ในปี 2507 ต่อกับ 2508 เป็นช่วงที่การกล่าวขวัญถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวงของจอมพลสฤษดิ์ก็มาก เพราะหลังจากจอมพลสฤษดิ์ตาย ลูกเมียก็ฟ้องร้องแย่งมรดกที่มีเหลืออยู่ 3,000 ล้านบาท ทำให้พนักงานสืบสวนสอบสวนคดีร้ายแรงและการมีเมียน้อยนับร้อยของจอมพลสฤษดิ์ก็กันอย่างยาวนานใหญ่ และรัฐบาลก็ต้องทำเป็นยื่นมือเข้ามาสอบสวนพอไม่ให้เสียหน้า ว่าจอมพลสฤษดิ์ฉ้อโกงรัฐส่วนไหนไปบ้าง อ.ป๋วยได้เอ่ยถึงกรณีนี้ในสุนทรพจน์ปี 2508 โดยไม่ได้เอ่ยชื่อบุคคล ท่านได้ยกภาษิต “วัวหายแล้วจึงล้อมคอก” ขึ้นมาอ้าง และเสนอให้รัฐบาลสร้างคอกหรือล้อมคอกให้ดีเพื่อที่วัวจะได้ไม่หายอีก และยังได้วิจารณ์นักการเมืองและชนชั้นสูงอื่นๆ ในสมัยนั้นใช้รูปแบบของการเล่าถึงฝันร้ายของท่านเพื่อสื่อความหมายให้คนเห็นว่าถ้าหากพวกเรา ซึ่งอ.ป๋วยคงหมายถึง นายธนาคาร พ่อค้า ข้าราชการ นักการเมือง ไม่พยายามกำจัดปีศาจร้าย 3 ตัว คือ โสกะ โทสะ

โมหะ (ความโลภ โกรธ หลง) ก็อาจเป็นไปได้ว่าเราอาจจะเจอกับปีศาจที่ร้ายกว่าปีศาจของเมา เซ ดุง (ป่วย คำพูดและข้อเขียน หน้า 425) ยุคนั้นเป็นยุคต่อต้านคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะจีน และอ.ป่วยก็เป็นคนหนึ่งที่อยู่ใต้อาณัตินี้เหมือนกับคนส่วนใหญ่

ในงานเลือกสรรป่วย อิงภากรณ์ ชุดที่ 5 ผู้เขียนให้ชื่อว่า “โครงสร้างและปัญหาเศรษฐกิจไทยในทศวรรษ 2500” โดยได้คัดเลือกบทความที่อ.ป่วยเขียนหรือบรรยาย ในช่วงปี 2500-2509 มา 5 ชิ้นคือ (1) สุนทรพจน์งานเลี้ยงประจำปีสมามคมธนาคารไทยปี 2506 (2) สุนทรพจน์ งานเลี้ยงประจำปีสมามคมธนาคารไทยปี 2507 (3) คำบรรยายปัญหาว่าด้วยรัฐวิสาหกิจมองจากแง่เศรษฐศาสตร์ (4) ปาฐกถาเรื่อง “คุยกัณเรื่องเศรษฐกิจ” และ (5) การวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย 2 ชิ้นแรก นั้นเคยรวมพิมพ์ในหนังสือ ป่วย อิงภากรณ์ คำพูดและข้อเขียน 2531 ส่วน 3 ชิ้นหลังไม่เคยพิมพ์รวมเล่มมาก่อน ชิ้นที่ 3-4 เป็นคำบรรยายต้นฉบับตัวพิมพ์ดีดและโรเนียวตามลำดับ เก็บรักษาไว้ที่ห้องสมุด ป่วย อิงภากรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ชิ้นที่ 5 เคยตีพิมพ์ในวารสาร รัฐสาริกิริย์ ฉบับที่ 8 เดือนเมษายน 2509

สุนทรพจน์ในงานเลี้ยงประจำปีของสมามคมธนาคารไทย ปี 2506 อ.ป่วยกล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจในรอบปี 2505 และตั้งข้อสังเกตในเชิงตั้งคำถามและวิจารณ์ทางอ้อมว่าปัญหาของเศรษฐกิจไทยนั้น จะต้องพยายามทำให้ต้นทุนสินค้าต่ำเพื่อจะได้แข่งขันกับเขาได้ เหตุที่ต้นทุนสูงก็เนื่องมาจากข้าราชการปฏิบัติงานมิชอบและทำงานซักไซโยกใช้ ทำให้ผู้ผลิต ผู้ส่งออก ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น ในด้านเกี่ยวกับกิจการธนาคาร ท่านก็ได้ขอร้องให้ธนาคารพาณิชย์บางแห่งพยายามกวดขันเรื่องเช็คไม่มีเงินจ่ายให้มีปริมาณลดลง รวมทั้งเตือนว่าเนื่องจากคนฝากเงินยังฝากระยะสั้น อย่าปล่อยให้ผูกพันระยะยาวจนเกิดความเสี่ยง

สุนทรพจน์ชิ้นนี้ ถึงจะไม่มีเนื้อหาแหลมคมมากนัก แต่บรรณาธิการก็เลือกมาเพื่อให้เห็นสภาพของเศรษฐกิจและการธนาคารในช่วงปี 2506 และบรรยากาศของการกล่าวสุนทรพจน์ของผู้ว่าการธนาคารชาติ กับนายธนาคารพาณิชย์สมัยนั้น ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นธุรกิจครอบครัวที่มุ่งหากำไรจากธุรกิจการเงินและใช้วิธีหนักการเมืองมาเป็นประธาน เป็นกรรมการ เพื่ออำนวยความสะดวกมากกว่าจะเป็นธนาคารที่บริหารแบบนักธนาคารมืออาชีพเหมือนในประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม

บรรณาธิการได้เลือกสุนทรพจน์ในงานเดียวกันนี้ของปี 2507 มาอีกชิ้นหนึ่ง เพื่อให้เห็นอีกบรรยากาศหนึ่ง ซึ่งอ.ป๋วย เพิ่มความพยายามในการวิจารณ์นักการเมืองที่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ตั้งคำถามอย่างเอาจริงเอาจัง นักการเมืองไม่หน้าด้านจนเกินไป คงจะสะดุ้งพอสมควร ที่ถูกคนระดับผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเหน็บเอาในที่สาธารณะชิ้นนี้ คำขวัญว่า “จงทำดี จงทำดี จงทำดี” เป็นคำขวัญที่จอมพลถนอม นายกรัฐมนตรีคนใหม่ต่อจากจอมพลสฤษดิ์ ใช้โฆษณาบ่อยจึงเป็นสัญลักษณ์ประจำตัว อ.ป๋วยได้เลือกใช้คำขวัญนี้มาเขียนตอกย้ำให้รัฐบาลต้องทำตามที่ตัวเองโฆษณาไว้ได้อย่างแหลมคมทีเดียว รวมทั้งยังแสดงให้เห็นฝีมือในการแต่งกลอนของท่านด้วย

บทความที่ 3 เป็นคำบรรยายว่าด้วยรัฐวิสาหกิจมองจากแง่เศรษฐศาสตร์ ดันฉบับเป็นพิมพ์ติดที่พิมพ์ติดกันเป็นพารากราฟยาวมาก โดยไม่ค่อยมีย่อหน้าใหม่ บรรณาธิการได้จัดพารากราฟเสียใหม่ เพื่อให้มีที่พักตาและน่าอ่านมากขึ้น ที่เลือกบทความนี้เพราะภาครัฐวิสาหกิจ เป็นภาคที่มีบทบาททางเศรษฐกิจที่สำคัญมาตลอดตั้งแต่สมัยจอมพล ป. แม้จะล้มเหลว ทำให้เปลืองเงินเปลืองทองของรัฐมาก และทำให้นักการเมืองเห็นช่องทางในการหาประโยชน์และฉ้อราษฎร์บังหลวงมาก แต่ก็เป็นที่ประเด็นที่น่าศึกษาว่ากำเนิดมาอย่างไร ทำให้ถึงล้มเหลว มีผลกระทบอย่างไร เรื่องรัฐวิสาหกิจนี้ อ.ป๋วย ในฐานะนักเศรษฐ-

ศาสตร์เสรีนิยม ได้วิจารณ์ไว้อย่างชัดเจนว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำอย่างไร มาตั้งแต่เกือบ 30 ปีที่แล้ว แต่พลังทางการเมือง พลังผลประโยชน์ในสมัยนั้นมีอำนาจเหนือความคิดเห็นของนักวิชาการ นักบริหารมืออาชีพทำให้ข้อเสนอแนะของอ.ป๋วยที่ว่า “ไม่ควรให้นักการเมืองทหารเข้าไปเป็นผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือรัฐไม่ควรทำรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุนโดยไม่มีจุดหมายที่ดี” ไม่ได้ได้รับความสนใจแต่อย่างใด ทรรศนะของอ.ป๋วยในเรื่องรัฐวิสาหกิจนั้นล้ำหน้าแนวคิดแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นเอกชน ซึ่งเพิ่งมาพูดกันมากในสมัยนี้และหลายเรื่องน่าจะนำมาปรับใช้ในสมัยนี้ได้เป็นอย่างดี

ปาฐกถา “คุยกันเรื่องเศรษฐกิจ” เป็นเรื่องที่อ.ป๋วยไปพูดให้กลุ่มสตรีผู้สนใจปัญหาเศรษฐกิจที่สตรีมีส่วนช่วย “ ฟังในปี 2508 และเน้นบทบาทของสตรีอย่างน่าสนใจ ปาฐกถานี้สะท้อนให้เห็นว่า อ.ป๋วยมีทรรศนะกว้างไกลในการมองปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาของสตรี การที่ท่านวิจารณ์ว่า ผู้หญิงไทยทำงานหนัก ผู้ชายบางครั้งเอาเปรียบนั้น เป็นข้อสังเกตที่แหลมคมและก้าวหน้ามากในยุค 30 ปีที่แล้ว ซึ่งสังคมไทยยังไม่ค่อยมีความตื่นตัวมีความสนใจเรื่องสิทธิสตรีมากนัก ยกเว้นในหมู่นักคิดนักเขียนก้าวหน้า เช่น กุหลาบ สายประดิษฐ์ จิตร ภูมิศักดิ์ แต่ข้าราชการชายไทยในสมัยนั้นที่จะมีความคิดเสรีนิยมก้าวหน้าในเรื่องสิทธิสตรีแบบอ.ป๋วยคงจะแทบหาไม่ได้ นอกจากอ.ป๋วยจะมองปัญหาบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายอย่างวิพากษ์วิจารณ์แล้ว อ.ป๋วยยังได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติด้วย เช่น ควรส่งเสริมสินค้าที่ผลิตในประเทศโดยใช้ความละเอียดของผู้หญิงคอยดูแลให้ผู้ผลิตทำให้ดีคุณภาพดี และราคาถูก และต้องกระตุ้นให้ผู้ชายได้ช่วยผลิตและเลี้ยงตัวเองได้มากขึ้น อ.ป๋วยยังมองว่าปัญหาต่างๆ ขึ้นอยู่กับการศึกษาไม่น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจในการศึกษาของท่านมาตั้งแต่ปี 2507-2508 ซึ่งเป็นสมัยที่ท่านเริ่มไปช่วยงานเป็นคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทั้ง ๆ ที่ท่านก็มีงานเต็มมือในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และเป็น กรรมการและที่ปรึกษาโครงการของรัฐบาลหลายโครงการ

บทความเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย” เป็นคำบรรยายแก่นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรชุดที่ 8 ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2509 ต้นฉบับคำบรรยายนี้แต่ละพารากราฟ (การย่อหน้า) มักจะยาวเป็นหน้า หรือสองหน้า บรรณาธิการได้จัดย่อหน้าใหม่ ให้แต่ละพารากราฟสั้นลง เพื่อให้ผู้อ่านได้พักสายตา และทำให้บทความน่าอ่านมากขึ้น บทความนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในช่วงดังกล่าว ในสายตานักเศรษฐศาสตร์แบบทุน-นิยมตะวันตกได้ค่อนข้างดี อ.ป๋วยมองพัฒนาของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะภาค รัฐบาลตั้งแต่ปี 2498 ว่าค่อย ๆ มีระเบียบกฎเกณฑ์มากขึ้นตามลำดับ แม้อ.ป๋วยจะ มองเศรษฐกิจไทยในขณะนั้นค่อนข้างดี แต่เมื่อกล่าวถึงการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต ท่านก็ยังมองเห็นว่า ความเจริญด้านเศรษฐกิจต้องกระจาย ผลการพัฒนาอย่างเป็นธรรมด้วย ต้องสร้างภาวะที่เป็นธรรมในการผลิตและการค้า ให้ประชาชนแข่งขันได้โดยไม่ให้มีอภิสิทธิ์ต่างๆ นอกจากนั้นท่านก็ได้วิจารณ์ปัญหา ทางด้านการบริหารราชการไว้หลายข้อ และเสนอว่าต้องพัฒนาด้านการศึกษาและ ฝึกอบรมกำลังคน โดยเฉพาะด้านอาชีวศึกษาและควรให้ความสะดวกและกระตุ้น ความคิดริเริ่มของเอกชนในด้านการผลิตและการค้า แนวคิดปฏิรูปทางเศรษฐกิจ หลายอย่างของอ.ป๋วย รัฐบาลจอมพลถนอมสมัยนั้นจะไม่ค่อยเข้าใจและสนใจ จะทำเท่าไร รวมทั้งรัฐบาลสมัยต่อๆ มาก็ไม่ได้อีกโอกาสทำ ต้องใช้เวลาอีกชั่ว คนต่อมาคือ 25 ปี จึงจะมีรัฐบาลแบบอานันท์ ปันยารชุน มาสานต่อแนวคิด ปฏิรูปเศรษฐกิจเสรีที่อ.ป๋วยเสนอไว้ให้เป็นจริงขึ้นมาได้ ในบางประเด็นบางระดับ แต่จริงๆ แล้วข้าราชการและภาคเอกชนส่วนที่ล่าหลังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประ- เทศที่อ.ป๋วยเคยมองเห็นตั้งแต่ 3 ทศวรรษที่แล้วก็ยังมีอายุยืนยาวและสร้างด้วย

ตัวแทนมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้แนวความคิดในเชิงปฏิรูปของอ.ป๋วยยังคง
ก้าวหน้าสำหรับกลุ่มคนเหล่านี้ และยังทันสมัยอยู่เมื่อเรามองโครงสร้างเศรษฐกิจ
สังคมไทย ซึ่งเปลี่ยนแปลงเฉพาะรูปแบบ เช่น ความเจริญทางวัตถุ แต่เนื้อ
หาแทบไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อ 20-30 ปีที่แล้วเลย

วิทยากร เชียงกุล

มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี

18 พฤศจิกายน 2535

สุนทรพจน์ ในงานเลี้ยงอาหารค่ำ ประจำปี ของสมาคมธนาคารไทย 6 กุมภาพันธ์ 2506

ท่านผู้เป็นประธาน ท่านสุภาพสตรี และสุภาพบุรุษผู้มีเกียรติ

คำวันนี้ ผมจะขอพูดถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจทั่วไปเล็กน้อย แล้วจึงจะเสนอข้อความบางประการเกี่ยวกับการธนาคาร

ในรอบปีที่แล้วมา เศรษฐกิจของประเทศไทยก็ยังคงก้าวหน้าอยู่พอสมควร ค่าแลกเปลี่ยนของเงินบาทเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ไทยสามารถส่งสินค้าเข้ามากขึ้น ส่วนมากที่เพิ่มขึ้นนั้น เป็นสินค้าประเภทที่ต้องซื้อเขามาลงทุน เช่น เครื่องจักร เครื่องทุ่นแรง เครื่องขนส่ง เป็นต้น ยอดสินค้าออกมีมูลค่าต่ำกว่าปี 2504 ดิบกุดดีขึ้นแทบจะไม่ต้องเป็นกังวล ข้าวต่ำลงเพราะจำนวนลดแม้ว่าราคาจะเพิ่ม ข้าวโพด แป้งมัน และไม้สักราคาดีขึ้นเล็กน้อย แต่จำนวนลดลง ทำให้มูลค่าลดมาก เราส่งออกไปเกือบ 2 เท่าของปีก่อน แต่ราคาตกมากจนกระทั่งมูลค่าต่ำลงบ้าง

ถึงตอนนี้ ควรจะตั้งปัญหาตามสัก 2 ข้อ

ปัญหาข้อ (1) เรื่องข้าวส่งออกนั้น จะมโนโยบายกันอย่างไรแนวทางมือชวาก็อยากจะส่งเสริมให้ส่งออกมากๆ ถึงกับยอมคืนพรีเอมิเยม

ให้แก่พ่อค้าบางรายที่ส่งข้าวไทยไป ทางมือซ้าย ก็เกรงว่าข้าวในประเทศจะขาดแคลนเพราะสต็อกต่ำ ต้องห้ามล้อไม่ให้ส่งข้าวออกเกินสมควร เครื่องยนต์เครื่องนี้แรงเครื่องพร้อมๆ กับห้ามล้อ เปลืองน้ำมันเปลืองเครื่องแย

ปัญหาข้อ (2) สินค้าที่ส่งออกไม่มีใครจะได้ดี เช่น ข้าวโพด แป้งมัน ปอ ไม้สัก สาเหตุเป็นเพราะธรรมชาติ หรือโลกภายนอก หรือการกระทำของมนุษย์ปุถุชนเรานี่เอง อย่างไรก็ตาม

แม้ว่ามูลค่าขาออกจะต่ำกว่ามูลค่าขาเข้าก็ตาม เงินสำรองของชาติที่เป็นทองคำและเงินตราต่างประเทศก็ยิ่งเพิ่มขึ้น คงเป็นยอดรวมประมาณ 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพราะมีสินค้าเป็นอันมาก เฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นประเภทลงทุน เราส่งเข้ามาโดยไม่ต้องหรือไม่ต้องชำระเงิน

ปัญหา (3) จึงมีอยู่ว่า เราควรจะทำอะไรกับเงินสำรองนี้

ปัญหาข้อนี้ มีนักปราชญ์หลายท่านเสนอตอบ บ้างก็ว่าควรที่รัฐบาลจะนำมาพัฒนาเศรษฐกิจเสีย บ้างก็ว่ารัฐบาลยังพิมพ์ธนบัตรเพิ่มขึ้นได้ ควรพิมพ์ขึ้นบ้านเมืองจะได้เจริญเร็วๆ

ปัญหาข้อนี้ เผอิญอยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของผม จึงใคร่ถือโอกาสเรียนตอบไว้ ณ ที่นี้ด้วย คือ

(ก) การพิมพ์ธนบัตรเพิ่มขึ้นนั้น ทำได้ง่าย แต่การพัฒนาเศรษฐกิจนั้นทำยาก เงินเป็นปัจจัยส่วนเดียวของการพัฒนา ถ้าธนบัตรออกใช้สูงเกินกว่ากำลังพัฒนามักจะเสียหายแก่แผนพัฒนานั้นเอง ด้วยเหตุเงินเพื่อ

(ข) ทุกวันนั้นนโยบายมีอยู่ว่า จะใช้ทุนสำรองนี้เป็นประโยชน์

แก่ทั้งการพัฒนา การงบประมาณ และการค้ามิใช่จะเก็บใส่กรุไว้ให้โสม
เฝ้า งบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนปัจจุบันนี้ได้ ก็เพราะได้
รับคำรับรองจากธนาคารแห่งประเทศไทยว่า จะมีเงินไว้สำรองให้ภายใน
ขอบเขตสมควร และการที่ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ สามารถขยายวงเงิน
สินเชื่อจากต่างประเทศได้นั้นก็เพราะเรามีเงินสำรองมั่นคงเป็นเหตุหนึ่ง
แม้จะมีใช้เหตุสำคัญที่สุด นโยบายการชักจูงชาวต่างประเทศมาลงทุน
ก็ได้พึ่งเงินสำรองนี้สนับสนุนเหมือนกัน

(ค) “รัฐบาลนี้ ไม่ต้องการชักชวนให้ท่านรัดเข็มขัด แต่ขอ
ชักชวนให้ท่านประหยัด..... โปรดจำไว้ว่า การประหยัดเป็นการสร้าง
อนาคต ไม่มีใครสามารถสร้างอนาคตได้โดยไม่รู้จักประหยัด.....”

เมื่อพิจารณาเพ่งเล็งต่อไปถึงอนาคตอันใกล้ สถานะการค้าของ
เราจะเป็นไปในทำนองใด ผมเห็นชอบด้วยกับคำกล่าวของท่านประธาน
เมื่อคืนนี้ว่า ภาวะการค้าของเรายังไม่อยู่ในขั้นน่าวิตกนัก และผมใคร่จะ
เรียนเสริมว่า วิธีที่จะแก้ปัญหาเศรษฐกิจของเราและส่งเสริมให้ดีขึ้นนั้น
อยู่ที่การผลิตเพิ่มขึ้น ไม่เพียงแต่เท่านั้น สำคัญอยู่ที่ต้นทุนการผลิต จำ-
เป็นอย่างยิ่งที่จะให้ต้นทุนการพัฒนา การผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคและ
การส่งออกของเราต่ำพอที่จะแข่งขันกับเขาได้ ผู้ใดทำการที่จะทำให้
ต้นทุนการผลิตสินค้าต่างๆ สูงขึ้นโดยเหตุอันมิชอบ ย่อมถือได้เสมือน
ผู้ที่ทำลายป่าไม้อันเป็นทรัพยากรของชาติ ท่านว่าเป็นศัตรูทำลาย ถ้า
ต้นทุนการพัฒนาก้าวหน้าควรจะเป็นก้าวละ 1 ล้านบาท แล้วต้องจ่าย
ก้าวละ 2 ล้านบาท ก็เท่ากับถ่วงความเจริญ พอที่จะก้าวทีละ 2 ก้าวกลับ
ก้าวได้ก้าวเดียว

ปัญหาข้อ (4) ก็ยาวนานอะไรเล่าที่จะทำให้ต้นทุนต่ำได้ คำตอบที่สำคัญท่านคงจะได้ยินแล้ว คือ

(ก) เราต้องพยายามตัดคนกลาง และตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

(ข) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมิชอบ ต้องซื้อสบู่มาล้างมือ

หวนมากล่าวถึงกิจการธนาคาร ผมไม่จำเป็นจะต้องกล่าวให้ยืดเยื้อในที่นี้ เพราะในสุนทรพจน์ของท่านประธานกิตติมศักดิ์ สาสนของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการคลังกิตติมศักดิ์ ได้กล่าวไว้ได้ความชัดแล้ว ผมใคร่สรุปและกล่าวเสริมดังนี้

(ก) กฎหมายการธนาคารพาณิชย์ฉบับใหม่ได้เริ่มใช้บังคับมาด้วยดี โดยอาศัยความร่วมมือของธนาคารพาณิชย์ เฉพาะอย่างยิ่ง ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย การประชุมหารือกันประจำเดือนก็เป็นไปอย่างมีประโยชน์ยิ่งแก่ทุกฝ่าย ทางด้านกลุ่มธนาคารต่างประเทศ ก็ได้เชิญเจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าร่วมประชุมหารือด้วยเป็นครั้งคราว และเมื่อมีข้อสงสัยต่างๆ ก็ได้ปรึกษาหารือทางปฏิบัติอย่างแจ่มแจ้งก่อนดำเนินการไป

(ข) สาขาของธนาคารพาณิชย์ในต่างจังหวัดหลายจังหวัด ได้ริเริ่มด้วยความสนับสนุนของสำนักงานใหญ่และธนาคารแห่งประเทศไทย ทำความตกลงกันเพื่อจะให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และร่วมมือกันแข่งขันโดยชอบธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบกันในทางมิชอบ ข้อนี้ผมขอถือโอกาสสรรเสริญและขอบพระคุณท่านที่มีส่วนรับผิดชอบในเรื่องนี้ทั้ง 11 จังหวัด คือ ตรัง สงขลา อำเภอมืองสุราษฎร์ ภูเก็ต ยะลา อุบลราชธานี อำเภอมืองชุมพร สุรินทร์ สุโขทัย นราธิวาส และปัตตานี และ

ใครของวิงวอนให้ท่านทั้งหลายในเขตอื่นๆ ได้หาวิธีตกลงกันได้ ให้เป็นที่แพร่หลายทั่วประเทศจะเป็นคุณประโยชน์ยิ่งนัก

ผมมีข้อความที่สมควรจะเรียนเสนอไว้ ณ ที่นี้ 3 ข้อคือ

(1) วงการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยนี้มีเครดิตดี มีผู้เชื่อถือนำเงินมาฝากถึงร่วม 8 พันล้านบาท แต่ละสถาบันควรจะดำเนินการให้เป็นไปด้วยเกียรติอันดีงาม แข่งขันกันในทางที่ชอบ ช่วยกันสร้างตลาดเงินให้มั่นคงสภาพรอนตลาดเงินนั้นก็สำคัญอยู่ที่เอกสารที่จะซื้อขายกัน และความเชื่อถือของลูกค้าแต่ละคน ผมยังสังเกตดูจากรายงานของสำนักหักบัญชี ก็เป็นจริงอย่างที่ท่านประธานสมาคมกล่าว คือจำนวนเช็คที่กระดอนกลับนั้นน้อยลง แต่ยังคงไม่ถึงขีดที่เราจะพึงพอใจอีกประการหนึ่งถ้าจะนำเอาตารางลำดับธนาคารที่มีลูกค้าที่มีเช็คกระดอนกลับมา อุปมาเหมือนกับตารางผลการแข่งขันฟุตบอล จะเห็นว่าบางธนาคารที่น่าสรรเสริญแสดงความยินดีด้วย คือไม่ยอมเป็นแชมป์เปี้ยน สถานการณ์ดีขึ้น เลื่อนจากตำแหน่งต้นๆ ลงไปถึงตำแหน่งที่กลางๆ และท้ายๆ ตาราง แต่ก็ยังมีบางธนาคารที่หวงตำแหน่งแชมป์เปี้ยน (คือเช็คของลูกค้ากระดอนมากที่สุด) ผมใคร่ขอวิงวอนให้ดำเนินการสละตำแหน่งแชมป์เปี้ยนให้ผู้อื่นครองเถิด ความเชื่อมั่นในธนาคารของท่านจะดีมากยิ่งขึ้น

(2) การที่ธนาคารพาณิชย์จะพยายามช่วยสนับสนุนการผลิตด้านอุตสาหกรรมและเกษตรให้มากขึ้นกว่าแต่ก่อนนั้น ผมอนุโมทนาด้วย เพราะการผลิตดังที่ได้กล่าวแล้วน่าจะส่งเสริม แต่ขอได้โปรดพึงระลึกอยู่ข้อหนึ่งคือ “รับฝากเงินเป็นระยะเวลาสั้นจะไปผูกพันให้คู่เป็นระยะ

ยาวเกินไปนักมิได้” เป็นอันตราย

(3) ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กระทำการอนุเคราะห์ทางการเงิน รับช่วงซื้อลดตัวเงินเพื่อส่งเสริมการส่งสินค้าออก และเพื่อตรึงอัตราดอกเบี้ยและต้นทุนให้ต่ำตามนโยบายรัฐบาลนั้น เท่าที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว 3-4 ปี ก็นับว่าได้ผลพอเป็นที่พอใจสำหรับการปฏิบัติขั้นต้น ท่านประธานสมาคมฯ ได้ปรารถนาใครจะให้ธนาคารขยายกิจการต่อไปอีก ขอเรียนให้ทราบว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความดำริที่จะขยายกิจการนี้อยู่แล้วเป็นหลักการ คาดว่าในไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้าจะสามารถแถลงรายละเอียด และเริ่มทำการขั้นต่อไปได้คือ ธนาคารจะเปิดรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินอันเกิดจากการซื้อวัสดุของกิจการอุตสาหกรรมทั้งที่ซื้อภายในประเทศและต่างประเทศ หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์ทำให้ต้นทุนการผลิตและการส่งออกต่ำลงยิ่งกว่าปัจจุบัน ข้อสำคัญอยู่ที่หลักเกณฑ์ ท่านคงจะเห็นด้วยว่าหลักเกณฑ์สำคัญคือ (ก) จะต้องเป็นการซื้อขายวัสดุโดยแท้จริง (ข) กิจการอุตสาหกรรมนั้นจะต้องเป็นประเภทที่ขายได้คล่องพอสมควร มิฉะนั้นย่อมผิดหลักการธนาคารคือ เงินกู้ที่เราอนุเคราะห์นั้น จะต้องมิหวังชำระคืน

ก่อนจบ ผมต้องขอภัยที่พูดยืดยาวผิดวิสัยปกติของผมเอง และคงจะผิดหวังท่านที่เคารพบางท่านที่ผมมิได้ศึกษาดาราศาสตร์มาสำหรับคำวันนี้ ฉะนั้น จึงได้แต่ขอตั้งจิตขอพรให้สมาคมธนาคารไทย พร้อมด้วยท่านกรรมการและสมาชิกทุกท่านจงมั่นอยู่ในสุจริตธรรม และจงเจริญด้วยความสุข ลาภ ยศ และสรรเสริญตลอดไป

สุนทรพจน์

คุณกรท่านประธานในงานนี้
 ผมน้อมจิตคิดคำเป็นทำนอง
 วาสนาได้ “ว่ากร” มานานช้า
 คະเนนบจับตากุมภาพันธุ์
 ด้วยเมตตาสมาคมนาคาร
 พบสุขนต้องใจมีไมตรี
 ท่านเชิญมาว่าจะให้ปราศรัยท่าน
 ทำงานเชิญเพราะเกินเมื่อลงเมื่อใด
 คำวันนี้มีใจใคร่ประหวัด
 ที่ประธานกรรมการท่านเป็นมา
 ท่านมีคุณหนุนนานฐานนายกฯ
 ร่างกฎหมายธนาคารมานานปี
 ขอตั้งจิตอธิษฐานให้ท่านสงบ
 ขอพระคุณบุญนำล้ำพิมล
 สิ้นสฤษดีสิทธิล้ำผู้นำรัฐ
 ฯพณฯ ถนอมจอมพิชิตกิตติขจร

มวลสตรีศรีบุรุษเกียรติผุดผ่อง
 ด้วยใจปองจรรจรสพจน์ประพันธ์
 สี่ปีกว่าปรีดีเปรมเกษมสันต์
 รับเชิญมาเอราวัดกันทุกปี
 เลี้ยงอาหารทูลุรธาสง่าศรี
 ฟังดนตรีเพลิงเพลินเจริญใจ
 ก็เอางานตั้งจิตตามนิสสัย
 อย่าเกรงใจกริ่งจิตระอิดระอา
 ถึงจอมพลธนะรัชต์นาคา
 หลายธนาคารใหญ่มีไมตรี
 ได้ป๋องปกเสริมสร้างวางวิถี
 กฎหมายดีก็เพราะท่านบันดาลดล
 ในสัมปรายิกภพสพกุศล
 สุขเกษมเปรมกมลนิรันดร
 ผู้เจนจัดยอดทหารชาญสมร
 เป็นบวรอัครมหาเสนาบดี

*สุนทรพจน์ในงานเลี้ยงอาหารค่ำประจำปี ของสมาคมธนาคารไทย 20 กุมภาพันธ์ 2507

ท่านเลื่องชื่อลือเลิดเทอดสุจริต
มอบแด่ไทยไพร่ฟ้าประชาชน
ผมคำนึงถึงพวกเราเหล่าแบ้งแก้อ
“จะทำดี จะทำดี” นี่เป็นธรรม
ทำอย่างไรจะให้ดีมีปัญญา
จะขอนำธรรมปฏิบัติเป็นปัจจัย
“จงทำดี จงทำดี จงทำดี”
ลูกคำดีรับไว้ฉบับล้าน
เช็คของใครไม่มีเงินเกินกำหนด
เมื่อเดือนซ้ายังทำอีกต้องหลีกไกล
ธนาคารงานจะดีที่ใครคิด
ชนชั้นชอบระบอบไทยใครใครชม
ผมยินดีจะแถลงแจ้งข้อใจ
บางธนาคารท่านแก้ไขได้สำคัญ
มีเดิมพันขันอาสาจะพาเลี้ยง
ปีนี้ใครจะให้เลี้ยงยังเสี่ยงทาย
“จงทำดี ทำจงดี ดีจงทำ”
แบ้งก็อื่นชู้ชู้ไปมิใช่ดี
พระห้ามปดงคหน้าเป็นอาบัติ
“คนอื่นปดเราบดได้ไม่เวรกรรม”
เช่นดอกเบี้ยเสียแพงบางแบ้งก็โงะ
เกินกำหนดกฎเกณฑ์พิเรนทร์มนุษย์

ท่านประดิษฐ์ถ้อยคำนำศักดิ์ศรี
“จงทำดี จงทำดี ดีจงทำ”
ควรเสนอสนองตอบให้ชอบฉ่า
ซึ่งจะนำพัฒนามาสู่ไทย
วิชันนาเล่าแจ้งแถลงไข
อำนวยการชยันตาคารงานสำคัญ
เพื่อเป็นศรีแนวแน่ไม่แปรผัน
ลูกคำชู้กิดกันกันออกไป
ต้องสอบถามตามกฎหมายสงสัย
ต้องแก้ไขปิดบัญชีมิแต่ลม
เช็คศักดิ์สิทธิ์เงินฝากก็มากถม
จะนิยมฝากเงินเจริญครัน
ว่าผมได้สังเกตเห็นเหตุผัน
สำเร็จพลันเคลียร์ริงดีกว่าปีกลาย
ไม่หลีกเลี้ยงโต๊ะเงินให้ด้วยใจหมาย
อย่าแหงนหน้าทวงเลี้ยงได้ใครทำดี
ให้เลิศล้ำสกุลลักษณะเป็นสักขี
เพราะไม่มีเงื่อนใจในศีลธรรม
มิได้ตรัสยกเว้นเป็นข้อขำ
ผมแน่ใจมิใช่คำของพระพุทธร
ด้วยเฉาโฉดแย้งเงินฝากอูดลุด
ช่างแสนสุดโลโหมหันเมา

แท้ที่จริงก็มีไม่กี่แบ๊งค์
ธนาคารชาติเคยตรวจแล้วสวดเอา
ถึงเขาผิดจิตเราน่าจะกล้าแข็ง
ถึงเสียหายรายได้น้อยไปบ้าง

“จงทำดี ดีจึงทำ ทำจึงดี”

คิดให้ลึกตรึกให้ชัดเป็นสัจจา
กับของผู้ถือหุ้นทุนสำรอง
ต้องปกป้องรักษาอย่าพลิกแพลง
กุม่าสั้นอย่ารั้นให้กัวยาว
เงินของเขาเราดลุดดลุดเกลี้ยงไป
นายธนาคารมีการกิจรับผิดชอบ
กับช่วยรัฐพัฒนาอย่าละเลย
ปฏิบัติครัดเคร่งเกรงกฎหมาย
ใครแพลงพลิกกริกเร้นไม่เป็นการ

“จงทำดี ทำจึงดี ดีจึงทำ”

นโยบายหมายแท้แน้งำนง
ชลประทานการเกษตรวิเศษสุด
งานถนนขนส่งทั้งพลังงาน
ประมงลึกศึกษาคมนาคม
ของเบิกมธนาการชาติยามขาดแคลน
สามปีก่อนผ่อนได้ไม่ช่วยรัฐ
ช่วยธนาคารพาณิชย์คิดระดม

ที่ให้แพงยอมเสียดอกเพื่อหลอกเขา
แต่นี่เล่าจะปรับโทษโปรดอย่าพราง
ไม่เกรงแรงวิติผิดคิดเอาอย่าง
อย่างระคางอธรรมแน้แพ้ธรรมา
คิดถ้วนถี่เงินทองของใครหนา
ของประชาราษฎร์มักผู้ฝากแบ๊งค์
มิใช่ของผู้จัดการแม้งานแข็ง
ความแข็งแรงมันคงเป็นธงไชย
ต้องสืบสาวลูกค้านะไหน
นั่นมิใช่แบ๊งค์ก็งั้นแท้จริงเลย
ยังระบอบเงินเสถียรตั้งเพียรเฉลย
ทั้งช่วยเซยทำกำไรให้ธนาคาร
ไม่หนีหน้ายสำเร็จงานทั้งสามสถาน
ควรวางสารขอลาออกบอกรตรงตรง
รัฐท่านนำพัฒนาการงานประสงค์
ท่านเจาะจงจ่ายเงินหลากมากโครงการ
ทั้งงานอุตสาหกรรมล้ำไพศาล
กับสาธารณสุขทุกเขตแดน
ท่านปรารมภ์ใช้เงินเกินหมื่นแสน
ผมก็แปลนสนองตอบชอบนิยม
แบ๊งค์ชาติจัดเงินกู้ดูให้สม
ช่วยสร้างสมบัจเจกเอกชน

ตั้งแต่มีปัญหามาห้าสอง
ไทนจะหวังการค้ำหาชน
ผมขอโซวันโยบายที่หมายมุ่ง
คงชวนขววยกิจพณิษย์มาตร

อย่าทำชั่ว ชั่วอย่าทำ ทำอย่าชั่ว”
จะจำเริญเดินหน้าประชาไทย
มีปัญหาค้ำขายอยู่หลายข้อ
อันมนุษย์สุจริตคิดไว้ข้อ
จะแก้ไทนแก้ได้ไม่ข้องขัด
ก็ค้ำตงลงกระเป๋ออย่าเอาใคร
อันสินค้ำขายออกควรบอกย้า
ราควากดกลองคงคุกคาม

วิศิชนาวาจาขวัญท่านนายกฯ
ขยายความตามชอบระบอบเบ็งก์
ยังจวนใจไม่รู้ยู่หนึ่งข้อ
ท่านปรารมภ์ผมก็เห็นเด่นประเทือง
ตัวอย่างเช่นเป็นรัฐมนตรี
อย่าข้องเกี่ยวเทียบทำเป็นกรรมการ
ผมสงสัยไม่แจ้งจิตกิจการค้ำ
กิจธนาการท่านผู้ใหญ่จะไม่เกี่ยว

จบสุนทรพจน์กลอนสุภาพเพียงคณนี้
แม่นเป็นเรื่องเคืองขัดอธยา

ไทนจะต้องช่วยรัฐพัฒนาผล
ทั้งกังวลรักษาค่าเงินบาท
จะบำรุงการค้ำไทยมิให้ขาด
ทั้งงานราษฎ์รงานหลวงอย่าห่วงใย
ไทยรอดตัวพ้นทุกข์เป็นสุขไส
ต้องอาศัยนายธนาการหาญร่วมมือ
อย่าย่อท้อแก่ไขมิได้หรือ
ใช้ความซื่อสัตธรรมประจำใจ
เช่นจะตัดคั้นทุนอุดหนุนใหญ่
ทุนจะได้ต่ำลตให้ดังงาม
เป็นเงื่อนงำปัญหาใหญ่ของไทยสยาม
ต้องพยายามผลิตได้มิให้แพง
หวังไม่ตกบพร่องต้องแสลง
แม่นค้ำแรงคงไม่ร้ายระคายเคือง
จอมพล ถ.ท่านแกลงแจ้งเป็นเรื่อง
ว่าใครเฟื่องเป็นผู้ใหญ่ในราชการ
ไม่ควรมีการค้ำมาสมาน
สมาจารข้อนี้ดีจริงเจียว
หมายควมว่ากิจใดบ้างยังเฉลียว
หรือจะเหนี่ยวรั้งไว้ไม่นับค้ำ
เหลือแต่โคลงแทนศัพท์และยะธา
โปรดเมตตาด้วยประสงศ์ “จงทำดี”

ในนามของท่านผู้	รับเชิญ
ได้เสพได้ดื่มเพลิน	เพติดพร้อม
ผมขอกล่าวคำสรรเสริญ	คุณบรรเจิด คณะนา
ขอขอบคุณนิกน้อม	จิตด้วยไมตรี
ขอศรีไตรรัตน์เจ้า	บันดาล
เหล่าสมาชิกธนาคาร	ทั่วหน้า
จงประสบสุขสันต์	อิสระ ภาพเฮย
บุญยิ่งบุญนำอ้า	จูงได้ทำดี
เชิญสตรีบุรุษผู้	มาฐานแขกนอ
เชิญท่านร่วมปณิธาน	จิตแผ้ว
เชิญดื่มเพื่อเหล่าธนาคาร	เจริญ ยิ่ง ยิ่งเฮ
เชิญดื่มอวยพรแล้ว	จูงได้ทำดี

ปัญหาว่าด้วยรัฐวิสาหกิจ มองจากแง่เศรษฐศาสตร์*

หัวข้อที่จะนำมาอภิปรายมีตามลำดับดังนี้

1. ความทั่วไปเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ รัฐบาลควรจะทำกรวิสาหกิจมากน้อยเพียงใด ชนิดใดควรทำชนิดใดไม่ควรทำ และเมื่อทำแล้วควรจะมีควมมุ่งหมายประการใดบ้าง

2. ถ้าจะเริ่มทำรัฐวิสาหกิจ ควรจะดำเนินการเป็นขั้นๆ ไปอย่างไร หัวข้อที่ได้วางไว้ก็คือ

ก. การลงทุนเริ่มแรก

ข. คณะกรรมการควบคุมและผู้ดำเนินงาน

ค. วิธีปฏิบัติงาน

3. ความสัมพันธ์กับรัฐบาล รัฐบาลในฐานะที่เป็นผู้ถือหุ้น รัฐบาลในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมนโยบาย และรัฐบาลในฐานะที่จะช่วยอุปการะรัฐวิสาหกิจให้ดำเนินไปได้

ในประเทศที่เรียกว่าเสรีประชาธิปไตย แบบประเทศอังกฤษหรือสหรัฐอเมริกา หลักปรัชญาในทางเศรษฐกิจส่วนมากก็เป็นไปในทำนองที่จะให้เอกชน

---

*คำบรรยายให้กับกลุ่มเพิ่มผลผลิตรัฐวิสาหกิจ กรมโรงงาน อุตสาหกรรม 19 สิงหาคม 2507

ชนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพหรือธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ มีข้อยกเว้นอยู่บางข้อที่เห็นว่า รัฐบาลกลาง รัฐบาลส่วนท้องถิ่น หรือเทศบาล ควรจะเข้าประกอบการ อีกด้านหนึ่ง ทางด้านประเทศที่ใช้ระบบโซเชี่ยลลิสต์ ก็ถือว่าวิชาชีพทุกประการควรจะอยู่ในกำมือของรัฐซึ่งข้อนี้เป็นที่ทราบกันดีแล้ว โรงงานทุกโรงงานควรจะเป็นของรัฐ รถไฟ เรือเมล์ หรือกิจการต่างๆ ควรจะเป็นของรัฐทั้งสิ้น เราควรจะมาลองคิดว่า สำหรับประเทศไทยเราเนี่ย เราควรจะใช้หลักเกณฑ์อย่างไรที่จะให้มีรัฐวิสาหกิจ หมายความว่า รัฐวิสาหกิจควรจะอยู่ในขอบข่ายแค่ไหน อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ สำหรับเรื่องนี้ใครจะเสนอว่าประเทศไทยเราไม่ได้ถือหลักโซเชี่ยลลิสต์ และประเทศไทยก็มีลักษณะแตกต่างกับประเทศที่เขาเจริญแล้ว ที่เอกชนสามารถดำเนินการเรื่องต่างๆ ไปได้เอง เพราะฉะนั้น เราก็ไม่ควรจะเอาอย่างทั้งสองอย่าง แต่ควรจะคิดของเราเองว่า ควรจะมีรัฐวิสาหกิจประเภทไหน เท่าที่ผู้บรรยายเห็นว่าเหมาะสมก็คือ

1. รัฐบาลหรือเทศบาลจะดำเนินงานวิสาหกิจเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชาติ ตัวอย่างในเรื่องนี้ก็คงจะได้แก่ โรงงานช่างแสง โรงภาพยนตร์ ความสงบเรียบร้อยของประชาชาติไม่ได้หมายความว่าเฉพาะแต่เรื่องการทหาร การตำรวจ หรือการรักษาความสงบเท่านั้น เรื่องเกี่ยวกับการเศรษฐกิจหรือการคมนาคม ก็ถือว่าเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยด้วย มีรัฐวิสาหกิจทางการทหารบางอย่างที่ซึ่งอาจจะมีเหตุผลพอที่จะให้รัฐบาลหรือเทศบาลเป็นผู้ทำ นอกจากนั้นถ้าจะพิจารณาไปในทำนองที่ว่า รถไฟเป็นเรื่องเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เฉพาะอย่างยิ่งในฐานที่ประเทศไทยอยู่ในลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นอยู่นี้ การคมนาคมเป็นเรื่องสำคัญ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ก็พอจะถือได้ว่ารถไฟควรจะเข้าอยู่ในข่ายนี้คือตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความสงบเรียบร้อยของประชาชน ข้อที่ได้แย้งก็ยังมีอยู่ เช่น โทรคมนาคม โทรศัพท์ ฯลฯ ในบางประเทศเป็นของเอกชน ในประเทศไทยควรจะเป็นของเอกชนหรือเป็นของรัฐ แต่ข้อโต้แย้งเหล่านี้จะพักเอา

ไว้ก่อน เอาที่แน่ๆ คือว่า หลักแรกของการประกอบรัฐวิสาหกิจนั้นก็เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชาติ

2. รัฐบาลหรือเทศบาลควรจะประกอบวิสาหกิจเพื่อสาธารณูปการหรือสาธารณูปโภค สำหรับเทศบาล ได้แก่เรื่อง โรงฆ่าสัตว์ สำหรับรัฐบาลอาจจะเป็นเรื่องการประปา การไฟฟ้า อาคารสงเคราะห์ เกษตรกรรม การขนส่ง หรืออย่างอื่นซึ่งอาจจะซ้ำกับหลักแรก เช่น เรื่อง ท่าเรือ รถประจำทาง หรือรถขนส่ง เหล่านี้เป็นต้น จัดว่าเป็นเรื่องที่มีเหตุผลพอที่ประเทศไทยเราจะจัดขึ้น และนำที่รัฐบาลหรือเทศบาลควรจะลงทุนประกอบขึ้น

3. รัฐบาลควรจะประกอบวิสาหกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนมากซึ่งเอกชนไม่สามารถจะลงได้ หรือวิสาหกิจที่ได้กำไรมากๆ เช่น สลากกินแบ่ง ซึ่งถ้าจะปล่อยให้เอกชนแต่เพียงบางคนไปประกอบกิจการก็ย่อมจะขัดกับหลักความยุติธรรมในการจัดสรรเงินรายได้ ในประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศอังกฤษ Football pool ไม่ถือว่าเป็นรัฐวิสาหกิจ แต่ก็เห็นได้ว่าเอกชนผู้ประกอบการนั้นได้กำไรไปมากๆ จนกระทั่งรัฐบาลต้องไปเก็บภาษีมากๆ ด้วย ตัวอย่างอื่นๆ เกี่ยวกับหลักการอันนี้ได้แก่เรื่องยาสูบ เป็นต้น ถ้าจะถือว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกำไรมากๆ นี้ รัฐบาลจะสงเคราะห์เราในเรื่องสุรายาเมาด้วยก็ยังคงทำได้ แต่รู้สึกทุกอย่างนอกจากเรื่องสลากกินแบ่ง ถ้าหากจะให้เอกชนทำบางทีก็อาจจะเป็นประโยชน์ได้เหมือนกัน โดยให้สัมปทานไปแล้วรัฐเข้าควบคุมอีกทีหนึ่ง สำหรับเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ควรจะถกเถียงกันได้ว่า อะไรควรจะเป็น อะไรไม่ควรจะเป็นรัฐวิสาหกิจ

ถ้าท่านทั้งหลายได้รับราชการมานานและได้ดำเนินกิจการวิสาหกิจมานาน จะเห็นได้ว่าตั้งแต่เลิกสงครามโลกครั้งที่ 2 มาเป็นเวลา 20 กว่าปีแล้ว ประเทศไทยเรามีรัฐบาลหลายชุดที่พยายามพิจารณาเรื่องนี้อยู่เสมอ เฉพาะอย่างยิ่งรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุน และที่มีประชาชนและรัฐบาลร้องว่าไม่น่าจะทำ

ก็ได้มีการตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาสะสางอยู่เสมอ เท่าที่จำได้ ในรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ตั้งจอมพลอากาศฟ้าฯ ขึ้นเป็นประธานกรรมการชำระสะสางว่าอะไรควรจะเลิก อะไรไม่ควรเลิก ปรากฏว่าดูเหมือนท่านเสนอขึ้นไปให้เลิกเพียง 1 หรือ 2 อย่าง นอกนั้นให้คงอยู่หรือไม่มีความเห็น หรือบางอันก็บอกว่าควรจะเลิก แต่เนื่องด้วยเหตุบางประการก็ยังไม่สามารถที่จะเลิกได้ จึงแทบจะพูดได้ว่าไม่มีการเลิกเลยตั้งแต่นั้นมาก็มีกรรมการอื่นอีกหลายชุดที่พิจารณาเรื่องนี้ จนกระทั่งเมื่อเร็วๆ นี้ รัฐมนตรีว่า-การกระทรวงการคลังก็ยังได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า ปลัดบัญชาการกำลังพิจารณาเรื่องนี้อยู่ว่าควรจะให้เลิกรัฐวิสาหกิจอะไรบ้าง

เรื่องนี้เราควรจะพิจารณาโดยเคร่งครัดว่าวิสาหกิจใดบ้างที่มีเหตุผลเพียงพอที่รัฐบาลหรือเทศบาลควรจะกระทำได้ อะไรที่ไม่มีเหตุผลหรือเหตุผลคลุมเครือและเอกชนอาจจะทำได้ดีกว่ารัฐบาลแล้วนำที่จะปล่อยให้เอกชนทำ โดยรัฐบาลควบคุม บางอย่างก็ต้องการควบคุมมาก บางอย่างก็ต้องการควบน้อย เพราะฉะนั้น จะไปวางหลักให้ตายตัวว่า เราควรจะควบคุมอย่างไรนั้นเราทำไม่ได้ เพราะลักษณะของการควบคุมนั้นแตกต่างกันออกไป เหตุผลที่ว่า ถ้าเกิดมีกรณีเป็นที่สงสัยแล้วรัฐบาลไม่ควรจะทำวิสาหกิจ นอกจากจะมีเหตุผลเข้าหลักใดหลักหนึ่งดังที่กล่าวมาแล้ว เพราะเหตุว่าเป็นธรรมดาอยู่นั่นเอง ถ้าหากผู้ประกอบการวิสาหกิจเป็นเอกชนใช้เงินของตนเองก็ต้องคิดถึงประโยชน์ได้เสียของตนเอง แต่ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่รัฐบาลใช้เงินของรัฐบาลเราก็มักจะไม่ค่อยเอาใจใส่เท่ากับเงินของเราเอง ยกตัวอย่างว่าถ้าจะไปซื้อของแพงขึ้นมาสัก 10 เปอร์เซ็นต์ หรือ 5 เปอร์เซ็นต์ บางทีเราอาจจะไม่สนใจ แต่ถ้าเป็นเงินของเราเองแล้ว เราจำเป็นที่จะต้องคิดอ่านแก้ไขต่างๆ อีกประการหนึ่งเรื่องการจัดการที่เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจกับวิสาหกิจเอกชนนั้น การจัดการย่อมเป็นเรื่องที่จะมีลักษณะผิดกันเป็นธรรมดาอยู่ เราแยกเอารัฐวิสาหกิจออกจากหน่วยราชการ

เพื่อให้ระเบียบรัฐวิสาหกิจนั้นผิดแผกไปจากราชการ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังหนีความเป็นราชการไปไม่พ้น ยังต้องมีอิทธิพลของราชการของอัตราเงินเดือนราชการ ของระเบียบราชการเข้ามาแฝงอยู่ทำให้ดำเนินการไปเต็มที่ไม่ได้

สำหรับเรื่องนี้จะได้ขยายความต่อไปทีหลัง แต่ในขั้นนี้ขอหยิบยกเหตุผลข้อนี้มาว่า เนื่องจากรัฐวิสาหกิจตามปกติถ้าหากเอาคนที่ทำงานเก่งๆ ด้วยกันมาทั้งสองด้าน คือด้านรัฐวิสาหกิจด้านหนึ่งกับเอกชนด้านหนึ่งแล้ว ทางเอกชนย่อมมีประสิทธิภาพและมีความรอบคอบมากกว่าทางรัฐวิสาหกิจ เพราะฉะนั้นถ้าหากมีกรณีเป็นที่สงสัยก็ไม่น่าจะทำรัฐวิสาหกิจ เมื่อพูดถึงรัฐวิสาหกิจกับวิสาหกิจของเอกชนก็ใครจะแทรกเข้าไปอีกชนิดหนึ่งว่า ในตำราที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจก็ดี หรือเกี่ยวกับการบริหารวิสาหกิจหรือการบริหารรัฐวิสาหกิจต่างๆ ก็ดี มักจะแยกพูดถึงวิสาหกิจของเอกชนกับวิสาหกิจของรัฐ หรือเทศบาลแยกออกเป็น 2 ฝ่าย ที่เราประสมกันทุกวันนี้ และเมื่อวันก่อนนี้ ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้วในประเทศไทย เราและประเทศอื่นคงจะมีเหมือนกันมีประเภทที่สามไม่ใช่สองประเภทแล้ว คือมีวิสาหกิจเอกชน มีรัฐวิสาหกิจแล้วมีวิสาหกิจอิทธิพล อันนี้ถ้ารักจะพูดความจริงแล้วต้องชี้ให้เห็นจะขอเรียนให้ทราบ ว่า วิสาหกิจอิทธิพลนั้นคืออะไร บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ เมื่อเริ่มตั้งขึ้นมานั้น ผู้ที่ก่อตั้งขึ้นมา ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลในวงราชการ อ้างว่าไม่ควรจะตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ เพราะเหตุว่ารัฐวิสาหกิจนี้ขาดทุนเรื่อย แล้วมีหน้าซ้ำไม่ไรจะต้องขาดทุนอย่างเดียวยังต้องมาอยู่ในความควบคุมของกระทรวงอุตสาหกรรม ทำอะไรไม่ได้เต็มที่ เพราะฉะนั้นควรที่จะให้เป็นบริษัทเอกชนเสีย ก็เป็นที่ตกลงรับกันว่าจะให้ตั้งเป็นบริษัทเอกชนโดยที่ผู้ถือหุ้นตั้งแต่นายกรัฐมนตรีลงมา จนกระทั่งพวกจอมพล นายพล นายพัน ข้าราชการชั้นพิเศษของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลก็ถือหุ้นกันโดยไม่ได้จ่ายเงินเลย ก็หมายความว่าอาศัยอิทธิพลเพราะฉะนั้นในการที่ก่อตั้งบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจขึ้นมาเป็นเวลาประ

มาดสัก 10 ปี มานี้ก็ได้รับความยุ่งยากอย่างที่ท่านเห็นมาจนบัดนี้ จนกระทั่ง
แก้ไขด้วยเงินเป็นจำนวนร้อยๆ ล้าน แล้วก็แก้ไขด้วยวิธีการเปลี่ยนรูปเป็นรัฐ
วิสาหกิจ ก็กระตือรือร้นมาได้บ้าง เพิ่งจะมีกำไรบ้างเป็นบางส่วน แต่ยังขาดทุน
อยู่บางส่วน จะเห็นได้ว่าวิสาหกิจที่ไม่ใช่ของรัฐและที่ไม่ใช่ของเอกชนธรรมดา
แต่เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีอิทธิพลนั้นอย่างน้อยมีข้อเสียอยู่ข้อหนึ่งที่ว่า
การดำเนินงานนั้นย่อมจะเป็นไปตามขบวนการของการเมือง ครบรอบที่ผู้ที่สนับสนุน
ยังมีอำนาจอยู่ก็ดำเนินการไปได้ วิสาหกิจแบบนี้ การจัดการหรือการดำเนินงาน
ชนิดที่จะทำด้วยประโยชน์ส่วนตัวได้เสียของตนเองนั้นย่อมไม่มี ได้ประโยชน์
แบบเอกชน ซ้ำยังได้รับผลร้ายจากข้อเสียต่างๆ ของรัฐวิสาหกิจอีกด้วย

ที่ยกตัวอย่างบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้นมาให้คุณนี้ เหตุผล
ก็คือว่าผู้บรรยายได้ร่วมใกล้ชิดมาตั้งแต่แรก พอทราบเรื่องดี และอีกประการ
หนึ่งเป็นเรื่องที่ท่านทั้งหลายก็ทราบแล้ว เพราะฉะนั้นไม่ใช่เป็นการเอาความ
ลับมาขาย ถ้าหากว่าท่านจะมองดูรอบๆ ไป ก็อาจจะนึกขึ้นได้เองว่าบริษัทนี้
อยู่ในข่ายนี้ บริษัทนั้นอยู่ในข่ายนั้น

ปัญหาต่อไปก็คือ เมื่อรัฐหรือเทศบาลประกอบวิสาหกิจขึ้นมาแล้ว
ทำอย่างไรจึงจะสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดีและเป็นประโยชน์ เรื่องที่จะ
พิจารณาเรื่องแรกก็คือ การลงทุนเริ่มแรก ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอันมาก เพราะ
เหตุว่า ท่านทั้งหลายก็คงเข้าใจดีแล้วว่า ข้อแรก สิ่งที่เราจะต้องนำมาใช้
เพื่อการผลิตก็ดีหรือเพื่อให้บริการต่างๆ ก็ดี เราต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักรโรง
งาน การลงทุนเริ่มแรกสำคัญอยู่ที่ว่า เครื่องจักรเครื่องมือที่เราจะนำมาใช้
นั้น ข้อแรกมีคุณภาพดีพอสมควรหรือไม่ ข้อสอง ข้อมาแพงกว่าที่ควรจะซื้อหรือ
ไม่ ทั้งสองข้อนี้ขอเรียนว่าเคยประสบมาทางด้านรัฐวิสาหกิจบางแห่ง และสาเหตุ
ที่แพงไปนั้นเรารู้แล้วว่าไม่ใช่เป็นเรื่องที่ตรงไปตรงมา เพราะฉะนั้นใครจะ
เสนอว่า เวลาที่เราจะลงทุนต้องดูให้แน่ว่า จะต้องไม่มีใครคัดค้านได้และ

ข้อสอง ต้องไม่ให้เครื่องจักรที่เราซื้อมานั้นล้าสมัย ที่อื่นเขาไม่ใช้กันแล้วเขา
มาขายให้เรา หรือตรงกันข้ามเป็นของใหม่ที่ไม่มีใครที่ไหนเคยใช้ แล้วเขาก็
เอาเมืองไทยเป็นที่ทดลอง ตัวอย่างเช่น โรงงานกระดาษบางปะอิน เครื่องจักร
ใหม่เอี่ยมที่ไม่มีใครเคยใช้เลย เอามาให้ลองใช้ ฝรั่งเศสที่ส่งเข้ามาก็ไม่ค่อยสัน
หัดเรื่องนี้ คนไทยเราก็จะไปสันหัดได้อย่างไร ฉะนั้นเรื่องสภาพของเครื่องจักร
ความเหมาะสมของเครื่องจักรและความถูกแพงของเครื่องจักรนี้เป็นเรื่องที่
สำคัญ ถ้าหากว่าท่านซื้อไปแพงแล้ว ค่าเสื่อมราคา และต้นทุนแต่ละปีๆ ก็ต้อง
ตั้งไว้สูงแน่ เป็นอันหวังไม่ได้เลยว่าจะได้กำไรกลับคืนมา และถ้าหากว่าเครื่อง
จักรนั้นเป็นเครื่องที่ไม่เหมาะสมแล้ว ด้วยประการทั้งปวงที่ได้ยกตัวอย่างมา
ให้ฟัง ก็ยังเป็นภาระหนักไปอีกหลายๆ ปี ไม่ว่าจะแก้ไขอย่างไรก็ไม่สำเร็จ

ขั้นต่อไปข้อที่ควรจะคิดก็คือว่า ในชั้นกรรมการและในชั้นผู้ดำเนิน
การ ควรจะเลือกเฟ้นอย่างไรมาบ้าง สิ่งที่เราเห็นอยู่ในเมืองไทยที่เห็นชัดและ
เป็นข้อแรกๆ ที่คิดว่าน่าจะมีคนหยิบยกกันขึ้นมาให้รู้แน่ ก็คือว่าเรามักจะเอา
เรื่องการเมืองมาผสมกับเรื่องวิสาหกิจ ยกตัวอย่างเช่น เราถือกันว่าการรถไฟ
เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยแล้วเราก็ถือกันว่า
ถ้าเป็นเช่นนั้นผู้ว่าการรถไฟก็ดี หรือเจ้าหน้าที่ชั้นสำคัญๆ ของการรถไฟก็ดี
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นนายทหาร ชนิดที่จะต้องคุมเรื่องยุทธศาสตร์ไว้ให้
ได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นเห็นว่าหลายกรณีทีเดียวที่จะขัดกับการดำเนินงานของรัฐวิสาห
กิจเพราะอะไร เพราะเราต้องการนายทหาร ท่านอาจจะเชื่อว่าชาวมุสลิมมีความรู้ใน
เรื่องยุทธศาสตร์ เอาไว้สำหรับที่จะตีเบียดเบียนเรื่องยุทธศาสตร์ แต่เราไม่ได้ดำเนินร
ให้เพื่อยุทธศาสตร์อย่างเดียว ในช่วงชีวิตเรานี้ 60 ปี อาจจะมีโอกาสที่จะใช้ยุทธ
ศาสตร์สัก 10 ปี เมื่อมีสงครามขึ้น แต่ทุกวันนี้ยังไม่มีการรบกัน แต่ละวันๆ
นี้เราใช้รถไฟขนส่งสินค้า เราใช้รถไฟขนผู้โดยสาร เราใช้รถไฟเพื่อดำเนินการให้
บริการแก่ประชาชน เราไม่ได้ใช้รถไฟเพื่อจะล่าเตียงทหาร เพราะฉะนั้นถ้าหาก

จะถือกันว่าเนื่องจากเรื่องนี้เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชาติจะต้อง
เอานายทหารที่ไว้วางใจมาคุมแล้ว เป็นการทาคิด จริงอยู่นายทหารเหล่านั้น
อาจจะมีความเชี่ยวชาญในตัวของท่านเอง หมายความว่า ถึงท่านเป็นทหาร ท่าน
ก็อาจมีความเชี่ยวชาญ แต่ก็ขอให้ท่านมาในฐานะที่ท่านเชี่ยวชาญ ไม่ใช่ให้
ท่านมาในฐานะที่เป็นนายทหารที่จะมาคุมเรื่องนี้ แล้วอีกประการหนึ่งถึงจะ
ตั้งพลเรือนหรือจะตั้ง ใครก็ได้แต่ที่เรียกว่ามีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความ
สามารถที่จะบริหารงานได้ แล้วเราก็มีรัฐมนตรีคมนาคมควบคุมอยู่ แล้วเราก็
มีคณะกรรมการรถไฟซึ่งประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงกลาโหมมานั่งคุมกำกับ
ไว้ว่า ถ้าหากเกี่ยวกับกระทรวงกลาโหม นโยบายจะต้องเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างอื่น
ไม่ได้ แล้วยังมีคณะรัฐมนตรีกำกับอีกชั้นหนึ่งก็เป็นการเพียงพอแล้ว ไม่ได้หมาย
ความว่าจะเอาคนที่เราไม่เลือกเฟ้นไปทำ แต่หมายความว่าคนที่เราจะเอาไปทำ
งานในชั้นผู้อำนวยการหรือผู้ว่าการอะไรเหล่านี้ต้องเหมาะในการบริหารงาน
ปกติ ไม่ใช่คิดเพื่อไว้ว่าถ้าเกิดรบกันจะต้องใช้คนคนนี้ แล้วก็เริ่มใช้เป็นต้นมา

ต่อจากข้อสังเกตข้อนี้ก็จะเป็นข้อเสนอข้อสังเกตต่อไปว่า เท่าที่เคยเห็น
มา เดียวนี้ยังเปลี่ยนแปลงกันไปบ้าง ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบิน ต้องเป็นนายทหาร
อากาศ ถ้าเป็นท่าเรือ ต้องเป็นนายทหารเรือ เลยเป็นการวางเขตจำกัด ถ้าเป็น
อย่างนี้เท่ากับว่ารัฐบาลเรามัดมือตัวเอง ใครจะเสนอว่ากิจการท่าเรือหรือเกี่ยวกับ
การเดินทางซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เทคนิคจริงๆ ควรที่จะมีนายทหารเรือทั้งใน
และนอกประจำการ มาทำจริงๆ แต่ผู้อำนวยการนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นนาย
ทหารเรือ ผู้อำนวยการเกี่ยวกับการบิน (บริษัทเดินอากาศไทย การบินไทย) ไม่จ
เป็นต้องเป็นนายทหารอากาศ เพราะเป็นเรื่องของการบริหารธุรกิจ การให้บริการ
รวมทั้งเรื่องเทคนิคด้วย แต่มีใช้หมายความว่าไม่ให้ทหารเรือทำท่าเรือ ไม่ให้
ทหารอากาศทำเกี่ยวกับการบิน เพียงแต่ว่าอย่าพิจารณาแบบมีเขตจำกัด เพราะ
จะเป็นการมัดมือตัวเอง กรรมการก็เช่นเดียวกัน ถ้าจะให้คนนั้นมาเป็นกรรม

การนี้ คนนี้มาเป็นกรรมการนั้น เพราะสงสารบ้าง เพราะอยากให้เขาสบายขึ้น บ้างละก็ อย่าคิดทำรัฐวิสาหกิจกันเลย เรื่องการตั้งกรรมการควบคุมนั้น ควรจะเลือกให้เหมาะสม และถ้าหากจำเป็นที่จะต้องเลือกกรรมการโดยตำแหน่ง ก็ควรจะเป็นได้ ยกตัวอย่าง เช่นกรรมการทำเรื่องจะต้องทำงานเกี่ยวกับกรมเจ้าท่า จะต้องทำงานเกี่ยวกับกรมศุลกากร อย่างนี้อธิบดีเขามาหรือเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่มาในตำแหน่งก็ไม่ขัดข้องแม้แต่น้อย เพราะเหตุว่า จะทำประโยชน์ให้ได้ แม้แต่จะเอาผู้แทนทัพเรือมานั่งในที่ประชุมกรรมการของการทำเรือ ก็รู้สึกว่าเป็นของดีมากและจะเป็นประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย แต่ว่าจะต้องเลือกคนที่สามารถจะควบคุมในเรื่องการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจให้เจริญได้

เมื่อเลือกตั้งคณะกรรมการขึ้นมาแล้วต้องมีการประชุมกรรมการเป็นประจำ มีรัฐวิสาหกิจหลายแห่งที่ปีหนึ่งไม่เคยประชุมเลยหรือเรียกประชุมไปแล้วไม่มาก็มี แต่อย่างน้อยที่เดียวบริษัทโดยบริษัทหนึ่งต้องมีการประชุมคณะกรรมการเดือนละ 1 ครั้ง ถ้าน้อยไปกว่านี้ จะควบคุมกิจการดำเนินการไปไม่ได้ เพราะคณะกรรมการมีหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานให้ดำเนินไปตามนโยบาย แต่การควบคุมนั้นมิได้หมายความว่าจะไปกลั่นแกล้งผู้อำนวยการหรือกรรมการผู้จัดการต้องเปิดโอกาสและเสรีภาพให้เขาดำเนินการไปได้ด้วย ภายในขอบเขตที่คณะกรรมการได้วางไว้ ถ้าเขาไม่ดี คณะกรรมการก็มีหน้าที่ที่จะติเตียนหรือพยายามจะถอดออก ถ้าเขาดี ก็พยายามให้เขาทำให้เสร็จสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการจำเป็นที่จะต้องประชุมทุกเดือนเพื่อจะเป็นที่ปรึกษาหรือของผู้อำนวยการ เพื่อจะได้ควบคุมการดำเนินงาน เพื่อจะได้ได้ถามว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร เหตุการณ์เป็นอย่างไร และตามปกตินั้น อำนาจในการสั่งจ่ายเงินก็ดี การอนุมัติเงินก็ดี มักจะมาจากคณะกรรมการถ้าหากคณะกรรมการไม่ประชุมกันแล้ว เท่ากับมอบหมายอำนาจให้แก่ประธานกรรมการและผู้อำนวยการมากเกินไปไม่ได้ทำหน้าที่ของคุณ

คณะกรรมการมีหน้าที่อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ การอนุมัติงบประมาณประจำปี อันนี้แหละท่านทั้งหลายจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญเหลือเกิน เพราะกิจการใดๆ ก็ตาม จะทำอะไรก็ได้ก็ต้องใช้เงิน ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ ถ้าหากว่าคณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาอนุมัติงบประมาณประจำปี และไม่สามารถควบคุมการจ่ายเงินประจำปีแล้ว ย่อมทำหน้าที่ของตนขาดตกบกพร่องแน่

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินงานเมื่ออยู่อีกอย่างหนึ่งซึ่งเป็นหลักการทั่วๆ ไป คือหลายสมัยกันมาแล้ว เราเคยเกร็งกันมาแล้ว เรามีรัฐวิสาหกิจบางอย่างที่จะกันไว้ให้คนไทยทำงานให้คนต่างด้าวออกไปเสีย แต่เวลานี้ เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในกำมือของคนต่างด้าว หมายถึงคนจีนบ้าง ฝรั่งเศสบ้าง เพราะฉะนั้นที่ตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นมา ก็เพื่อช่วยเหลือรัฐบาลในแง่ที่จะส่งเสริมอาชีพคนไทยและช่วยเหลือคนต่างด้าว ไม่ใช่กีดกันคนต่างด้าว แต่เท่าที่ได้สังเกตมาดีแล้วยังสงสัยว่าคนต่างด้าวกับคนไทยมีฝีมือติดกันอย่างไร และแตกต่างกันอย่างไร เราพยายามกีดกันคนต่างด้าว คือนายนั่นแชนันออกไปจริง แต่คนที่กลับเข้ามาซื้อเพราะๆ นามสกุลยาวๆ และพูดไทยไม่ชัด จะเรียกว่าป้องกันคนต่างด้าวได้อย่างไร คณะรัฐมนตรีแต่ละท่านมีนโยบายที่จะกีดกัน ป้องกัน สงวน เรื่องอะไรต่างๆ ให้เป็นประโยชน์แก่คนไทย แต่ยังมีผู้ใหญ่บางคนเอาคนนั้น คนนี้เข้ามาทำงาน โดยบอกว่าถึงจะเป็นคนจีนก็จริงแต่ท่านคุมได้ และเท่าที่เคยประสบมานั้นไม่แน่ว่าใครคุมใคร เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เรายังเข้าใจกันผิดนัก วิธีที่จะควบคุมคนต่างด้าว หรือที่จะพยายามให้รัฐวิสาหกิจตกอยู่ในมือของคนไทยและดำเนินการเพื่อช่วยเหลือคนไทยนั้น ต้องดำเนินการตรงไปตรงมาอย่างที่กล่าวมาแล้ว แล้วคนต่างด้าวหรือไม่ต่างด้าวก็ไม่สำคัญอีกต่อไป

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินงานทั่วๆ ไปอีกข้อหนึ่ง คือมีรัฐวิสาหกิจ

แห่งหนึ่งที่เราเรียกว่า “องค์การทหารผ่านศึก” จุดประสงค์ขององค์การนี้เป็นจุดประสงค์ที่ดีเหลือเกิน กล่าวคือ เมื่อเลิกสงคราม เช่นสงครามโลกครั้งที่ 2 สงครามเกาหลี ทหารที่กลับมาศึกษาอาชีพเพราะไปเป็นทหาร จึงมีการตั้งโครงการเป็นปึกแผ่นขึ้นเพื่อที่จะช่วยเหลือให้มีอาชีพ และให้สิทธิพิเศษบ้าง เพื่อให้เขาตั้งตัวได้ เรื่องนี้ทั่วโลกยอมรับนับถือกันแล้วว่าดีจริง แต่ที่สำคัญที่สุดที่คนไทยมักจะลืม คือพวกนี้ยังทำงานไม่เป็น ต้องเอามาฝึกหัดอบรมก่อนแล้วจึงจะให้เขาทำงานได้ แต่ของเราถนัดเรียนลัดไม่ต้องมีการฝึกหัดกัน เอาทหารเหล่านี้เข้ามาใช้บ้างไม่ใช้บ้าง แล้วก็ใช้ชื่อว่าองค์การทหารผ่านศึก ถ้าจะดูกันอย่างเที่ยงธรรม งานที่องค์การทหารผ่านศึกรับไปทำโดยอภิสิทธิ์และเอกสิทธิ์นั้น ไม่ได้เอาไปทำเอง และทหารผ่านศึกก็ไม่ได้ทำ แต่คนต่างด้าวรับช่วงไปทำทางที่ถูกเราควรจะดำเนินการให้เป็นการช่วยเหลือทหารผ่านศึกจริงๆ ไม่ใช่แอบแฝงกันไว้ ทำให้ทหารผ่านศึกบางคนร่ำรวยผิดปกติ แต่ส่วนมากนั้นทหารผ่านศึกไม่ได้ประโยชน์จากที่เราเกื้อหนุน

หัวข้อต่อไปคือ วิธีปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ ที่จะกล่าวถึงนี้เป็นวิธีดำเนินงาน วิธีปรับปรุงการดำเนินงานและการควบคุมที่เกี่ยวกับกรรมกร สิ่งแรกที่ใครจะเสนอก็คือว่า เนื่องจากรัฐวิสาหกิจยังมีคำว่า “รัฐ” อยู่และยังเกี่ยวข้องกับองค์การ หน่วยงานราชการอยู่ พวกรัฐวิสาหกิจหลายแห่งจึงยังตั้งตัวเป็นเจ้าของมุลนายอยู่ กล่าวคือไม่ขอจ้อประชาชน ใครจะต้องการสินค้าหรือบริการจะต้องมาหาเอง เอาเงินมัดจำไว้ แล้วไปนั่งรอที่บ้านจึงจะทำให้เช่นเรื่องโทรศัพท์ รถไฟ ไฟฟ้า เมื่อครั้งเลิกสงครามใหม่ๆ แต่เดี๋ยวนี้รถไฟมีมากมายแล้ว โทรศัพท์ก็กำลังจะขยายอีกมากมาย ไฟฟ้าก็ตั้งขึ้นอีกหลายโรง เช่นที่ ยันฮี จนกระทั่งจะขายไม่ออกอยู่แล้ว เราจึงควรจะต้องหันมาขอจ้อประชาชน เลิกทำตัวเป็นเจ้าขุนมูลนาย เพราะผิดหลักรัฐวิสาหกิจแน่ๆ รัฐวิสาหกิจสมัยนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยนวิธีดำเนินการใหม่ เราจะไม่เป็นเจ้าใหญ่ นายโด

เราจะเป็นพ่อค้าเราจะให้บริการ เราต้องการขาย เพราะถ้าเราขายได้มากเราจะลดราคาได้ จะได้กำไรมาก เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก คือเป็นการบริหารทั่วๆ ไป

ต่อจากเรื่องการบริหารก็คือเรื่องการปฏิบัติงานโดยเฉพาะเรื่องระบบการบัญชี ซึ่งเป็นเรื่องที่จำเป็น ถ้ายังเป็นวงการใหญ่เรื่องระบบงานบัญชีนี้ยังจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าเป็นวงการเล็กก็ยังพอทำเนา จัดแต่เพียงเฉพาะอย่าง เพราะเหตุว่าการบัญชีของธุรกิจไม่เหมือนกับการบัญชีของรัฐบาล เราต้องแสดงตัวเลขได้อย่างรวดเร็วทันควัน และเราต้องวางนโยบายเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาได้ง่าย จึงจะเรียกว่าธุรกิจได้ และการบัญชีนี้จำเป็นต้องใช้ระบบบัญชีต้นทุนให้ได้ดี จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นต้งย้า วิธีปฏิบัติงานนั้นไม่ควรกระทำเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น แต่จำเป็นจะต้องคิดล่วงหน้า เพราะลักษณะของธุรกิจไม่ว่าของเอกชนหรือของรัฐ เครื่องจักรจะต้องสึกหรองลงไป ถ้าเราจะทำงานให้เท่าเดิมอยู่เสมอ จะต้องคิดล่วงหน้าว่าจะทำอย่างไรและถ้าต้องการจะขยายงาน จะสามารถขยายได้แค่ไหน จะเปลี่ยนงานลักษณะใดจึงจะถูกต้องกับความต้องการของตลาด เพราะฉะนั้นการวางแผนและการคิดล่วงหน้าย่อมเป็นเรื่องสำคัญ เรื่องนี้สำหรับราชการก็สำคัญมากอยู่แล้ว แต่สำหรับธุรกิจยิ่งสำคัญมากกว่า เพราะหน่วยราชการไม่ต้องคิดถึงการเงินและกำไรเท่าไรนัก ถ้าขาดคกบกวพร่องก็ไปของบประมาณได้ แต่ธุรกิจนี้ก็เท่ากับว่ายืนอยู่ด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นจำเป็นที่จะต้องคิดล่วงหน้าไว้นานๆ และการคิดล่วงหน้าไว้นานๆ นี้ก็จำเป็นที่จะต้องไปขอรัฐบาล ถ้าเรามีแผนและเหตุผลที่ดีเงินที่จะได้จากงบประมาณช่วยเหลือในฐานะซื้อหุ้นก็ดีหรือให้กู้ก็ดี ย่อมทำได้ง่าย

ตอนสุดท้ายที่จะพูดก็คือ การเกี่ยวพันกับรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ ถ้ารัฐบาลมีหุ้นเต็ม 100 เปอร์เซ็นต์ ก็เท่ากับเป็นของรัฐเต็ม 100 เปอร์เซ็นต์ รัฐบาลในฐานะเป็นรัฐถือหุ้นไม่ว่า 100 เปอร์เซ็นต์ หรือ 50 เปอร์เซ็นต์ หรือ 30 เปอร์เซ็นต์

ก็ตาม ย่อมมีอำนาจและสิทธิที่จะไปควบคุมได้ ผู้ที่ควบคุมรัฐวิสาหกิจนั้นในด้านการถือหุ้นก็แล้วแต่ทางด้านกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ส่วนมากกระทรวงการคลังก็เข้าไปควบคุมอยู่ด้วย และเจ้าหน้าที่การเงิน เช่น สภาพัฒนา และสำนักงานประมาณ ก็เป็นผู้ช่วยดูแลให้ ถ้ารัฐวิสาหกิจแห่งใดขาดทุนก็เป็นธรรมดา อยู่ที่รัฐจำเป็นจะต้องให้ความช่วยเหลือ แต่ถ้าหากมีกำไรแล้ว ก็มักมีผู้ถามอยู่เสมอว่า เพราะเหตุใด รัฐบาลถึงได้ไปเอากำไรของเขาเสีย เขาอาจจะอยากลงทุนขยายงานต่อไป เรื่องนี้ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่าถ้าเป็นรัฐวิสาหกิจเอกชนในที่ประชุมผู้ถือหุ้นนั้นเขาก็จะมีการพิจารณารายงานของคณะกรรมการว่ามีกำไรอยู่เท่านี้ จะปันผลหรือไม่ปันผลเท่านั้น แต่อย่าปันผลเลย เอมาลงทุนต่อไปดีกว่า และตั้งใจลงทุนอย่างนั้นๆ ฉันทก็ฉันทนั้น รัฐวิสาหกิจก็เช่นเดียวกัน เราควรที่จะเสนอต่อรัฐบาลในรูปแบบนี้เช่นเดียวกัน แต่ถ้ารัฐบาลผู้ถือหุ้นเห็นว่าการลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่ตั้งใจจะเอากำไรไปใช้นั้น เผอิญลำดับความสำคัญน้อยกว่าที่รัฐบาลจะเอามาสร้างถนน เช่นนี้รัฐบาลก็มีอำนาจและมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะไม่ยอมให้รัฐวิสาหกิจนำเงินกำไรไปลงทุน ถ้าเป็นเช่นนั้นก็เป็นที่ถูกต้อง แต่มีรัฐวิสาหกิจหลายแห่งที่พยายามจะดำเนินการไปโดยไม่แจ้งให้รัฐบาลทราบ เช่นนี้ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินที่จะต้องรีบทำเสียให้ถูกต้อง เพราะเหตุที่เราไม่ได้อยู่เป็นหลายๆ พรรคด้วยกัน เราอยู่ภายใต้รัฐบาลเดียวกัน

สำหรับรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคและสาธารณูปการซึ่งจำเป็นจะต้องขาดทุนอยู่เสมอานั้น เราจะทำอย่างไร จุดมุ่งหมายที่จะพูดถึงเรื่องนี้ไม่ได้หมายความว่ารัฐวิสาหกิจจะต้องได้กำไรเสมอไป มีรัฐวิสาหกิจหลายแห่งที่จะต้องขาดทุนแน่ๆ เช่น อาคารสงเคราะห์สำหรับคนยากจน ไฟฟ้าสำหรับสาธารณูปโภค ไฟฟ้าที่จะขายให้เทศบาลเป็นต้น ถ้ารัฐบาลมีนโยบายที่จะยอมให้อุตสาหกรรมสาธารณูปโภคและสาธารณูปการบางอย่างขาดทุนแล้ว

ก็ควรกำหนดไว้ด้วยว่าจะให้ขาดทุนเท่าใด และรัฐบาลประสงค์ที่จะทำอย่างนี้จริงหรือไม่ เหล่านี้ต้องให้เห็นชัด เพื่อว่าผู้บริหารและผู้วางนโยบายจะสามารถเลือกได้ว่าควรหรือไม่ควรประการใด ยกตัวอย่างเช่น ไม่เก็บภาษีเครื่องมือ เครื่องจักร อันนี้รัฐบาลควรจะดำเนินการเหมือนกับกิจการของเอกชน แต่ตอนปลายอาจได้กำไร และเป็นกิจการที่ต้องใช้ทุนมาก เช่น การไฟฟ้าขนาดใหญ่ๆ ถ้ารัฐบาลจะปล่อยให้รัฐวิสาหกิจไปกู้เงินมาลงทุนในระยะสั้น ดอกเบี้ยแพง ก็ไม่เป็นการสมควร เพราะรัฐบาลอาจช่วยรัฐวิสาหกิจได้โดยการให้กู้เงินในระยะยาว และอัตราดอกเบี้ยต่ำ ปัจจุบันรัฐบาลก็ได้ตั้งงบประมาณใหม่สำหรับให้กู้ยืมไว้แล้ว แต่ขออยู่อย่างเดียวว่า ควรจะไปใช้กรณีที่เป็นจริงๆ หรือเป็นทุนหมุนเวียนอื่นๆ ไม่ใช่จากรัฐบาลในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 แล้วเอาไปเข้าธนาคารทิ้งไว้ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10 เพื่อเอากำไร อย่างนี้เป็นกรณีวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมอย่างเต็มที่ เรื่องนี้ สำหรับรัฐบาลก็ควรจะได้มีการควบคุมด้วยว่า รัฐวิสาหกิจได้นำเงินกู้ที่ยืมไปนั้นไปใช้ให้ถูกต้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ จึงจะเรียกได้ว่าได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

“คุยกันเรื่องเศรษฐกิจ”*

ผู้ประสานงาน

วันนี้ฉันรู้สึกว่าเป็นสุกนิมิตอันดียิ่งของกลุ่ม ที่ท่านอาจารย์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ บุคคลตัวอย่างนะคะ คือท่านเป็นบุคคลที่ทำดี และท่านเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นบุคคลที่มีศีล มีสัจย์ ท่านได้กรุณาตลอดเวลา อันมีค่ายิ่งมาให้วิทยาทานแก่กลุ่มในวันนี้ ในเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ประจำวันที่สตรีพึงช่วยกันปฏิบัติ ตำแหน่งของท่านขณะนี้ตำแหน่ง คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากนี้ท่านยังรับตำแหน่งสำคัญยิ่งของชาติอีกตำแหน่งหนึ่งคือ ตำแหน่งผู้ว่าการของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ท่านเป็นผู้หนึ่งที่คุมเสถียรภาพทางการเงินของชาติให้มั่นคงอยู่ได้ในขณะนี้ และเป็นผู้ที่ชาวต่างประเทศได้ให้ยอมรับนับถือท่าน เพราะฉะนั้น การที่ท่านได้กรุณามาแนะนำพวกเรา ในทางเศรษฐกิจในวันนี้ หากพวกเราจะได้กรุณาเข้าไปพิจารณาด้วยดีแล้ว ก็เป็นที่เชื่อมั่นว่า เศรษฐกิจของเราที่ดีอยู่แล้วในขณะนี้ ก็จะต้องมั่นคงยิ่งเป็นทวีคูณ เพราะว่ามีกองทัพสตรีได้เข้าร่วมมรรรงค์กับท่านด้วย เรื่องที่ท่านจะพูดในวันนี้ให้ชื่อว่า “คุยกันเรื่องเศรษฐกิจ” เป็นเวลา 15 นาที หลังจากนั้น ท่านจะได้ให้เวลาสนทนากับพวกเราอย่างไม่มีเวลาจำกัด ขอเชิญท่านฟังได้เลย ณ บัดนี้นะคะ ขอเชิญท่านอาจารย์

*ปรากฏในวันประชุมกลุ่ม “ผู้สนใจปัญหาเศรษฐกิจที่สตรีมีส่วนช่วย” วันพฤหัสบดีที่ 25 กุมภาพันธ์ 2508 ณ สภกมพอคัไทย

นายป่วย อิงกากรณ์

ท่านสุภาพสตรี และท่านสุภาพบุรุษ การที่ผมได้รับเชิญมาในวันนี้ ได้กำหนดหัวข้อไว้ว่า จะมาคุยกันในเรื่องเศรษฐกิจ และตามระเบียบวาระผมมีหน้าที่ที่จะพูดเพียง 15 นาทีเท่านั้น หลังจากนั้นก็จะมีการอภิปราย ซึ่งผมหวังเป็นอย่างมากว่า จะไม่ใช่ปราศจากทางด้านโน้นและทางด้านนี้ หวังว่าจะมีวิสัยทัศน์ทางด้านโน้นด้วย ในการที่จะมาพูดเรื่องเศรษฐกิจในกลุ่มผู้สนใจปัญหาเศรษฐกิจที่สตรีมีส่วนช่วยนั้น ผู้ที่พูดย่อมมีความหนักใจเป็นกำลัง ตามปกติปัญหาต่างๆ ที่สตรีมีส่วนช่วยนั้น เป็นปัญหาที่กว้างขวางอย่างยิ่ง และแม้แต่ปัญหาเศรษฐกิจที่สตรีมีส่วนช่วยก็ย่อมจะกว้างขวางอยู่เป็นอันมาก แต่ถ้าหากว่าการจัดวิธีพูดและวิธีปราศจากวิสัยทัศน์เป็นไปดังที่ท่านประธานงานกำหนดไว้แล้ว ก็ค่อยคลายใจลงไป เพราะเหตุว่าผู้ที่พูดนั้นเลือกพูดแต่ที่คนสนใจคิดว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่ผู้อื่น แต่เรื่องการสนทนาซักถามต่อไปนั้น เป็นเรื่องที่ท่านทั้งหลายมีความสนใจอยู่ เพราะฉะนั้น ผมขอความกรุณาว่า ถ้าหากว่าผมพูดแต่เรื่องแคบแล้วก็ท่านทั้งหลายจะยกเรื่องกว้างขึ้นมาพูดก็ขอได้โปรดช่วยๆ ให้มีการปราศจากวิสัยทัศน์อย่าให้จืดจางลงไป

เรื่องที่ผมจะพูดในวันนี้เกี่ยวกับบทบาทที่สตรีอาจจะช่วยในด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรม เศรษฐกิจแห่งชาติในเวลานี้เราพอแสดงว่าอยู่ในฐานะที่เรียกว่า สะดวกดีพอใช้ ท่านทั้งหลายก็คงจะเห็นแล้วว่า แยกต่างประเทศผู้ไปมาที่เขามาเปรียบเทียบกับประเทศไทยกับประเทศต่างๆ นั้น เขามักจะเห็นว่า ประเทศไทยเรามีการอยู่ดีกินดีพอสมควร ถึงแม้ว่าจะไม่ถึงขีดในระดับที่สูง ก็อยู่ในฐานะที่พอกินพอใช้ แต่นั่นแหละฐานะเศรษฐกิจต่างๆ ไปนั้นย่อมขึ้นอยู่กับภาวะการกระจายเศรษฐกิจด้วย ถ้า

หากว่าในประเทศไทยมีเพียง 2-3 คน ที่ร่ำรวยเป็นเรือนล้าน แต่มีคนเป็นจำนวนมากซึ่งยากจน ถ้าเช่นนี้ก็เป็นที่น่าเสียดายว่าไม่มีความยุติธรรมในสังคม ข้อที่ผมได้เรียนเสนอมาเมื่อกี้หมายความว่ามีความถึงสองอย่าง อย่างหนึ่งคือ การผลิตที่จำเป็นจะต้องให้สูงขึ้น และอีกประการหนึ่งคือ ผลของการผลิตนั้นจำเป็นจะต้องกระจายออกไปให้ได้ทั่วถึงกัน ในประเทศไทยเราเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศมาเลเซียหรือแม้ประเทศคูเวตที่ผลิตน้ำมันในตะวันออกไกล เราจะเห็นได้ว่า ถ้าคิดแต่เฉพาะตัวเลขสถิติแล้ว ประเทศไทยเอาเงินที่เราหาได้มาปีหนึ่งๆ ที่เขาเรียกว่ารายได้ประชาชาติมาตั้ง แล้วเอาจำนวนพลเมืองหารแล้วก็นำไปใช้วิธีเดียวกันกับมาเลเซียกับคูเวต ก็จะเห็นว่าในสามประเทศนี้ คูเวตนำมาลิว มาเลเซียดีกว่าของไทยบ้างเล็กน้อย ของไทยเป็นสุดท้าย แต่ผมใคร่จะเสนอว่าถ้าไปดูตามข้อเท็จจริงแล้ว จะเห็นได้ว่ามาเลเซียก็ดีคูเวตก็ดี มีคนที่ยากจนยิ่งกว่าคนยากจนในประเทศไทยเป็นอันมากนั้นก็เพราะเหตุว่าประเทศไทยเราเคราะห์ดีที่ได้กระจายเศรษฐกิจทรัพยากรไปมากพอสมควร สำหรับประเทศคูเวตนั้นเป็นเศรษฐกิจที่เราเรียกกันว่า เป็นเศรษฐกิจทางน้ำมัน ผู้ที่มีอำนาจในทางด้านการเงินได้แก่ เชคคือ หัวหน้าประเทศ เพราะฉะนั้น เงินแทบ 90 เปอร์เซ็นต์ อยู่กับหัวหน้าประเทศของเขา สำหรับประเทศมาเลเซียนั้นถึงแม้ว่าเศรษฐกิจทรัพยากรต่อคนจะสูงกว่าประเทศไทยก็ตาม แต่เผชิญเป็นเศรษฐกิจที่รั่วออกไปยังคนต่างด้าวที่ทำมาหากินในประเทศมาเลเซีย เพราะฉะนั้นจึงถ้าพูดถึงคนที่อยู่พื้นเมืองแล้วย่อมด้อยกว่าเรา

ประเทศไทยเราเคราะห์ดีที่ไม่ต้องพึ่งแต่เฉพาะผู้ชายทำมาหากิน ผู้หญิงของเราเป็นผู้ที่ทำมาหากินแทบจะพูดได้ว่ามากกว่าผู้-

ชาย มีคนต่างประเทศที่เป็นเพื่อน ๆ ผมที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทย มักจะมีความจนอยู่เสมอว่า เวลาวิ่งเรือไปในลำคลองในเรือลำหนึ่งถ้ามีคนนั่งอยู่ 4 คน เป็นผู้ชาย 3 คน เป็นผู้หญิง 1 คน ผู้หญิงมักจะเป็นผู้แจวเรือ หรือไปตามท้องไร่ท้องนาจะเห็นได้ว่า คนที่ทำงานนั้นคือผู้หญิงทั้งสิ้น เขาถามผมว่าผู้ชายไปไหนหมด ผู้ชายไปบวชหมดหรือ ผมบอกว่าบวชก็บวชบ้างหรอก แต่ส่วนมากอยู่ไต่ดินไต่ฟ้าทั้งนั้นนอนเขลงกันอยู่ นี่ก็รู้สึกว่าจะไม่ใช่พูดเพื่อจะเป็นการป้อยต่อหน้าท่านสุภาพสตรีทั้งหลายว่า ในประเทศไทยเวลานั้น สุภาพสตรีและผู้หญิงทั่ว ๆ ไปมีส่วนในการช่วยเหลือเศรษฐกิจในด้านการผลิตเป็นอันมาก

ปัญหาถึงตอนนี้ก็คือว่า สตรีจะมีส่วนช่วยอย่างไร คำตอบคือว่า สตรีจะมีส่วนช่วยคือ บังคับให้ผู้ชายทำงานให้มากยิ่งขึ้น อย่าปล่อยให้ขี้เกียจมากนัก เฉพาะอย่างยิ่ง คนชั้นสูงก็เดียวและคนชั้นต่ำก็เดียว ผมเข้าใจว่า คนชั้นสูงที่ท่านมีอำนาจวาสนานั้น ท่านกลับไปบ้านแล้วส่วนมากท่านก็หาความสำราญจะเป็นภายนอกบ้านก็ดี ภายในบ้านก็ดี แต่ทว่าไม่ค่อยจะทำการผลิตมากนัก นอกจากเป็นการผลิตประชากร ส่วนคนที่ยากจนนั้น ถ้าหากว่าเราศึกษาในเรื่องทางสังคมจะเห็นได้ว่าผู้ชายเป็นผู้ที่เอาเปรียบมากกว่าผู้หญิงเอาเปรียบผู้ชาย ไม่เข้าใจว่าเหตุใดผู้หญิงจึงต้องง้อผู้ชายมากถึงขนาดนั้น กล่าวคือผู้ชายบางคนซึ่งอยู่ในสลัมและผู้หญิงก็อยู่ในสลัมแล้วก็ผู้ชายก็สามารถที่จะมีภรรยาได้หนึ่งคน พอมีภรรยาได้เขาก็ไม่จำเป็นต้องทำงานหรือที่ทำงานอยู่แล้วก็ออกจากงาน หรือเหตุผลวิวาทให้เขาต้องออกจากงานถ้าเช่นนี้ก็หมายความว่า ผู้หญิงที่เป็นภรรยาของผู้ชายนั้นมักจะต้องออกหาเลี้ยงครอบครัว คือ ทาบขนมขาย หรือขายของตามร้านต่าง ๆ เหตุการณ์เช่นนี้

มีอยู่เป็นอันมาก ท่านที่ทำงานทางด้านสังคมสงเคราะห์คงจะเข้าใจดี
สถิติที่รวบรวมไว้ได้ผมหวังว่าวันหนึ่งจะเสนอมาทางเอกสาร
แต่ความจริงเป็นเช่นนั้นจริงๆ แต่ที่นี้ไม่ใช่แค่ร้ายแต่เพียงเท่านั้น เพราะ
ผู้หญิงที่เป็นภรรยาเริ่มตั้งครรภ์หรือมีบุตรคนที่สองคนที่สาม ผู้ชาย
ที่เห็นว่าผู้หญิงที่คนมาเกาะกินนั้น ไม่สามารถที่จะทำงานได้แล้ว ต้อง
ห่างลูก ต้องอยู่กับบ้านก็ตีจากไปมีที่อื่นอีก แต่ที่ผมเรียนไว้ตั้งแต่ต้น
ก็คือว่า เพราะเหตุใดหนอผู้หญิงจึงต้องจ้อผู้ชายมากถึงขนาดนั้นโดยที่รู้
แล้วว่า ผู้ชายเหล่านี้สูบเฮโรอินก็มี หรือไปดื่มสุราเป็นอันมาก เรื่อง
นี้ผมคิดว่าท่านสุภาพสตรีคงจะสนใจ แม้ว่าอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับสัง-
คมมากกว่าเศรษฐกิจ แต่ก็เกี่ยวกับเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน เพราะเหตุ
ว่าคราบไคที่เราขังปล่อยให้ผู้ชายทำได้เช่นนี้ ย่อมจะไม่เป็นเรื่องที่
ทำให้เกิดความปกติสุขเข้าในครอบครัวและในประเทศชาติ และตลอดจน
ถึงเกิดปัญหาเรื่องเยาวชนขึ้น ที่ผมเรียนมาถึงตอนนี้ก็เพียงกระต่อนกระ
แท่น สรุปได้ว่า ท่านสุภาพสตรีได้มีความสามารถและมีความอดสาหะ
ที่จะช่วยการผลิตของประเทศได้มาก แต่น่าเสียดายที่ไม่กระตุ้นให้ผู้-
ชายได้ช่วยผลิตและเลี้ยงตัวเองได้มากกว่านั้น

ต่อไปนี้ผมจะได้เสนอถึงข้อที่ว่าอำนาจที่สตรีมีอยู่ในกำมือใน
ฐานะที่เป็นผู้ใช้เครื่องอุปโภคและบริโภค ประเทศไทยเรามีความขึ้น
ชื่อลือชาในจำพวกที่มีชาวจีนเข้ามาขายอาหารอยู่ กล่าวคือก๋วยเตี๋ยว
อร่อยกว่าที่อื่น การที่ก๋วยเตี๋ยวอร่อยกว่าที่อื่นนั้นก็อาศัยคนรับประทาน
ก๋วยเตี๋ยวเป็นคนจู้จี้ คอยจู้จี้อยู่เสมอ และเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นสตรียิ่ง
จู้จี้ใหญ่ เช่น บอกว่าต้องการเครื่องมากๆ นะ ก็เต็มเครื่องไปต้องการ
หมูมากๆ นะ ก็เต็มหมูไป เมื่อเต็มเครื่องกับเต็มหมูไปน้ำแกงน้อย

ไปแล้ว ต้องเติมน้ำแกงต่อพอเติมน้ำแกงเข้าไป เส้นน้อยลงไปแล้ว ต้องเติมเส้นอีกแล้ว ผลสุดท้ายก็จ่ายเงินเท่าเดิม นี่แหละเราช่วยกัน ก่อช่วยกันดี กว่ายเดี่ยวจึงอ่อยขึ้น ผมอยากจะเสนอว่า เรื่องกวยเตี๋ยว เท่านั้นไม่พอ ต้องให้กว้างออกไป เช่น เสื้อผ้าที่ท่านทั้งหลายอุตสาหกรรม อยู่นี้ต้องให้ดี ๆ มาก ๆ ทน ๆ ถูก ๆ แบบเดียวกับกวยเตี๋ยว แล้วต้องทำให้เร็ว ๆ ด้วย ผมอยากจะเสนอเป็นข้อสังเกตข้อแรกว่า สตรีจะช่วย ในปัญหาเศรษฐกิจในประเทศไทยได้อย่างไร ไม่ใช่แต่ท่านใจอ่อนแล้ว ก็ซื้อด้วยใจรักชาติเท่านั้น แต่เมื่อรักชาติแล้วซื้อของที่ชาติไทยผลิตแล้ว ก็ต้องบังคับในทางอ้อมและทางตรงให้เขาทำให้ดี คุณภาพดี และราคา ถูกต้อง และทำให้สม่ำเสมอ นี่เป็นประการแรก ประการที่สอง เมื่อ สภภาพสตรีได้มีส่วนช่วยในการที่จะซื้อของที่ทำในประเทศไทยแล้ว ต้องบังคับให้ผู้ผลิตไม่ซ่อนอยู่ภายใต้เครื่องหมายการค้าของต่างประเทศ คือมีแยม มีเครื่องกระป๋อง มีเสื้อผ้าบางอย่าง มีชาบางชนิด ที่เราทำ ได้ดีดี แต่ว่าไม่กล้าเปิดตลาดกว่า เมดอินไทยแลนด์หรือเปิดตลาดที่เรียกว่า คนไทยทำ ถ้าเป็นเช่นนั้นก็นำอายุและนำเสียดาย ผมจะเสนอว่า กลุ่มของท่านว่าจะต้องบังคับและยืนยันว่าจำเป็นที่จะต้องให้ติด เมด-อินไทยแลนด์ ทำในประเทศไทย แล้วก็รุมกันซื้อหลักการข้อที่สาม ที่ผมใคร่เสนอก็คือว่า เมื่อเราได้สามารถที่จะบังคับให้เขาทำสิ่งของที่ ทำในประเทศไทยแล้ว เราก็ต้องพยายามที่จะยึดมั่นให้ของสินค้านั้นมี คุณภาพดีและราคาถูกต่อไปได้อย่างไร

ผมใคร่จะเสนอว่า ท่านจะต้องมองเลยไปจนกระทั่งต้นทุน ของการผลิต เรื่องต้นทุนของการผลิตของคนที่จะผลิตของให้เราใช้นั้น ถ้าหากว่าเขาไม่ได้ใช้วิชาความรู้สมัยใหม่ เขาไม่ได้ใช้เครื่องมือเครื่อง

จักรที่สมัยใหม่ต้องใช้แล้ว เขาก็ต้องผลิตของซึ่งมีราคาแพงมากนั่นเอง หรืออีกประการหนึ่ง ถ้าหากว่าเขาเผชิญจะต้องไปรวมกลุ่มกับคนนั้น คนนี้มีใครซักคำติง เช่น ไม้ซัดซัดไปกลัดกละเท่านั้นเท่านั้น เขาจะทำให้ราคาถูกและมีคุณภาพดีด้วย ราคาถูกด้วย ย่อมทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าท่านสุภาพสตรีทั้งหลายที่มีความสนใจในเรื่องเศรษฐกิจนี้ จำเป็นที่จะต้องพยายามให้สินค้าของชาติไทยเป็นสินค้าที่ดีและราคาถูกเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศแล้ว ท่านจะต้องพิถีพิถันในด้านที่จะให้ระบบการค้าและระบบการอุตสาหกรรมเป็นไปโดยปราศจากเอกลิทธิอันมิชอบธรรม ต้นทุนที่ไม่ควรจะเสียก็อย่าให้เสีย ดอกเบี้ยที่ไม่ควรจะแพงก็อย่าให้แพง อะไรเหล่านี้เป็นต้น

หลักการข้อต่อไปที่ผมจะเสนอเกี่ยวกับข้อที่ท่านจะมีส่วนช่วยเหลือในทางเศรษฐกิจในระยะเวลานานได้ต่อไป เรื่องนี้แทบจะไม่ต้องพูด ท่านสุภาพสตรีทั้งหลายจะเข้าใจได้ดี คือ เป็นเรื่องที่เราจะลงทุนให้แก่ลูกหลานของเรามีเรื่องอาหารเรื่องหนึ่ง กับเรื่องการศึกษาอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องอาหารนั้น จะขอพูดสัก 2-3 คำ คือ เนื่องมาจากที่ประธานาธิบดีชูการ์โน เมื่อครั้งที่ละตัวออกจากสหประชาชาติแล้วอาละวาดพูดพาดพิงไปจนถึงยูนิเซฟว่า ได้แต่ส่งนมผงมาให้กินมันสำปะหลังอร่อยกว่าให้เด็กกินมันสำปะหลังดิบโตได้ดีกว่าเช่นนี้ ผมคิดว่าพูดไปด้วยอารมณ์ที่รุนแรง แต่แท้ที่จริงแล้วเท่าที่เห็นๆ มาในประเทศไทยเราก็ค่อนข้างเป็นชูการ์โนไปบ้างก็มีในบางคราวกล่าวคือละเลยในเรื่องโภชนาการ เฉพาะอย่างยิ่ง บ้านไค ครอบครัวไค ที่สามมีเป็นผู้ใช้จ่ายเปลืองในด้านเครื่องดื่มละก้อ ย่อมจะให้ผลร้ายแก่เด็กในด้านโภชนาการ ผมคิดว่า เท่าที่ได้สำรวจและได้สังเกตดูอาหารสำหรับ

เด็กที่เป็นหนึ่งในงบประมาณของครอบครัวนั้น จะได้โตเร็ว ๆ อย่างกินข้าวมากมักจะเป็นตาลขโมย

เรื่องนี้วิทยาศาสตร์ชี้ให้เห็นว่า ควรกลับกันคือว่าควรจะกินกันมาก ๆ จะได้โตเร็ว ๆ โดยเฉพาะกินนมกับกินผักมาก ๆ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญอยู่เรื่องหนึ่ง แต่ทำไมจำเป็นจะต้องกล่าวมากในที่ประชุมนี้ เพราะท่านทั้งหลายคงจะทราบดีกว่าผม แต่เรื่องที่ผมเห็นว่าสำคัญอยู่อย่างยิ่งอีกข้อหนึ่งคือ การศึกษาในการที่จะช่วยเหลือให้มีการผลิตสูงขึ้นในประเทศของเรา เราต้องการประเภทจอหงวนน้อยลงแล้วในประเทศไทย กล่าวคือในการศึกษานี้เราไม่ต้องการให้มีการเรียน “หนังสือ” มากจนเกินไปนัก แต่ละการเรียนหนังสือนั้นจำเป็นที่จะต้องเรียนต่อไปจนกระทั่งถึงชั้นอุดมศึกษา แต่ว่าการเรียนชนิดที่เรียนแต่ในหนังสือและก็เขียนอยู่ในสมุดนั้นไม่พอการผลิตปัจจุบันนี้ ถ้าหากว่าปราศจากเสียซึ่งหลักการในทางวิทยาศาสตร์และในทางเทคโนโลยีแล้วประเทศไทยจะก้าวหน้าไปไม่ได้ เนื่องด้วยเหตุนี้เอง ผมจึงได้เสนออยู่เสมอว่าปัจจุบันไม่ใช่แต่เฉพาะเราจะต้องส่งเสริมการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป เราจะต้องส่งเสริมการศึกษาทั่ว ๆ ไปนั้นจริง แต่ที่ว่าเราจะต้องเน้นหนักไปในด้าน “อาชีวศึกษา” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางด้าน “เกษตร” และการที่จะเน้นหนักไปในด้านอาชีวศึกษา และในด้านเกษตรนี้ที่จะเห็นได้คือว่า จะต้องทำด้วยมือ และในการที่จะทำด้วยมือนี้ ผมใคร่จะเรียนว่า เด็ก ๆ ลูก ๆ ของพวกเราในชั้นคนอย่างพวกเรานี้ ถ้าหากบิดามารดาไม่ทำด้วยมือให้เขาเห็นแล้วเขาไม่ทำแน่ แม้แต่จะล้างจานก็คงจะไม่ล้าง งานกุศลเริ่มที่บ้าน (Charity begins at home) ฉันทัด การศึกษาก็ฉันทัน ต้องเริ่มที่บ้าน ผมใคร่จะเสนอสรุปในข้อนี้ว่า ในการที่จะลงทุนสำหรับให้เด็กเรามีนิสัยและมี

ความสามารถที่จะทำการให้บ้านเมืองเราก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจต่อไป (1) เราต้องทำตัวอย่างในทางที่จะลงมือทำอะไรๆ บ้าง และ (2) เราต้องสนับสนุนให้ศึกษาด้านอาชีวศึกษา

เมื่อคืนนี้ผมได้พูดถึงเรื่องว่า สุภาพสตรีทั้งหลายควรจะมีส่วนช่วยปัญหาเศรษฐกิจในแง่ที่ว่าพยายามซื้อของที่ เป็นของคนไทยทำ และพยายามบังคับด้วยทางตรงและทางอ้อม ให้คนไทยนั้นผลิตสินค้าที่ดีด้วยราคาถูก และปราศจากเอกสิทธิ หลักการข้อนี้ใครจะเสนอว่ามีข้อยกเว้นอยู่บ้าง ผมเห็นว่า มีข้อยกเว้นอยู่สองประการคือ ประการที่หนึ่ง อุตสาหกรรมบางอย่าง และโรงงานบางอย่างไม่สามารถเจริญได้ถ้าหากเปิดโอกาสให้คนอื่นเริ่มแข่งขันเสียตั้งแต่ตอนต้น หมายความว่า ถ้าหากว่าเราอยากจะมีอุตสาหกรรมทอผ้า เราตั้งโรงงานทอผ้าขึ้นมาแต่ว่ารัฐบาลไม่ช่วยเหลือสำหรับระยะเวลาหนึ่งแล้ว ก็อาจจะทำให้ผู้ที่ตั้งโรงงานทอผ้าขึ้นมา นั้นอาจจะขาดทุน เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงได้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนขึ้นเพื่อจะส่งเสริมให้มีการยกเว้นภาษีเงินได้บ้างให้ได้มีการไม่ต้องเสียภาษีศุลกากรแก่เครื่องจักรบ้าง และอนุโลมให้มีการส่งเสริมในด้านกำลังคน และด้านเทคนิคต่างๆ ไป ทั้งนี้ ก็หวังว่าเมื่อครบกำหนดเวลา 5 ปี หรือ 6 ปี 7 ปี 10 ปี จะได้ไม่ต้องสนับสนุนช่วยเหลือในด้านการเงินต่อไป อย่างนี้เป็นอย่างทีในตำราอังกฤษเขาเรียกว่า อินแฟนท์อินดัสตรี (infant industry) คือ เป็นอุตสาหกรรมทารก เราจะช่วยเหลือประคับประคองแต่ตอนต้น เมื่อโตแล้วก็สามารถที่จะดำเนินการไปได้เอง

แต่การส่งเสริมการลงทุนอย่างนี้ ก็เป็นเพียงแต่ส่วนหนึ่ง ผมใคร่จะเสนอว่า การส่งเสริมการลงทุนยังมีอีกประเภทหนึ่ง ชนิดที่เราจะ

หวังให้เติบโตขึ้นแล้ว ก็สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ไม่ได้ เช่น อาจยอมเสียสละทั้งๆ ที่รู้ว่า เราจะต้องซื้อของคนไทยทำด้วยราคาที่แพงกว่าที่อื่น ปัญหาที่ว่า ในกรณีที่เราจะเสียสละซื้อของแพงไปนานๆ นั้น เราเสียสละเพื่อประโยชน์อะไรบ้าง จะต้องมีหลักเกณฑ์ ไม่ใช่ยอมเสียสละกันพร่ำเพรื่อ ผมใคร่จะเสนอหลักเกณฑ์ดังนี้ (1) คุณภาพต้องดี (2) ต้องใช้วัตถุดิบของไทยเองเป็นประโยชน์แก่ผู้ผลิตวัตถุดิบนั้นๆ กว้างขวางพอ (3) ต้องใช้แรงงานของคนไทยมากพอ (4) ต้องมีผลส่งเสริมความสามารถทางเทคนิคของอนุชนรุ่นต่อไป

ก่อนจบผมขอเรียนเป็นการเตือนว่า หลักเกณฑ์ 4 ประการที่ผมเสนอคอนทายนี้อาจจะไม่เป็นข้อที่ผิด เศรษฐกิจทั่วไปเห็นด้วยทั้งสิ้น แต่ผมเสนอมาเพื่อเป็นความเห็นสำหรับจะได้วินิจฉัยกันได้ต่อไปในโอกาสอันควรในเรื่องสำคัญนี้

ที่ผมล่วงล้ำเวลามาตามที่ได้สัญญาไว้กับท่านผู้ประสานงานเป็นเวลามาก ก็เป็นเช่นนี้แหละครับ ผู้ชายนี้ถ้าหากว่าปล่อยให้พุดก็บางทีก็พุดมากกว่าผู้หญิงเสียอีก เพราะฉะนั้นเป็นโอกาสต่อไปแล้วที่ท่านจะแสดงว่าผู้หญิงพุดได้มากกว่าผู้ชาย

ผู้ประสานงาน

ต่อไปนี่เป็นการสนทนาระยะ ดิฉันคิดว่าเชิญท่านอาจารย์นั่งคุยกันดีกว่านะคะ แล้วก็ขอเชิญท่านที่สนใจ ใครจะซักถามเรื่องอะไรก็ขอเชิญเลยคะ เพื่อประหยัดเวลา

ผู้ซักถาม

เมื่อที่ท่านอาจารย์บอกว่า ควรจะให้พวกผู้หญิงเรานั่งบังคับให้ผู้ชายทำงาน ดิฉันอยากเรียนถามว่า จะทำอย่างไรจึงจะบังคับให้ทำงาน

ได้ เพราะเดี๋ยวนี้ท่านก็บอกอยู่แล้วว่า มีสถิติอยู่ระหว่างคนมั่งมีกับคน
ชั้นกรรมกรที่มักจะเอาเปรียบผู้หญิง

นายป่วย อังภากรณ์

อันนี้ไม่ได้เตรียมตัวมาตอบครับ และก็ไม่มีความสามารถที่
จะตอบได้

จะมีท่านผู้ใดให้ความคิดในเรื่องนี้ได้ไหมครับ

ผู้ซักถาม

ความจริงดิฉันอยากจะมาเรียนถามท่านอาจารย์ป่วยมากกว่าแต่
ว่า มีพรรคพวกมาเรียนถามท่านแล้ว ท่านยอมแพ้เสียตั้งแต่ตอนนี้ก็เสีย
ใจนิดหน่อยนะคะ แต่ดิฉันคิดว่าที่ผู้หญิงเราจะขอให้ผู้ชายทำงานนี้
จะบังคับนะไม่สำเร็จหรอก เหตุผลนั้น คุณป่วยอาจจะอธิบายก็ได้ ดิฉัน
ว่าต้องใช้วิธีอ่อนหวาน ไม่ทราบว่าคุณอย่างนี้แล้ว คุณป่วยจะตอบอะไร
ต่อไหม ใช้วิธีอ่อนหวานคะ บังคับไม่สำเร็จ

นายป่วย อังภากรณ์

ปีพาทย์ไม้นวมก็มี ไม่นแข็งก็มี แล้วแต่จะชอบ บางคนอ่อน
หวานอาจสำเร็จ บางคนอาจไม่ก็ได้ แต่นี่ผมเป็นผู้ชายก็ไม่วัดของตัวเอง
เอง เพราะฉะนั้น ผมอยากเสนอว่าเป็นเรื่องที่คุณสตรีจะนำไปวินิจฉัย
กันต่อไป

ผู้ซักถาม

อยากพูดว่าเวลานี้ดิฉันมีเพื่อนที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่ง
เป็นชาวต่างชาติ เขาก็รู้สึกแปลกใจเหมือนกันว่า เหตุใดผู้ชายจึงทำ
งานน้อยกว่าผู้หญิง โดยเฉพาะในครอบครัว นับตั้งแต่การอบรมมา มีลูกออก
มานี้ ก็เลยเห็นลูกผู้หญิงมากกว่าลูกผู้ชาย แล้วก็เวลานี้ที่ท่านอาจารย์

ป่วยมาพูดบอกว่าอยากจะทำให้สตรีนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมปัญหาเศรษฐกิจของชาติดิฉันคิดว่าสตรีเราได้พยายามช่วยส่งเสริมอยู่แล้ว แต่ที่ว่าเหตุไฉนเราจะให้สุภาพบุรุษหรือบุรุษทั้งหลายช่วยกันประดับประดาเศรษฐกิจของชาติ คือ เวลานี้ผู้ชายเท่าที่ดิฉันสังเกตโดยเฉพาะในชั้นกรรมกรยังมีอย่างที่คุณป่วยว่า คือ แยกพยายามที่จะหาความสำราญต่างๆ ที่มีความลำบากยากแค้นแต่ก็พยายามละทิ้งครอบครัว และก็พยายามที่จะหาเหตุอย่างอื่นมาเพื่อบรรเทาความคับแค้น ดิฉันคิดว่านั่นแหละเป็นการทำลายเศรษฐกิจ และทำลายอย่างมากๆ ด้วย นอกจากเป็นการทำลายน้ำใจสตรีแล้ว ดิฉันว่าทำให้ฝ่ายบุรุษจะเริ่มมีบทบาทที่จะจัดตั้งกลุ่มเพื่อช่วยกันประดับประดาแม้จะไม่ประดับประดาน้ำใจสตรี ก็ให้ช่วยกันประดับประดาเศรษฐกิจของครอบครัวและเศรษฐกิจของชาติ

นายป่วย อิงภากรณ์

ขอบคุณครับ ผมเห็นด้วย แต่ทว่าขอเตือนนิดหนึ่งว่า บางทีผู้ชายจับกลุ่มกันแล้วไม่ใช่สนิทสนมสโรยอย่างเดียวนะครับ แม่โขงชายดีด้วย

ผู้ชักถาม

ขอประทานโทษ ยังคิดใจมาก ดิฉันคิดว่าอันนี้เป็นปัญหาเศรษฐศาสตร์ อยากจะขอฝากท่านคณบดีได้ช่วยนำไปคิด ซอลฟ์พรอมเบลม (Solve problem) อันนี้ด้วย เพราะว่าเวลานี้สภาสังคมสงเคราะห์ได้รับฟังปัญหาครอบครัวไว้ตั้ง 90 เปอร์เซนต์ เกิดจากสามีหรือหัวหน้าครอบครัวทิ้งครอบครัวทั้งสิ้นจนฟังไม่ไหวและไม่ไหว และไม่ทราบว่าจะหาเงินก้อนไหนไปช่วย ได้รับฟังอยู่แทบทุกวัน และวันละหลายๆ รายเหลือเกิน

นายป่วย อังภากรณ์

ครับ เห็นด้วย เป็นเช่นนั้นจริงๆ และเป็นปัญหาที่น่าจะคิด
แก้ไขแน่

ผู้ซักถาม

เพื่อยุทธานผู้ถามผู้หนึ่งเอ่ยถึงเรื่องงานสวัสดิการครอบครัวสัง-
คมสงเคราะห์ ดิฉันก็ใคร่จะขอเรียนให้ทราบว่ สภาพเวลานี้เป็นอย่าง
ไร คือ ครอบครัวหรือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน มาขอความช่วยเหลือสภา
สังคมสงเคราะห์อย่างที่ท่านพูดเมื่อกี้ว่า สามปี 90 เปอร์เซนต์ ทั้งครอบ-
ครัวไป เหลือผู้หญิงกับลูก งานที่เราช่วยเหลือไปก็ว่าสอบสวนเห็นว่าต้อง
ช่วยแน่แล้ว ถ้าไม่ช่วยก็ต้องอดอยาก เราก็ต้องพิจารณาให้ความช่วย
เหลือเท่าที่ทำได้ ส่วนมากก็คือว่า ให้เงินไปประกอบอาชีพ เราได้พิ-
จารณาว่าอาชีพนี้เหมาะสมหรือยังกับประเภทหรือตัวประกอบอาชีพนี้
พิจารณาทุกด้าน แต่ดิฉันใคร่จะเรียนถามว่า การให้เงิน สมมติว่า 90
เปอร์เซนต์ ของผู้ที่มาขอความช่วยเหลือไปประกอบอาชีพนั้น ถูก
ต้องตามหลักเศรษฐกิจหรือไม่คะ

นายป่วย อังภากรณ์

ผมก็ไม่ใช่นักสังคมสงเคราะห์ แต่เท่าที่ผมเห็นมา การช่วย
เหลือด้วยเงินเฉยๆ บางกรณีกลับจะเป็นการให้โทษมากกว่าทำคุณใช้
ไหม ถ้าหากว่าไม่มีการติดตามแนะนำให้ใช้เงินไปในทางที่ชอบ แต่
ถ้าหากว่าช่วยเหลือเงินแล้วให้เขาหาช่องทางหากินได้ ผมว่าจะเป็นประ-
โยชน์แก่เขามากกว่า มีเรื่องหนึ่งที่ผมเห็นว่าทางราชการอาจลืมนึกไป
คือ ถ้าเรายังยอมให้หาบเร่อยู่ในท้องถนนที่สมควรบางแห่งก็จะเป็นช่อง
ทางที่นักสังคมสงเคราะห์จะช่วยเหลือพวกผู้หญิงที่ยากจนให้ช่วยเหลือ

ตัวเองได้ กล่าวคือ มีเงินแต่เพียงเล็กน้อยแล้ว ก็ให้เขหากินโดยหาบเร่ได้ ไปตามตรอกตามซอก เตี้ยวันนี้ได้ทราบว่าจะไปหากินตามหาบเร่ตามตรอกซอกก็ถูกตำรวจจับ ผมเห็นว่าควรจะช่วยให้คนจนเฉพาะอย่างยิ่งสตรีที่ถูกสามีทิ้งแล้ว ไปหาบเร่หากิน แยกพวกของแกไปได้ด้วย ใส่ตะกร้าหาบไปด้วยได้ หรือว่าลูกโคก็ยังคงเดินตามออกไปได้ ทุกวันนี้ถ้าหากว่าแกพยายามไปหากินทางด้านอื่น ลูกจะต้องไปขังไว้ในบ้าน หรือไปฝากไว้ยังบ้านอื่น ผมคิดว่าไม่สะดวก ผมยังคิดถึงว่า อย่างที่ถามว่าถูกหลักเศรษฐกิจหรือไม่ก็เลยฉกคิดขึ้นมาว่า ในบางกรณีนั้น นักเศรษฐกิจเป็นนักสังคมที่เลว คือ หมายความว่าไม่ได้ดูในด้านสังคมให้รอบคอบ จะไปคิดแต่ในด้านเศรษฐกิจอย่างเดียวไม่ได้ แต่สรุปแล้วก็รู้สึกว่าจะหาหาวิธีอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะเป็นการบำบัดทุกข์และบำรุงทางหากินให้เขาสำหรับผู้ที่ยากจนนี้ อันนี้หน้าที่จะวิจัย ผมอยากจะทำวิจัยสภาพของประเทศไทยนี้ว่า เราจะทำได้อย่างไร นอกจากหาบเร่แล้วยังมีอย่างอื่นอีกไหม ในลักษณะเดียวกัน

ผู้ซักถาม

ดิฉันได้รับฝากมาให้ช่วยถามให้ด้วยว่า ดิฉันไม่ทราบว่ามีปัญหาที่ท่านอาจารย์จะตอบได้หรือไม่ก็ไม่ทราบ ดิฉันรับปากเขามาแล้วก็ลองถามดู ตอบได้ก็ตอบ ถ้าตอบไม่ได้ก็แล้วแต่ท่าน เขาให้ดิฉันเรียนถามว่าทำอย่างไรหมูถึงจะถูกลงได้คะ

นายป่วย อิงภากรณ์

ตอบคงตอบได้ แต่ทว่าตอบสั้นๆ ตอบยาก และตอบชนิดที่จะให้ปลอดภัยก็ตอบยาก เช่นเดียวกันเอาอย่างนี้ดีกว่าครับ ตามหลักเศรษฐกิจ ถ้าหากว่าเรามีหมูมากขึ้น หมูก็คงจะถูกลง แต่ทว่าที่จะให้หมู

มากขึ้นนั้นก็ต้องให้คนที่เขาขาย คนที่เขาเลี้ยงหมู ได้รับราคาดีพอสมควร นี่เป็นข้อที่สำคัญ และยังมีราคาดี เขาก็ยิ่งจะผลิตหมูได้มากขึ้น เท่าที่เป็นมาแต่ก่อนนั้น ราคาของหมูเป็นต่ำ แต่ราคาของเนื้อหมูที่เราซื้อรับประทานนั้นสูง ถ้าเป็นเช่นนี้หมูก็ต้องแพงเป็นเวลานาน ช่องต่างระหว่างหมูเป็นกับราคาเนื้อหมูควรให้แคบที่สุดจึงจะดี ที่จะแคบได้นั้น ถ้าหากว่าเราพิจารณาแล้วเห็นเป็นเพราะเรื่องอภิสัทธาที่ควรแก้ไขในเรื่องอภิสัทธาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง มีคนที่ผมรู้จักอยู่ที่เขาเลิกเลี้ยงหมูไปตั้งแต่สมัย 2-3 ปีที่แล้วหลายคน เขาบอกว่า ถ้าหากว่าเมื่อไรทางราชการไม่เกี่ยวข้องมากนัก เขาก็จะเลี้ยงหมูอีก เวลานี้อย่ามาสัญญาสัญญากันเลยว่าราคาเท่านั้นเท่านี้เขาไม่เชื่อ ขาดทุนไปตามๆ กัน อย่างไรก็ตามหมูเลย ไข่ไก่ ไข่เป็ด และเรื่องอื่นๆ อีกหลายเรื่องก็เหมือนกัน

ผู้ช้กถาม

เมื่อตอนที่ท่านบรรยายท่านได้พูดถึงเรื่องการลงทุนที่จะช่วยเศรษฐกิจในเรื่องการศึกษาเดี๋ยวนี้ท่านก็มาเป็นนักการศึกษาชั้นนำของประเทศแล้ว ดิฉันก็อยากจะเรียนถามถึงในเรื่องนี้ต่อ คือ ที่ท่านได้พูดเอาไว้ว่า ในครอบครัวของเรายังไม่ได้ให้ความสนใจเพียงพอในเรื่องการศึกษาของบุตรหลานหรือเด็กในปกครองนั้น รู้สึกว่าข้อเท็จจริงนั้นเป็นข้อเท็จจริงจริงๆ เพราะสังเกตได้ว่า อย่างในครอบครัวอาจจะคุณพ่อ อาจใช้เงินรับประทานแม่ใจ หรือว่าเล่นบริดจ์ หรือว่าไอ้กันอย่างแพงๆ หรือว่าไปดูภาพยนตร์สัปดาห์ละหลายๆ ครั้ง แต่ทว่าถ้าซื้อหนังสือให้ลูกนั้นก็เป็นเรื่องที่เป็นปัญหาสำคัญเหลือเกิน ว่าหนังสือก็แพงไป อะไรต่ออะไรต่างๆ นี้แหละ ท่านคิดว่าจะมีทางแก้ไขในเรื่องนี้ได้อย่างไรคือ จริงอยู่เราก็คิดว่าจะต้องแก้ที่ตัวของพ่อบ้านแม่บ้าน ที่พูดอย่างนี้นั้นง่าย แต่ทำอย่างไร

ถึงจะแก้ทัศนคติของพ่อแม่ในเรื่องนี้ได้ เรื่องนี้รู้สึกว่าจะได้มีการวิจัยอะไรกันมา แต่เมื่อวิจัยแล้วก็ไม่เห็นเกิดผลอะไรในแง่ปฏิบัตินั้นเรื่องหนึ่ง

ดิฉันขอเรียนถามอีกข้อหนึ่งด้วย คือที่บอกว่าตอนนี้เราตั้งจอหงวนน้อยลงแล้วละ และไม่ต้องการให้คนเรียนแต่หนังสือมันนะ ทฤษฎีในการศึกษาก็ได้พูดถึงเรื่องนี้มาหลายสิบปีแล้ว เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติของบิดามารดาและผู้ปกครองเช่นเดียวกัน ดิฉันคิดว่าจะแก้ในเรื่องนี้ได้อย่างไร ดิฉันขอเรียนถามท่านี่

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์

ทางแก้ปัญหาทั้งสองข้อนี้ได้สองทาง ทางหนึ่งคือ ปล่อยให้ตามยถากรรม คือธรรมชาติแก้ปัญหาของตนเองได้ ตามหลักจิตมานด์ชีพพลายของนักเศรษฐศาสตร์ แต่วิธีนี้ต้องกินเวลานาน อีกทางหนึ่งนั้นเป็นการชักจูงกันทำตัวอย่างที่ดีให้กันดู เฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ในวงราชการ ทำตัวอย่างให้ผู้อื่นเห็นอาจจะช่วยได้เร็วขึ้น แต่ทว่าทำอะไรถึงจะไปสั่งสอนผู้ใหญ่ได้นั้นลำบากแท้

สำหรับในเรื่องข้อสองที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้ปกครองนักเรียนหันเข้ามาสนใจกับการศึกษาอาชีวมากขึ้นนั้น ผมคิดว่าเรื่องนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการจะมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานีวิชยของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ถ้าหากตกลงใจว่าอะไรดีแล้ว กล้าพูดกล้าแสดงความจริงแก่ผู้ปกครองคงจะได้ผลเช่น เด็กบางคนไม่ควรไปเรียนมหาวิทยาลัย เพราะความสามารถแก่ไม่มีทางนั้น ควรเรียนการฝีมือดีกว่า ก็น่าจะชักจูงให้เข้าใจ การที่เด็กต่างคนต่างมีความสามารถแตกต่างกันไปนั้น เป็นของธรรมดา แม้แต่เด็กในครอบครัวเดียวกันบางคนก็ปราดเปรื่อง บางคนก็ไปไม่รอด มัธยมหกก็ยังสอบแทบไม่

ไหว อย่างนี้แหละถ้าเราได้ขำๆ กันไว้แล้ว ทางราชการก็ต้องช่วยกันหลายๆ ด้าน ไม่ใช่แค่เฉพาะกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น กระทรวงศึกษาธิการก็พยายามที่จะตั้งโครงการซึ่งกำลังพยายามที่จะตั้งอยู่คือโครงการการศึกษาทางด้านอาชีพะให้ดี แล้วทางราชการอื่นๆ ก็พยายามที่จะสนับสนุนให้นักเรียนที่สำเร็จอาชีวะศึกษานั้นทำงานได้ อย่างนี้ละก็ผมคิดว่าจะสำเร็จได้เร็วขึ้น เร็วกว่าที่จะปล่อยให้ตามยถากรรม แต่นี่จะถูกผิดแล้วแต่จะ โปรดพิจารณา

ผู้ซักถาม

อยากจะเรียนถามท่านอาจารย์ว่า เมื่อกี้นี้ท่านอาจารย์บอกให้พวกเราพยายามส่งเสริมทางการเกษตรด้วย ที่นี้ดิฉันมาเห็นว่า ผลที่ได้จากการเกษตรนี้รู้สึกว่าราคาต่ำ ถ้าหากเราไปส่งเสริมอย่างนั้นแล้วเศรษฐกิจจะหมุนเวียนดีขึ้นหรือ อย่างเป็นทางการว่า ทำนานี้เราส่งเสริมการทำนามากขึ้น แต่ผลปรากฏว่า การทำนาครั้งที่สองนี้ รายได้ต่อไร่ของเขากลับตกลงไป เพราะฉะนั้น อันนี้ดิฉันมามองดูแล้วเห็นว่า น่าที่จะส่งเสริมทางด้านอุตสาหกรรมให้มากขึ้นมากกว่านี้ นี้ความคิดเห็นของดิฉันเองนะคะ อยากจะเรียนถามความเห็นของอาจารย์ว่า เห็นอย่างไร

นายปวิญ อิงภากรณ์

จริงครับ ที่ว่าถ้าหากเราทำนาปีละสองครั้ง ครั้งที่สองนี้ถ้าหากว่ากระทรวงมหาดไทยไม่ส่งยุบน้ำไปช่วย หรืออะไรๆ เหล่านี้ ผลก็จะลดลง แต่ที่ผมเสนอนั้นไม่ได้หมายความว่าต้องทำนาสองครั้งเสมอไป บางทีอาจจะทำเพียงครั้งเดียว แล้วพยายามใช้วิธีที่ดีก็อาจจะได้ผลดีกว่าปัจจุบันนี้ ไหนๆ พูดเรื่องเกษตรในตอนต้นนี้ ผมอยากจะเรียนว่าความคิดของผมเองนั้นมีดังต่อไปนี้ คือ เรื่องยึดยาว

ทุกวันนี้ชาวนาที่ทำนาแล้วได้ข้าวมานั้นได้เงินน้อย เพราะเหตุว่ารัฐบาลมีนโยบายว่าจะส่งข้าวออกไปต่างประเทศมากก็จริง แต่ทว่าต้องการให้ข้าวภายในประเทศนี้ราคาต่ำ ถ้าหากว่าราคาสูงขึ้นมา รัฐบาลหวั่นไหว ทั้งนี้ในการที่ชาวนาได้เงินจากการทำนานั้นน้อย ก็ไม่มีจิตใจที่ไปส่งเสริมให้ทำการชลประทาน หรือการใส่ปุ๋ย หรือจะไปใช้เครื่องจักร ไม่มีข้อชักจูง (incentive) ที่จะทำให้มากนัก ถ้าเป็นเช่นนี้รัฐบาลจะต้องเอาเงินรัฐบาลที่ได้ไปจากค่าพรีเมียมข้าวนี้เอามาช่วยเขาในความคิดของผม ผมคิดว่าควรจะช่วยในทางที่จะให้เงินอุดหนุนในเรื่องปุ๋ย ปุ๋ยเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาดิน

ในประเด็นเรื่องการทำนาปีละสองครั้งนั้น ใจของผมเองรู้สึกว่าเป็นประเทศไทยที่ดินที่เหมาะสมสำหรับทำนาสองครั้งมีน้อย อาจมีบางแห่งที่ทำได้ แต่ทว่าส่วนมากทำไม่ได้ ถ้าทำนาปีละสองครั้งไม่ได้แล้วก็ไม่เชื่อว่าจะไม่ทำอะไร ผมเห็นว่า ควรจะทำพืชไร่นาชนิดที่ใช้ใช้น้ำน้อย

คำถามของท่านผู้ถามมีว่าไม่น่าจะไปส่งเสริมการอุตสาหกรรม หรือผมเห็นว่าการส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้น น่าส่งเสริมจริง แต่ช่วยคนได้เป็นส่วนน้อย ไม่เห็นทันตาหรอก ความเห็นของผมนั้นทำทั้ง 3 อย่าง คือ 1) ส่งเสริมเกษตร 2) ส่งเสริมอุตสาหกรรม และ 3) ส่งเสริมเกษตรและส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมและส่งเสริมเกษตรอย่างที่ว่าตอนหลังนี้ หมายความว่า ถ้าหากว่าเราระดมให้คนของเราปลูกมะพร้าว หรือปลูกฝ้าย หรือปลูกละหุ่ง หรือปลูกพืชอื่นๆ แต่ไม่มีตลาดหรือไม่มีโรงงานที่จะรับซื้อวัตถุดิบเหล่านี้ การเกษตรก็ไม่เจริญเพราะขายไม่ออก เพราะฉะนั้น น่าที่จะตั้งโรงงานสำหรับที่จะใช้วัตถุดิบที่เราทำในนี้เป็นตัวอย่างให้แก่ชาวนาคู ชาวไร่ชาวนา ประชาชน

พ่อค้า คุณแล้วก็นั่นแหละครับที่จะทำให้เกิดเป็นผลที่จะได้ประโยชน์ทางด้านเกษตรและอุตสาหกรรม ตัวอย่างที่สำคัญก็คือเรื่องน้ำมันมะพร้าว ประเทศไทยเรานี้ยังต้องสั่งมะพร้าวแห้งเข้ามาเพื่อทำสบู่ ผมว่าเราน่าที่จะส่งเสริมการปลูกมะพร้าวโดยการตั้งโรงงานทำมะพร้าวแห้งด้วย *ผู้ช้กถาม*

ที่ท่านอาจารย์ตอบคำถามของท่านผู้ถามเมื่อกี้ว่า เรายังจำเป็นจะต้องส่งเสริมการเกษตรให้มากขึ้น เพราะพลเมืองส่วนใหญ่ใช้อาชีพเกษตร แต่ขณะเดียวกันก็ควรจะส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งไปหนุนผลิตผลทางเกษตร ทีนี้ปัญหาว่าระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่ออันนี้แล้วก็เรามีชาวกลีกร ชาวไร่ มากเหลือเกิน ซึ่งก็มีรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายในการครองชีพให้สมกับสถานะที่เป็นมนุษย์นี้อีกมากเหลือเกิน ทีนี้มีบางคนมีความคิดว่ในขณะที่ซึ่งการพัฒนาทางอุตสาหกรรมยังไม่สอดคล้องกันเป็นพันเพื่องไปกับการพัฒนาเกษตร เพื่อให้ผลิตผลเกษตรไปพัฒนาการอุตสาหกรรมนี้ละ มันมีช่องโหว่อยู่อันนี้จะแก้ที่อะไร ก็มีบางคนมองอย่างสมถะก็บอกว่าต้องใช้วิธีการอุตสาหกรรมในครัวเรือนเข้าช่วย ต้องส่งเสริมให้มีการหัตถกรรมอยู่บ้าง เพื่ออย่างน้อยก็ให้เป็นนอนฟาร์ม อินคัม แก่ชาวกลีกรของเรา แต่บางคนก็มีการหัวเราะมากเหลือเกินว่า มันจะทันกินอะไรกับสินค้าอุตสาหกรรมที่ไหลบ่าเข้ามา ถูกกว่า ตีกว่า สวยกว่า ทนกว่า จึงอยากจะขอเรียกว่าสภาพบ้านเมืองของเราขณะนี้ ผู้ซึ่งทำงานอย่างนั้น ถ้าหากว่าได้รับการมองว่าเป็นสมถะ หรือคิดสั้น หรือคิดเป็นเด็กนี้ อาจจะถามความเห็นของท่านผู้เป็นคณบดีเศรษฐศาสตร์นี้ว่า ใครจะหัวเราะใคร หรือว่าใครคนที่ทำนั้นสมถะ ควรจะเลิกราเข้าโรงไปตีใหม่

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์

ผมเองคิดว่า การส่งเสริมอาชีพน่าจะทำกันทุกด้าน รวมทั้งอุตสาหกรรมในครัวเรือนด้วย อย่างไรก็ตาม ผมได้หลักการข้อหนึ่งว่าคนไทยรวมทั้งชาวนาคนมีความคิดริเริ่มดีพอใช้ ขอแต่ให้รัฐบาลให้ความสะดวกแก่เขาทั้งในด้านขนส่ง ถนน ชลประทาน ฯลฯ เขาก็จะหาวิธีของเขาได้ทั้งในด้านเกษตรและอุตสาหกรรม

จะเห็นได้อย่างชัดทีเดียวคือ ถนนมิตรภาพ ผู้ที่คิดตัดถนนมิตรภาพนั้น ความจริงมิได้เจตนาใจถึงการผลิตข้าวโพด แต่พอเสร็จแล้วก็เกิดผลดีทางข้าวโพดขึ้นมา เพราะชาวนาแกลดขาดพอ ผมยังเชื่อมั่นอยู่เหลือเกินว่า การคมนาคมและความสะดวกในทางอื่นเป็นสิ่งที่ช่วยเศรษฐกิจในทางอ้อม และเห็นทันตาด้วย และช่วยในทางที่ดี

ประธานกลุ่ม

ดิฉันขอขอบพระคุณท่านคณบดีเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้สละเวลามาให้ความกรุณาแนะนำเรื่องเศรษฐกิจกับพวกเราดิฉันหวังว่าพวกดิฉันทุกคนคงจะได้นำไปปฏิบัติสนองความเจตนาดีของท่าน และเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปโดยถูกต้อง กลุ่มจะได้จัดพิมพ์คำบรรยายส่งไปยังสมาชิกโดยทั่วถึง ดิฉันขอขอบพระคุณท่านคณบดีอีกครั้งหนึ่ง และขอขอบพระคุณท่านนายกฯ ท่านกรรมการ ท่านสมาชิกของสมาคมพ่อค้าไทย ที่ได้กรุณาให้อาศัยสถานที่นี้ และได้กรุณาให้ดิฉันเป็นเจ้าของบ้านในที่นี้

ขอขอบพระคุณมากค่ะ

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์

ขอบคุณ

การวิเคราะห์โครงสร้าง* ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

สวัสดิ์ เพื่อนนักศึกษาที่เคารพ

หัวข้อบรรยายในวันนี้คือ “การวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย” ผมจะแบ่งการบรรยายออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ว่าด้วยลักษณะทั่วไปของโครงสร้างทางเศรษฐกิจในปัจจุบันของประเทศไทย

เปรียบเทียบกับเมื่อก่อนนี้

ตอนที่ 2 ว่าด้วยการวิเคราะห์ดูว่าที่เราเจริญเติบโตขึ้นมา นั้น เป็นเพราะเหตุใด

และได้ทำการอย่างไรจึงได้ผลดีหรือชั่ว ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันและ

ตอนที่ 3 ใครจะขอเสนอข้อคิดเห็นส่วนตัวของผมว่า ในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

เพื่อเร่งรัดความเจริญในอนาคตควรจะทำอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

---

* บรรยายแก่นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ชุดที่ 8 (2508-2509) เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2509 ตีพิมพ์ในรัฐสารีกรักษ์ 2 (มษายน 2509) 85-97

ข้อก๊ยที่จะต้องแสดงตัวเลขบ้างเล็กน้อย แต่จะแสดงให้น้อยที่สุดหวังว่าท่านที่จะต้องคิดค้นจะนำหัวข้อเหล่านี้ไปหาในหนังสือที่มีตัวเลขสถิติต่าง ๆ ของธนาคารชาติบ้าง สภาพัฒนาบ้าง และของส่วนราชการอื่นๆ บ้างตัวเลขที่จะแสดงมีดังนี้ คือ รายได้ของประชาชาติ National Income พิจารณว่ามีโครงสร้างและเติบโตมาอย่างไรบ้าง ใครจะขอนำเอาตัวเลขปี พ.ศ.2501 และปี พ.ศ.2508 มาเทียบกัน รายได้ประชาชาติหรือ National Income ในปี พ.ศ. 2501 มีมูลค่าประมาณ 41,700 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2508 ประมาณ 66,000 ล้านบาท ทารด้วยจำนวนประชากร ปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2501 มีเงินได้ประมาณคนละ1,860 บาทต่อปี ในปี พ.ศ.2508 เกือบ 2,500 บาทต่อคนต่อปี (รวมทั้งเด็กและผู้ชราด้วย)

รายได้ประชาชาติ :

แยกได้เป็นส่วนสำคัญ ดังนี้	(จำนวนเรือนล้านบาท)	
	2501	2508
จากการเกษตร	19,200	25,725
จากการค้า	8,170	14,900
จากอุตสาหกรรมหัตถกรรม	5,230	9,700
ยอดรวม (รวมทั้งอื่นๆ)	41,700	66,000

ตัวเลขเหล่านี้�าจจะมีผิดพลาดคลาดเคลื่อนบ้าง แต่ข้อสำคัญก็คือหวังว่าถ้าผิดพลาด ก็ให้ผิดพลาดเหมือนกัน ทั้งสองปีการเปรียบเทียบตัวเลขก็จะกระทำได้อ่พอได้ความ ตัวเลขเหล่านี้เมื่อวิเคราะห์แล้ว จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยนั้นเจริญค้ขึ้นมาในระหว่าง 8 ปีนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเติบโตในด้านการอุตสาหกรรมนั้น เกือบจะเป็นสองเท่าคือจาก 5 พันล้านเป็น 9,700 ล้าน เป็นต้น เกือบ 2 เท่า แต่ทั้งนี้ป็นเรื่องธรรมดาอยู่เอง เพราะเหตุว่าเราเพิ่งเริ่มงานอุตสาหกรรม การ

พัฒนาย่อมได้ผลมากตามอัตราส่วน แต่ส่วนทางด้านเกษตรนั้น เงินได้ของประชาชนเพิ่มขึ้นน้อยตามอัตราส่วน ทั้งนี้ ก็เพราะเหตุว่า มีจำนวนมากอยู่แล้ว คือเกือบ 2 หมื่นล้านเพิ่มเป็น 25,700 ล้านบาท และส่วนรายได้ของประชาชนติดต่อกันนั้น ก็นับว่าดีพอสมควร ทั้งๆ ที่ประชาชนของเราก็ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

ในการที่จะพิจารณาโครงสร้างทางเศรษฐกิจนั้น เราควรพิจารณาต่อไปว่า ที่เราได้มีรายได้ประชาชาติและผลิตภัณฑ์ประชาชาติขึ้นเช่นนี้ ตีขึ้นได้ด้วยการมีเสถียรภาพมั่นคง หรือว่าตีขึ้นได้ด้วยอาศัยสิ่งอื่น กล่าวคือ ตัวเลขที่ได้มาแล้วนั้น เป็นตัวเลขตามราคาของตลาด ถ้าสมมติว่าในปี พ.ศ.2508 เกิดมีเงินเพื่อขึ้น ที่เรียกกันว่ารายได้ 2,500 บาทต่อคนนั้น อาจจะน้อยกว่า 1,900 บาทก็ได้ ถ้าถอดออกมาเป็นตัวจริง เพราะฉะนั้น เราก็จำเป็นต้องดูว่าการที่จะดูตัวเลขที่มันสูงขึ้นนี้ ต้องดูว่าราคาและค่าของเงินตรามันได้เปลี่ยนแปลงไปประการใดบ้าง ข้อนี้ก็ต้องพิจารณาคะแนนราคาขายส่งหรือดัชนีค่าครองชีพแล้วแต่กรณีจะเห็นได้ว่า ในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2501 มาจนถึง พ.ศ.2508 นั้น ดัชนีส่วนมากมักจะไม่ใช่เปลี่ยนแปลงมากนัก ตัวอย่าง เช่น พ.ศ.2501 ฐานไว้ 100 มา พ.ศ.2504 ตกไป 99.70 ในปี 2505 ซึ่งเกิดการปั่นป่วนบ้าง ดัชนีขึ้นไปเป็น 106 คือหมายความว่าราคาของสินค้าที่ขายส่งต่างๆ ไปนั้น ในปี พ.ศ.2504 เท่ากับในปี 2501 ในปี 2505 นั้น ขึ้นไปเป็นประมาณ 6 เปอร์เซ็นต์ 106 ในปี 2506 ต่อมาในปี 2508 นี้ ลดลงเรื่อย คือเหลือ 99.2 ถัดมา 2507 เหลือ 99.4 สำหรับในปี 2508 นั้น ประมาณได้ว่าคงจะเป็นประมาณ 75 นับว่าราคาขายส่งของสินค้าส่วนใหญ่นั้นลดลงอยู่บ้าง หรือมีจะนั้นก็อยู่ในระดับสม่ำเสมอ เพราะฉะนั้นแสดงได้ว่าการที่เราได้เพิ่มรายได้ประชาชาติขึ้นมาตามที่ได้แสดงไว้ นั้น ได้เป็นไปโดยดีพอสมควร หมายความว่าเสถียรภาพในด้านค่าของเงินตราภายในประเทศ ส่วนค่าของเงินตราภายนอกประเทศก็ต้องพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศก็จะเห็นว่ามูลค่าของเงิน

ตราเมื่อเทียบกับเงินเหรียญอเมริกัน ตั้งแต่ปี 2499 เป็นต้นมา ก็ไม่ได้มีดเปลี่ยนแปลงอะไรมากมายนักกับในปัจจุบัน มีแต่ทางที่ค่าของเงินบาทจะสูงขึ้นเป็นส่วนใหญ่ (เรื่องนี้พอจะทราบกันดีแล้ว ผมไม่จำเป็นที่จะต้องนำตัวเลขมาแสดง) ฉะนั้นพอจะสรุปได้ว่า ในระยะ 8 ปีที่แล้วมานี้ การผลิตของประเทศไทยเราและเงินได้ของประเทศไทยในสวนรวม ได้เพิ่มขึ้นดีพอใช้ โดยมีเสถียรภาพทางการเงินด้วย

สิ่งต่อไปที่ผมขอเชิญพิจารณา ซึ่งเป็นส่วนประกอบโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยเรานั้น คือ การค้าและความสัมพันธ์ทางการเงินกับต่างประเทศ การที่จะวินิจฉัยว่าการค้ากับต่างประเทศของเราดีร้ายประการใดนั้น มีข้อมูล 5 อย่าง จะพิจารณาแต่อย่างใด อย่างหนึ่งเท่านั้นไม่พอ ต้องดูให้ครบทั้ง 5 อย่าง ดังต่อไปนี้

1. อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับเงินต่างประเทศ (Exchange Rate)

2. ดุลการค้า หมายความว่า มูลค่าสินค้าขาเข้าเปรียบเทียบกับมูลค่าสินค้าขาออก (Balance of Trade)

3. ดุลการชำระเงิน (Balance of Payments) กล่าวคือ กระแสเงินที่เข้าออกประเทศไทย เนื่องจากการค้าตามข้อมูลที่แล้ว ยังมีการกู้ยืม ให้ หรือบริจาคระหว่างประเทศด้วย

4. ความเคลื่อนไหวของเงินสำรองระหว่างประเทศ (International Reserves) ซึ่งเป็นผลลัพท์ของดุลการชำระเงินแต่ละปี คือ ถ้าดุลการชำระเงินขาดดุลอยู่เสมอ คือ หมายความว่า เราจ่ายเงินกว่าที่เรารับเข้ามา ถ้าเป็นเช่นนั้นเงินสำรองระหว่างประเทศของเราก็ร่อยหรอลงไป แต่ถ้าเราสะสมเงินตราต่างประเทศได้เรื่อยๆ ก็นับว่าดุลการชำระเงินนั้นดีขึ้นทุกปี

5. ราคาเปรียบเทียบระหว่างสินค้าขาเข้ากับสินค้าขาออก (Terms of Trade) กล่าวคือ วิเคราะห์ดูว่าราคาของสินค้าบริการของเรานั้นสูงหรือต่ำลงเทียบกับสินค้าบริการที่เราซื้อจากต่างประเทศ ถ้าเราสูงกว่า ก็นับว่าดี ถ้าของ

เราคำ ของเขาเราต้องซื้อด้วยราคาสูง ก็นับว่าแพง ถ้าจะเปรียบกับพวกเราข้าราชการแต่ละคน สมมติว่าเงินเดือนเราอยู่ที่ไม่ขึ้นไม่ลง แต่ว่าเครื่องอุปโภคบริโภคที่เราใช้นั้นแพงขึ้นเรื่อย นั่นก็เรียกว่า Terms of Trade ของเราลดลง ถ้าหากว่าเครื่องอุปโภคบริโภคราคาคงที่ แต่เงินเดือนของเราเพิ่มขึ้น ก็เรียกว่า Terms of Trade ของเราคืน

ต่อไปนี้จะขอพิจารณาว่า ในระหว่างปี 2501-2508 นี้ประเทศไทยมีการค้าและความสัมพันธ์การเงินกับต่างประเทศดีร้ายประการใด โดยวิเคราะห์ดูข้อมูลประการข้างต้นเป็นเรื่อง ๆ ไป

ในด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินกับต่างประเทศนั้น ได้แสดงมาแล้วว่ามีเสถียรภาพดีอยู่ตลอดเวลา ไม่มีข้อเสื่อมเสีย

ในด้านดุลการค้านั้น ปรากฏตามตัวเลขแต่ละปีว่า ส่วนมากไทยมักจะขาดดุลการค้า คือซื้อเข้ามามากกว่าขายออกไป บางท่านเรียกว่า “เสียเปรียบทางการค้า” เรื่องนี้ผมมีข้อสังเกตอยู่ 2-3 ประการ ประการแรก สมมติว่าเราถือตรงนี้เรียกว่า “เสียเปรียบการค้า” จะถูกต้องหรือ จริงอยู่ถ้าเราซื้อเกินขาย เราก็ต้องเสียเงินเป็นผลสุทธิ นับว่าเสียเปรียบทางด้านการเงิน แต่ในด้านสินค้าและบริการนั้น เราได้มากกว่าเสียออกไป ต้องนับว่าได้เปรียบในด้านสินค้าและบริการเพราะฉะนั้น ผมจึงไม่อยากเรียกว่าเสียเปรียบได้เปรียบ เป็นคำที่ไม่กะทัดรัดไม่เหมาะสมกับหลักวิชา จึงเสนอให้ใช้คำว่า “ขาดดุล” หรือ “เกินดุล” แทน ข้อสังเกตประการต่อไปก็คือ มีสินค้าบริการบางชนิดที่เราลงบัญชีเป็นขาเข้านั้น เราไม่ต้องชำระเงิน หรือไม่ต้องชำระเงินทันที (เพราะไม่รับบริจาคหรือรับเป็นเงินกู้) แต่เจ้าหน้าที่สถิติของศุลกากรต้องรายงานว่ามีเข้ามาและไปรวมกับสินค้าขาเข้าทั้งหมด จะเห็นได้จากกรณีเช่นนี้ว่า แม้ว่าการค้าจะขาดดุลบ้าง ก็ไม่หมายความว่าเงินจะต้องออกไป ฉะนั้น จะพิจารณาแต่ดุลการค้าอย่างเดียวไม่ได้ ต้อง

พิจารณาดุลการชำระเงินและการเคลื่อนไหวของเงินทุนระหว่างประเทศด้วยข้อสังเกตประการที่ 3 เกี่ยวกับตัวเลขดุลการค้าก็คือ มีเหตุการณ์ชวนให้เชื่อว่าสินค้าบางประเภทมีการลักลอบในระหว่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ข้าวในทางภาคใต้ซึ่งปรากฏว่าออกไปทางมลายูไปเป็นจำนวนมาก แม้เราไม่ได้จดทะเบียนสถิติไว้ก็จริง แต่การที่คนที่จะลักลอบนำข้าวออกโดยที่เขาไม่ได้รับเงินตอบแทนมากนั้น ย่อมเป็นไปได้ เพราะเป็นการซื้อขายกัน คือหมายความว่า สินค้าขาออกที่ลักลอบไปทางเมืองลาวก็ดี หรือลักลอบไปทางภาคใต้ก็ดี หรือลักลอบไปทางพม่าก็ดี เหล่านี้เราไม่ได้จดสถิติเอาไว้ก็ตาม แต่ถ้าจะประมาณมูลค่า ต้องคิดรวมเพื่อไว้ให้มาก มีสินค้าลักลอบอีก 2 ประเภทที่สำคัญคือ ผืนและทองคำ ซึ่งแน่นอนว่า ถ้าหากเกิดลักลอบขึ้นมาทางศุลกากร ก็ไม่สามารถที่จะบันทึกเข้าไปได้ว่าเป็นสินค้าขาออกหรือสินค้าขาเข้า และดุลการชำระเงินนี้เข้าใจแน่ทีเดียวว่าในระหว่างปีแต่ละปีนั้น บางทีก็มีการลักลอบมาก บางทีก็มีน้อย และดุลสุทธิของการลักลอบทองคำเข้าและลักลอบทองคำออกนั้น สันนิษฐานได้แน่ว่าผู้ลักลอบต้องมีกำไร คือมีการเกินดุลในด้านการชำระเงิน เราเกินดุลคือหมายความว่าเมื่อเข้ามาแล้วเราขายออกไปนั้น เราได้กำไร เพราะฉะนั้น ผืนก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากว่ามีการลักลอบออกไป เราก็ได้กำไรเช่นเดียวกัน

เนื่องด้วยเหตุนี้ ถึงแม้ว่าดุลการค้าที่ปรากฏอยู่นั้นจะปรากฏเห็นว่าดุลของเราที่เรียกว่าเสียเปรียบหรือขาดดุลก็ตาม แต่แท้ที่จริงไม่ขาดดุล จะเห็นได้ว่าดุลการชำระเงินนั้นเราเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเราได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นอันมากและได้รับการช่วยเหลือในด้านเงินกู้ก็มี และจะเห็นประจักษ์พยานได้ว่าเงินสำรองระหว่างประเทศของเราก็ได้เพิ่มขึ้นทุกปี (เงินสำรองระหว่างประเทศคือทองคำ และเงินตราต่างประเทศรวมทั้งเงินทุนสำรองเงินตราต่างๆที่กระจุกกระจายกันไปด้วย ที่เป็นของทางราชการลดด้วยเงินที่ทางธนาคารพาณิชย์เป็น

หนี้ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ) เงินสำรองระหว่างประเทศของไทยในปี 2501 มีมูลค่าประมาณ 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปลายเดือนธันวาคม 2508 เงินสำรองระหว่างประเทศนี้เพิ่มขึ้นเป็น 672 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นี่นับว่าเป็นเรื่องที่ดีอยู่ตลอดมา เฉพาะอย่างยิ่งในปี 2504 เพิ่มขึ้นเป็นอันมาก ความจริงเรื่องเงินสำรองระหว่างประเทศนี้ ในปี 2507 และ 2508 ได้เพิ่มขึ้นมากกว่าที่ได้คาดหมายไว้ เพราะเดิมเรานึกว่าเนื่องจากเราจะมีการลงทุนมาก ก็คงจะมีการใช้ทุนสำรองไปบ้าง และเงินสำรองคงจะไม่เพิ่มขึ้น แต่เฟ้อเกิดครบกันใหญ่ในเวียดนามและทหารอเมริกันจำเป็นที่จะต้องมาพักอยู่อาศัยในนี้ ก็เลยเกิดเป็นรายได้ของประเทศขึ้นมาเป็นเงินตราต่างประเทศขึ้นมา (กรณีเช่นนี้ ผมไม่ค่อยจะชอบเท่าไร เพราะเหตุว่า ถ้าเขาเลิกครบกันไปแล้ว เราอาจจะเสียเงินไปบ้างก็เป็นได้)

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เงินตรานี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า ในปี 2508 นี้ เรายังได้สะสมทุนสำรองเงินสำรองระหว่างประเทศไว้เกินกว่า 70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งนับว่ามากที่สุด และเงินสำรองระหว่างประเทศนี้ ส่วนมากเขาเอาไปคิดดูกับอัตราส่วนของสินค้าเข้า วิธีคิดหยาบๆ ก็คือ สมมติว่าเราไม่ต้องส่งสินค้าออกทั้งปี และเรามีสินค้าเข้ามาเรื่อย เราจะทนอยู่ได้ด้วยการใช้เงินสำรองระหว่างประเทศนี้ได้นานเท่าใด ตามอัตราปัจจุบัน คำตอบคือ เราทนอยู่ได้ 12 เดือนซึ่งนับว่าเป็นอัตราส่วนที่สูง ประเทศต่างๆ โดยทั่วไปมักจะมีกันประมาณสำหรับมูลค่าสินค้า 4 เดือน สำหรับประเทศอินโดนีเซียและลังกาในขณะนี้ไม่ถึงเดือนเลย เพราะไม่มีเงินสำรอง ส่วนในด้าน Terms of Trade นั้น ตัวเลขก็แสดงว่าในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา ราคาสินค้าขาออกของเราดีขึ้น (เว้นแต่ยาง) โดยทั่วไป เมื่อเปรียบเทียบกับราคาสินค้าขาเข้า ฉะนั้น พอจะสรุปได้ว่า ลักษณะทั่วไปของประเทศไทยในทางด้านเศรษฐกิจนั้นแสดงให้เห็นว่าในปี 2508 และ 2509 นี้ เราคงดีกว่าปี 2501 เป็นอันมาก

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ถึงความเป็นมาและสาเหตุแห่งความก้าวหน้าในอดีต
ต่อไปนี่ผมใคร่ขอให้ท่านระลึกถึงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในเมื่อเลิกสงครามใหม่ๆ นั้น เงินสำรองระหว่างประเทศของเรามีมากพอสมควร แต่ว่าถูกยึดหรืออายัดไว้ส่วนมาก ในเวลานั้น เครื่องอุปโภคบริโภคของเราก็มีน้อย รัฐบาลจึงจำเป็นต้องมีการปันส่วนบางอย่างบ้าง และมีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเป็นเงินพิเศษ ในตอนแรกเราก็พยายามที่จะควบคุมแลกเปลี่ยนเงินในทำนองที่จะให้ออกเป็นใบอนุญาตเป็นครั้งๆ ไป เป็นเรื่องๆ ไป อย่างนั้น เรียกว่า Quantitative Ex-change Control ต่อมาปรากฏว่าการกระทำเช่นนั้นมีการรั่วไหลมากและไม่สะดวก รัฐบาลจึงได้เปลี่ยนเป็นวิธีควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินด้วยวิธีใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราหลายๆ อัตรา คือ ถ้าหากว่าใครจะต้องการเงินตราต่างประเทศหรือรัฐบาลจะซื้อของจากต่างประเทศมา รัฐบาลก็ให้สิทธิพิเศษ คือ ซื้อ 1 ปอนด์ได้ด้วยเงิน 35 บาท หรือ 40 บาท แล้วแต่กรณี นอกนั้นต้องซื้อเงินต่างประเทศในท้องตลาด ซึ่งอาจจะเป็น 60-80 บาทต่อปอนด์แล้วแต่ตลาดจะขึ้นลง ในด้านสินค้าขาออกผู้ใดขายข้าว ยางหรือดีบุกออกไปได้ ก็ต้องนำเงินมาส่งมอบให้รัฐบาล ขั้นแรกส่งมอบให้ได้ 100% โดยเอาอัตราทางการไทย คือหมายความว่าขายได้ 1 ปอนด์สเตอร์ลิง ก็มาแลกเปลี่ยนบาทเพียง 35 บาท ต่อมารัฐบาลผ่อนผันให้พ่อค้าส่งยางและดีบุกออก ต้องนำเงินมาขายให้ด้วยอัตราทางการแต่บางส่วน แต่ข้าวยังอยู่ในข่ายควบคุม 100% ตามเดิม

สำหรับเรื่องการค้าข้าวนั้น คงจำกันได้ว่ารัฐบาลได้ตั้งสำนักงานข้าวขึ้นเพื่อควบคุมการส่งออก เพราะเหตุว่าประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่มีความสามารถผลิตข้าวได้พอขายในคอนโลกสงครามใหม่ๆ รัฐบาลมีนโยบายที่จะรักษาราคาข้าวภายในประเทศให้ต่ำ และขายออกด้วยราคาสูง จึงตั้งสำนักงานข้าวเป็นรัฐวิสาหกิจมีอำนาจส่งออกแต่ผู้เดียว ใครส่งออกต้องส่งในนามของสำนักงานข้าวและต้องส่งมอบ

เงินต่างประเทศด้วยอัตรา 35 บาทต่อปอนด์ อัตราแลกเปลี่ยนเงินสำหรับการค้าขาออกก็มีอยู่หลายอัตราสำหรับ (1) ข้าว (2) ยางและสิบก และ (3) สินค้าอื่นทั่วไปซึ่งใช้อัตราตลาด ส่วนอัตราสินค้าขาเข้าก็มีหลายอัตรา คือ(1) อัตราทางการสำหรับราชการและสิทธิพิเศษดังกล่าวแล้ว (2) อัตรา “เสรี” สำหรับสินค้าบางชนิดซึ่งรัฐบาลสนับสนุน และ (3) อัตราตลาดทั่วไปซึ่งเป็นอัตราแพงที่สุดและขึ้นลงเสมอ เหตุการณ์เป็นไปแบบยุ่งยาก คือ คาดไม่ได้ว่าอัตราแลกเปลี่ยนจะเป็นเท่าไรแน่แล้วยังมีการควบคุมใบอนุญาตสำหรับนำเข้าบางชนิด เช่น ใครต้องการซื้อรถยนต์นี้ต้องขออนุญาตใครจะส่งข้าวออกก็ต้องขออนุญาต เป็นต้น และใบอนุญาตนั้นก็ซื้อขายกันได้เพราะมีช่องทางที่จะใช้เอกสิทธิ์ได้ในทางมิควร

ในด้านการคลังและด้านงบประมาณนั้น สำหรับท่านมีเคยอยู่กระทรวงการคลังและกรมบัญชีกลางคงจะจำกันได้ว่า รัฐบาลหาเข้ากินค่าเป็นส่วนใหญ่คือเวลาดั้งงบประมาณนั้นบางที่ไม่มีรายได้พอบางปีรายได้ของรัฐบาลมีเพียงครึ่งเดียวของรายจ่ายและต้องกู้เงินจากธนาคารชาติมากจนเกิดความระส่ำระสาย บางเดือนถึงเวลาจะจ่ายเงินเดือนกัน ทางธนาคารชาติเกิดบอกมาว่า เงินคลังนั้นมีไม่พอเสียแล้ว ต้องวิ่งเดินที่จะกู้เงินอย่างถูกละทุกในหลายเดือน ส่วนการกู้เงินจากประชาชนนั้น แทบว่าจะไม่มีผลต้องกู้จากธนาคารชาติกันทั้งนั้น เพราะดอกเบี้ยให้เพียง 6% ไม่มีผู้ใดนิยมที่จะซื้อพันธบัตรของรัฐบาล ไม่เหมือนสมัยนั้นนอกจากนั้นวิธีการควบคุมการงบประมาณก็ดี วิธีการวางบัญชีและตรวจบัญชีเกี่ยวกับการคลังก็ดี มีความบกพร่องมาก

เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2498 เป็นต้นมา ได้มีการจัดวางระเบียบในทางเศรษฐกิจใหม่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น เรื่องข้าว ก็ได้มีการเลิกสำนักงานข้าว โดยให้เอกชนส่งข้าวออกได้โดยตรง แต่ต้องเสียค่าพรีเมียม (เรื่องพรีเมียมนี้ก็เป็นเรื่องที่เราเห็นว่าเป็นข้อบกพร่องในสมัยนี้ แต่ว่าเป็นหลักการที่ดี

สำหรับสมัยนั้น) การค้าขายทั่วไปใช้วิธีการเสรีเพิ่มขึ้น เราเลิกการส่งมอบเงินตราต่างประเทศสำหรับยางและดีบุก มีสินค้าบางประเภทที่เรายังคงควบคุมอยู่ก็มีแต่เป็นจำนวนน้อย เป็นข้อยกเว้นไม่ใช่เป็นหลักการทั่วไปในด้านการเงิน เราได้ปล่อยให้การค้าขายเงินต่างประเทศทุกชนิดเป็นไปได้โดยเสรีในท้องตลาด แต่ได้ก่อตั้งทุนขึ้นอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่าหุ้นรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราซึ่งพยายามรักษาระดับอัตราระดับแลกเปลี่ยนให้คงที่อยู่ในระยะเวลายาว โดยให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในระยะเวลายาว ตามความเหมาะสม ทำให้เกิดเสถียรภาพอันดีขึ้นมาจนถึงทุกวันนี้ เราเปลี่ยนระบบการคลังโดยทำให้กรมบัญชีกลางสามารถที่จะทำบัญชีโดยเร็วยิ่งขึ้น และเราเปลี่ยนระบบการทำงานประมาณและการเก็บภาษีอากรเสียใหม่ให้เป็นไปโดยดียิ่งขึ้นเหล่านี้ได้เริ่มทำการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2498 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ก็ยังทำไม่เสร็จ ในด้านการธนาคาร ก็ได้ปรับปรุงตลอดมาจนถึงการออกพระ-ราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ 2505 ผลของการที่เราได้ปฏิรูปวิธีการค้า วิธีการเงินและวิธีการคลังและการธนาคาร ทำให้สภาพของการเศรษฐกิจในประเทศไทยมีระเบียบขึ้นและเป็นไปโดยเรียบร้อยยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพทำการผลิตและค้าขายสะดวกสบายขึ้น เป็นที่เชื่อถือและยกย่องของนักการค้า นักการเงินและนักเศรษฐศาสตร์ทั่วไปทั้งไทยและเทศ (โปรดดูรายละเอียดในหนังสือที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้พิมพ์แจกงานศพของนายเกษม ศรีพยัคฆ์)

กล่าวโดยสรุปก็คือ เราได้พยายามวางโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้นขั้นต้นนี้ก็ทำให้บรรยากาศเป็นไปได้โดยเรียบร้อยดีขึ้น เหมือนหนึ่งการสร้างบ้านต้องปรับที่ดินและพื้นให้เรียบร้อย เพื่อที่จะได้สามารถที่จะตอกเข็มปูพื้น ขั้นต่อไปรัฐบาลไทยก็ได้พยายามระดมงานต่างๆในด้านที่เราเรียกว่า infra-structure คือได้พยายามให้มีการชลประทานดีขึ้นสำหรับที่จะช่วยเหลือให้ชาวนาช่วยตัวเองได้ มีการ

บูรณะรถไฟ ท่าเรือ การไฟฟ้า และการถนนหนทาง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะปล่อยให้เอกชนดำเนินไปในทางด้านเศรษฐกิจให้พัฒนาถาวรไปได้ ท่านทั้งหลายจะเห็นได้ว่าการไฟฟ้านั้น สมัยกับเมื่อสมัย 10 ปีที่แล้วมันติดกันมากไฟฟ้านั้นต้องอำนวยความสะดวกให้มาก และราคาถูกพอสำหรับจะได้เป็นเครื่องจูงใจให้การอุตสาหกรรมเกิดขึ้น ถ้าหากว่าไม่มีการขนส่ง ไม่มีการไฟฟ้าที่ถูกต้องแล้วอุตสาหกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ทุกวันนี้ถ้าท่านจะถามว่า ไฟฟ้าที่เราขายให้อุตสาหกรรมนี้ถูกกว่าแต่ก่อนก็จริงแต่ถูกพอไหม ผมใคร่จะเรียนว่ายังไม่พอ ยังจะต้องลดราคาไปได้อีกการทำเรือก็เช่นเดียวกัน เราปรับปรุงแล้ว แต่ยังไม่สำเร็จจำเป็นที่จะต้องทำต่อไป การรถไฟ และถนนหนทางที่จำเป็นจะต้องทำ แต่ที่ผมเสนอมานี้ได้แสดงให้เห็นว่า ได้มีการดำเนินงานในขั้นที่เรียกว่า infrastructure ปรับรากฐานตอกเข็มปูพื้นให้ดีขึ้น

ในขั้นต่อไปรัฐบาลได้มีการก่อสร้างวางโครงขั้นเหนือพื้นที่ได้ทำไว้ให้มันคงพอสมควรกล่าวคือในทางด้านการเกษตรได้มีสินค้าอย่างใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบางอย่างก็เกิดขึ้น เพราะถนนเป็นเชื้อ เช่น ถนนมิตรภาพไปนครราชสีมาทำให้ข้าวโพดเกิดความสำคัญขึ้น ความเจริญในภาคตะวันออก ทำให้เกิดมีมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นจนกระทั่งเป็นสินค้าที่สำคัญ เมื่อพวกเราเริ่มเรียนหนังสือกันสมัยเด็ก ๆ นั้นเราเคยท่องจำว่าสินค้าสำคัญในประเทศไทยนั้นมีอยู่ 4 อย่าง ข้าว ยาง ดิบบุก และไม้สักบางที่เราเอาไม้สักไว้ข้างหน้าแต่สมัยนี้เราต้องเรียนมากกว่า 4 อย่างนี้เฉพาะอย่างยิ่งไม้สักกลายเป็นที่ 7 หรือที่ 8 ไปเสียแล้ว น่าเสียดาย แต่ที่ว่าเศรษฐกิจมีสินค้าอย่างอื่นขึ้นมาในเวลานี้

สำหรับปี พ.ศ.2508 ลำดับความสำคัญของสินค้าออกก็มี ข้าว ยาง ดิบบุก ปอ มันสำปะหลัง ข้าวโพด เหล่านี้แล้วจึงจะถึงไม้ แม้ว่ายางจะเลวลงไปหน่อยเพราะราคาคง แต่ว่าดิบบุกดีหรือปออาจจะดี ข้าวโพดเลวลงไปหน่อย

ก็ยังนับว่าประเทศไทยเรามีความสามารถ ในการผลิตสินค้าขายออกได้ดียิ่งขึ้น นับว่าโครงสร้างธุรกิจของเรามีเสถียรภาพมากขึ้น ทำให้มั่นคงยิ่งขึ้น แต่เรื่องสำคัญ อีกเรื่องหนึ่งคือ การส่งเสริมอุตสาหกรรมรัฐบาลได้พยายามลงทุนเป็นอย่างมาก ที่จะยอมสละเงินภาษีอากรและอนุญาตให้มีคนเข้าเมืองมากเป็นพิเศษ และให้สนับสนุนต่างๆ การบำรุงการอุตสาหกรรมดังกล่าวมาแล้ว ก็ได้ประสบผลอย่างที่ดี เลขที่ได้แสดงให้เห็นมาแล้วว่า ได้ดำเนินการไปแล้วอย่างไร ทำให้ในระหว่างปี 01-08 นั้น กิจการอุตสาหกรรมได้เติบโตขึ้นมาบ้าง อัตราส่วนที่ก้าวหน้านั้น ดีพอใช้ แต่ยังคงต้องส่งเสริมกันจริงๆ อีกมาก

ผมใคร่จะสรุปว่าสิ่งที่เราน่าจะพึงพอใจในทางด้านเศรษฐกิจก็มี อยู่บ้างทั้งๆ ที่พวกเราจับกันอยู่เสมอว่า การเศรษฐกิจไม่ดี แต่ว่าวิเคราะห์ดูแล้วก็ มีส่วนคืออยู่มาก และที่ส่วนคือนั้น ก็คงเนื่องมาจากเหตุ-ผลหลายประการ

ข้อแรกที่สุดซึ่งผมไม่ได้กล่าวถึงก็คือ ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศราบคาบที่ความสงบเรียบร้อยมีอยู่ในด้านการเมืองก็ดี หรือในด้านการปกครอง ก็ดี ถ้าตำรวจยังจับผู้ร้ายอยู่และนายอำเภอยังปกครองอยู่ด้วยดี ราษฎรก็จะทำ มาหากินได้สะดวกดียิ่งขึ้น ถ้าหากว่าเหลวไหลเมื่อไร ก็สิ่งที่เราจะทำให้ในด้านการเศรษฐกิจก็ต้องเหลวไหลตามไปด้วย

ข้อ 2 ได้มีการเตรียมพื้นปรับที่ดินในด้านระบบการค้าและการเงิน

ข้อ 3 ได้มีการดกหลักปักเสาเข็ม ทำให้เอกชนสามารถใช้ความ ริเริ่มของตนพัฒนาตนเองและพัฒนาประชาชาติด้วย (ข้อนี้ เป็นข้อที่สำคัญถ้า หากว่าเราไปนึกเสียว่า รัฐบาลจะต้องทำอะไรทุกสิ่งทุกอย่าง ประชาชนนี้ไ้เง่า เต่าตุนแล้วละก็ เราก็ไม่สามารถที่จะทำอะไรได้ตึ๊ง แต่ในกรณีนี้ ประชญา เบื้องหลังของการที่จะปรับปรุงมาแล้วจะเห็นได้ว่า รัฐบาลเห็นว่าประชาชนมีความ ต่ำริเริ่มขึ้น จึงได้วางรากฐานในเรื่องถนน การชลประทานและในเรื่องการไฟฟ้า

และการคมนาคมให้เป็นไปโดยดี)

ข้อ 4 ส่วนประกอบที่เป็นปัจจัยให้เกิดความเจริญขึ้นในทุกวันนี้ก็คือ การวางโครงให้ดีขึ้นในด้านการเกษตรและการอุตสาหกรรม (ขอเสนอข้อคิดอีก ข้อ 1 ว่าการเกษตรนั้นแยกจากอุตสาหกรรมไปไม่ได้ดีนักสำหรับในประเทศไทย การผลิตต้องควบคู่ไปกับการตลาด การผลิตด้านเกษตรก็ต้องควบคู่ไปกับการทำอุตสาหกรรมเพื่อนำเอาผลของการเกษตรมาใช้เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรม เรื่องนี้ เราเรียกกันเป็นภาษาอังกฤษว่า agro-business แปลว่า ธุรกิจการเกษตร)

ตอนที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างธุรกิจในปัจจุบันและอนาคต

แม้ว่าจะเป็นที่ยอมรับนับถือกันว่า ประเทศไทยนั้นค่อนข้างจะอุดมสมบูรณ์และมั่นคง แต่เราไม่ควรนิ่งนอนใจ หากรายได้เฉลี่ยต่อคนของเราซึ่งเพียง 2,000 บาทต่อปี ทั้งๆ ที่อัตราเฉลี่ยนี้ก็เรามีประโยชน์แก่พวกเราที่อยู่ในระดับต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยนั้นไม่ประชากรก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอัตราสูง เรายังมีปัญห่อื่นๆ อีกนานาประการ ผมเห็นว่าบรรยากาศที่เหมาะสมด้วยความเจริญในด้านเศรษฐกิจนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบมี 5 ประการดังต่อไปนี้

ก.ระบบบริหารที่ดี ซึ่งจะทำให้ใช้กำลังคน กำลังเงิน และกำลังเวลา ซึ่งมีอยู่จำกัดนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ข.เครื่องมือทางการคลังและทางการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและสามารถควบคุมและรายงานรายได้รายจ่ายของรัฐบาลได้อย่างถูกต้องแน่นอน

ค.ระบบการเงินและการธนาคารที่สามารถที่จะรักษาเสถียรภาพแห่งชาติของเงินตราทั้งภายในและภายนอกประเทศไทยไว้ได้โดยเปิดช่องทางให้ใช้จ่ายในทางพัฒนาได้พร้อมกันไปด้วย ไม่ใช่เสถียรภาพอย่างเดียว หรือพัฒนาอย่างเดียว ต้องพัฒนาด้วยการมีเสถียรภาพ

ง.ภาวะที่เป็นธรรมในการผลิตและในการค้า โดยไม่ให้มีอภิสิทธิ์

ต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ประชากรทั้งหลายได้สามารถแข่งกัน ได้ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

จ.รัฐบาลดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดให้มีความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่การผลิตของเอกชน และในขณะเดียวกัน จะไปกระตุ้นให้ประชาชนทุกคนได้รับความริเริ่มของตนเอง

การพัฒนาประเทศชาติในความหมายอย่างรวม ๆ คือ ใช้สถิติอัตราเฉลี่ยหรืออัตราส่วนรวมนั้น ย่อมทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้ ถ้าหากว่าคนรวยยิ่งรวยมากขึ้นทุกที ในขณะที่คนส่วนใหญ่สิ้นเนื้อประดาตัวแล้ว การพัฒนาส่วนรวมจะนำความเดือดร้อนมาสู่คนส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้น มาตรการในการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงสุด ก็ควรจะให้ได้แก่การก่อให้เกิดบรรยากาศทางเศรษฐกิจและสังคมในชาติให้ใกล้เคียงกับสภาพอุดมคติดังที่ผมได้กล่าวมาข้างต้น ปัญหาทางด้านบริหารที่เน้นหนักที่สุดในประเทศ ในขณะนี้มิใช่อยู่หลายประการ ดังต่อไปนี้

- 1.เราใช้ระบบกรรมกรกันมากเกินไป จนทำให้เสียเวลาและกำลังงานอย่างมาก ทั้งทำให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนสามารถบิดความรับผิดชอบได้โดยง่าย
- 2.การทำงานซ้ำระหว่างกรมต่าง ๆ และในระหว่างคณะกรรมการต่าง ๆ นั้น ทำให้สูญเสียกำลังงานและผู้อำนวยการงานในวิชาชีพที่มีไม่พออยู่แล้ว
- 3.อภิสิทธิ์ในการผูกขาดที่ยังคงมีอยู่นั้น ยังคงให้ความร่ำรวยแก่คนไม่กี่คนซึ่งไม่สามารถที่จะได้รับแต่เป็นผู้มีอำนาจ ในขณะเดียวกันคนส่วนมากที่มีความอดุสาหะและมีความสามารถบังเกิดความย่อท้อ ไม่กล้าลงทุน
- 4.การทะเลาะและดูแคลนของแรงงานและความคิดริเริ่มของประชาชนโดยมุ่งแต่เรื่องชาตินิยมอย่างผิด ๆ หรือเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนตัวแบบเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว

ข้อบกพร่องต่าง ๆ ข้างต้นนี้ เราจะต้องแก้ไขและขณะเดียวกันเราก็

จะต้องพยายามส่งเสริมและสร้างโครงต่อไป สิ่งที่เราควรจะทำกันเพราะมีความสำคัญลำดับสูงมีดังต่อไปนี้

1.พัฒนาความชำนาญและความริเริ่มของแต่ละบุคคลอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาต่อไปในส่วนอื่นๆ ฉะนั้นการศึกษาและการฝึกอบรมกำลังคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านอาชีวศึกษาต้องเป็นอันดับ 1

2.การให้บริการความสะดวกและกระตุ้นความคิดริเริ่มของเอกชนในด้านผลิตและการค้า เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องลำดับความสำคัญเรื่องโครงการขนส่งการคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องทางหลวงและท่าเรือ จำเป็นที่จะต้องขยายการตลาด

3.ช่วยให้โครงการที่ได้เริ่มไปแล้วได้สำเร็จลุล่วงไป มิฉะนั้น จะถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญน้อยลงไปหน่อย แต่หาเมื่อได้เริ่มลงไปแล้ว ก็ต้องจัดทำให้สำเร็จไป มิฉะนั้น ก็จะกลายเป็นสิ่งที่ไร้คุณค่าไป เช่นเราเริ่มการกำจัดมาเลเรียมาแล้ว เราก็จะต้องทำให้สำเร็จ จะไปทิ้งเสียครึ่งๆ กลางๆ ไม่ได้ งานคุณคันทันทีนั้นน้ำ ก็เป็นตัวอย่างอีกอย่างหนึ่งในประเภทนี้

4.ควรช่วยให้คนส่วนใหญ่ในสิ่งที่เขาได้กระทำในสิ่งที่เขามีความเชี่ยวชาญในเรื่องการส่งเสริมการเกษตร โดยทั่วไปเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสินเชื่อการเกษตรการกระตุ้นเตือนให้เขาได้ใช้ปุ๋ยและเครื่องจักรใช้ประโยชน์จากวัตถุติดภายในประเทศ ในการทดลองริเริ่มในการอุตสาหกรรมต่างๆ และ

5.สนับสนุนการอุตสาหกรรมที่เหมาะสมเพื่อที่จะถ่ายเทประชากรออกจากเกษตรเสียบ้าง เพื่อเพิ่มรายได้ของแต่ละบุคคล

ผมมีความเห็นว่า โครงการที่ได้ใช้เงินและใช้คนไประยะหนึ่งแล้วเช่น 10 ปี มาแล้วในอดีต ก็ควรที่จะลดระดับลงมาเป็นอันดับรอง เพื่อที่จะทำให้พัฒนากันไปโดยสมดุล ที่ผมกล่าวมานี้หมายถึงเรื่องการเกษตร ในเมื่อการชล

ประธานได้ดำเนินการไปก้าวหน้าไปมากพอสมควรแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีสิ่งที่สำคัญๆ ที่จะต้องทำอยู่ก็ตาม แต่ว่าถ้าหากในด้านอื่นเช่นในดินแดนและในด้านปฎิย และในด้านพืชตามไม้ต้นก็ควรชะลอการชลประทานบ้าง เอาเงินไปใช้ทางอื่น ให้มากสักหน่อย การไฟฟ้าพอจะเพลามือได้บ้างพอสมควร เฉพาะอย่างยิ่งใคร่ จะเสนอแนะให้ใช้เงินให้น้อยลง สำหรับเมืองหลวงและเมืองใหญ่ๆ ไปใช้จ่ายให้ มากขึ้นในชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทางภาคใต้ แต่ส่วนภูมิภาคอื่นของประเทศนั้น ไม่ใช่ที่เราจะไม่เหลียวแลเสียเลย แต่ว่าอยู่ใน ระดับรองลงไป

ทำไม CSI จึงเป็น Soft Contact Lens ที่มีราคาแพงที่สุดในโลก

เพราะ.... CSI เป็น Soft Contact Lens ชนิดเดียวที่ผลิตจากเนื้อวัสดุที่มีคุณภาพสูง เรียกว่า GMA (Glyceryl Methacrylate) ซึ่งมีช่องว่างระหว่างโมเลกุลเล็กมาก จึงป้องกันไม่ให้เกิดตะกอนจำพวกโปรตีน ไขมัน แคลเซียม ที่มีอยู่ในน้ำตา ซึมผ่าน และเคลือบจับติดเนื้อเลนส์ ไม่เกิดหินปูนจับเลนส์

เพราะ.... CSI เป็น Soft Contact Lens ชนิดเดียวที่ต่อต้านสารตะกอนในน้ำตา ไม่ทำให้ตัวเลนส์สกปรก จึงช่วยลดการเกิดเยื่อหนังตาบนอักเสบ (GPC) ได้อย่างดี

เพราะ.... CSI เป็น Soft Contact Lens ชนิดเดียวที่มีความหนาแน่นของโมเลกุลสูง ไม่มีดองพียง่าย จึงให้ความคมชัดที่ดียิ่งกว่า Soft Contact Lens ทั่วไป

เพราะ.... CSI เป็น Soft Contact Lens ที่มีปริมาณการอมน้ำต่ำ (38.6%) ไม่มีการดูดซึมสิ่งสกปรก เห็นผลที่ดีกว่า Soft Contact Lens ที่มีปริมาณการอมน้ำสูง จึงทำให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนานกว่าเลนส์ทั่ว ๆ ไป

เพราะ.... CSI เป็น Soft Contact Lens ที่ได้รับการออกแบบให้เนื้อเลนส์มีความบางเป็นพิเศษ เพื่อให้ออกซิเจนซึมผ่านเข้าสู่กระจกตาได้ดี จึงทำให้สวมใส่สบายและปลอดภัย

เพราะ.... CSI เป็น Soft Contact Lens ที่มีประจุไฟฟ้าเป็นกลาง Neutral Charged จึงไม่ยอมให้คราบตะกอนหรือสิ่งสกปรกจับติดบนผิวเลนส์ ช่วยให้ทำความสะอาดได้ง่าย

เพราะ.... จากการสำรวจการเลือกใช้ Soft Contact Lens ในสหรัฐอเมริกา พบว่า CSI เป็น Soft Contact Lens ที่จักษุแพทย์ชั้นนำเลือกใช้เป็นอันดับหนึ่ง*

ด้วยคุณภาพที่สูงของ CSI

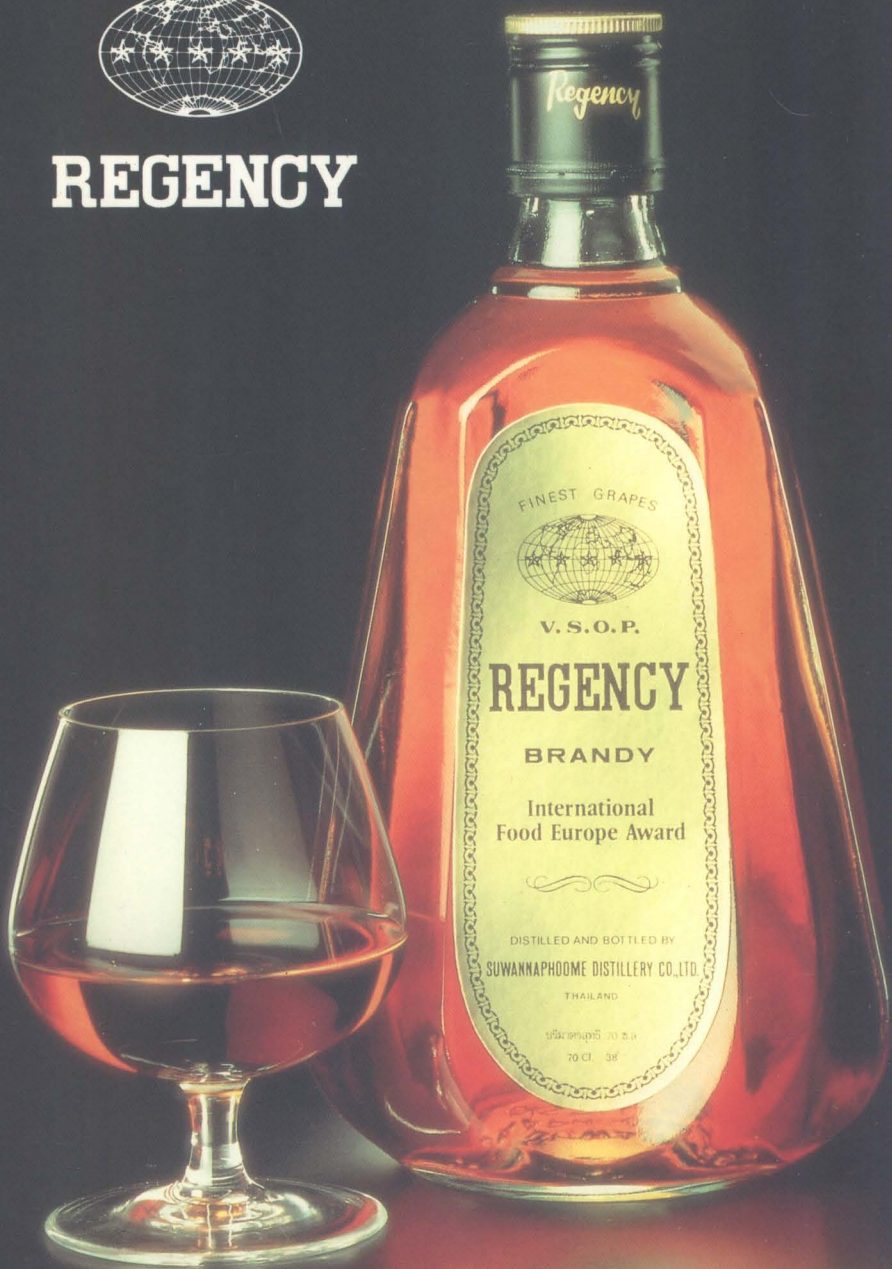
จึงไม่แพงไปกว่าคุณค่าดวงตาของคุณ

ติดต่อสอบถาม รายละเอียด-ค่าพิเศษ-ค่า ใดที่จักษุแพทย์หรือร้านแว่นตาชั้นนำทั่วประเทศ

20/20 ออปติกส์ ตัวแทนจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียวในประเทศไทย โทร. 215-4545, 215-4590

REGENCY

รสนิยมมีระดับ ธิาจนซี บรันตีไทย